

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

הַקִּדְמַת הַזֹּהַר

תַּרְגוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוֹמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

ספר הזהר הקדמה

(זוהר חלק א' - דף א ע"א)

רבי חזקיה (נ"א רפי אלעזר) פתח, פתח, פתח (שיר השירים ב)
 בשושנה בין החוחים. מי השושנה? זו כנסת
 ישראל [משום שיש שושנה ויש שושנה]. מה השושנה שהיא בין
 החוחים יש בה אדם ולכן - אף כנסת ישראל יש
 בה דין ורחמים. מה שושנה יש בה שלשה עשר
 עלים - אף בכנסת ישראל יש שלש עשרה מדות
 רחמים שמקיפות אותה מכל צדדיה. אף אלהים
 של כאן, משעה שנובר, הוציא שלש עשרה תבות
 לתקוף את כנסת ישראל ולשמר אותה.

ואחר כך נובר פעם אחרת. למה נובר בפעם
 אחרת? כדי להוציא תמשה עלים חזקים
 שסוכבים את השושנה. ואותם תמשה נקראים
 ישועות, והם [תמשה] [תמשים] שערים. ועל זה תסוד
 כתוב (תהלים קטז) בום ישועות אשא, זו בום של

בְּרָכָה. הַכּוּם שֶׁל בְּרָכָה צְרִיכָה לְהִיזַת עַל חֲמִשׁ
 אֶצְבָּעוֹת וְלֹא יוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁהַשׁוֹשְׁבָנָה שׁוֹשְׁבֵת עַל
 חֲמִשָּׁה עָלִים חֲזָקִים בְּדִנְקָא שֶׁל חֲמִשׁ אֶצְבָּעוֹת.
 וְהַשׁוֹשְׁבָנָה הַזֶּה הִיא כּוּם שֶׁל בְּרָכָה. מִ"אֱלֹהִים"
 הַשְּׁנִי עַד "אֱלֹהִים" הַשְּׁלִישִׁי - חֲמִשׁ תְּבוּת. מְכַאן
 וְהִלָּאָה הָאוֹר שְׁנִבְרָא וְנִגְנְזוּ וְנִבְלָל בַּפְּרִיז הַהוּא
 שְׁנִבְכְּנִם בַּשׁוֹשְׁבָנָה [ס"א ז'] וְהוֹצִיא כָּה זָרַע, וְזֶה נִבְרָא
 עֵץ עֵשָׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ. וְאוֹתוֹ הַזָּרַע קָנִים
 בְּאוֹת הַפְּרִיז מִמֶּשׁ. וְכֵמוֹ שְׁדָמוֹת הַפְּרִיז נִזְרַע
 בְּאֶרְבָּעִים וְשָׁנִים וְזוּגִים [שֶׁל אוֹתוֹ] הַזָּרַע הַהוּא, כִּד
 נִזְרַע הַשֵּׁם הַחֲקוּק מִפְּרֶשׁ בְּאֶרְבָּעִים וְשָׁתַיִם
 אוֹתִיזוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

בְּרֵאשִׁית. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (שִׁיר ב) הַנְּצָנִים נִרְאוּ
 בְּאֶרֶץ. הַנְּצָנִים - זֶה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.
 מִתִּי נִרְאוּ בְּאֶרֶץ? בִּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׁכָתוּב וְתוֹצֵא
 הָאֶרֶץ, אִזּוּ נִרְאוּ בְּאֶרֶץ. עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ - זֶה הַיּוֹם
 הַרְבִּיעִי שֶׁהָיָה בּוֹ זְמִיר עֲרִיצִים, מְאֹרֵת חֶסֶד. וְקוּל
 הַתּוֹר - זֶה הַיּוֹם הַחֲמִישִׁי, שְׁכָתוּב וְיִשְׂרְצוּ הַמִּים
 וְגו', לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת. נִשְׁמַע - זֶה הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי,

שְׁכַתוֹב נַעֲשֶׂה אָדָם, שְׁהִיָּה עֲתִיד לְהִקְרִים עֲשִׂיָּה
 לְשִׁמְיָעָה, שְׁכַתוֹב ^(דף א ע"ב) כָּאֵן נַעֲשֶׂה אָדָם, וְכַתוֹב
 שָׁם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. בְּאַרְצֵנוּ - זֶה יוֹם הַשְּׁכַת, שֶׁהוּא
 דְּנִמַּת אֶרֶץ הַחַיִּים (שֶׁהוּא עוֹלָם הַכּוֹף, עוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת, עוֹלָם הַנְּחֻמוֹת).

[נ"א דְּבַר אַחֵר] הַנְּצָנִים - אֵלּוּ הֵם הָאֲבוֹת שְׁנִכְנְסוּ
 בְּמַחֲשָׁבָה וְנִכְנְסוּ לְעוֹלָם הַכּוֹף וְנִגְנְזוּ שָׁם,
 וּמִשָּׁם יֵצְאוּ בְּגִיזוֹת וְנִסְתְּרוּ בְּתוֹךְ נְבִיאֵי הָאֱמֶת.
 נוֹלַד יוֹסֵף וְנִטְמְנָנוּ בּוֹ. נִכְנְסוּ יוֹסֵף לְאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה
 וְהִצִּיב אוֹתָם שָׁם, וְאֵז נִרְאוּ בְּאֶרֶץ וְנִגְלוּ שָׁם. וּמִתִּי
 הֵם נִרְאוּ? בְּשַׁעַה שֶׁהִתְנַלְתָּה הַקִּשְׁת בְּעוֹלָם. שְׁהִרִי
 בְּשַׁעַה שֶׁנִּרְאִית הַקִּשְׁת, אֵז הֵם מִתְנַלְּמִים, וּבְשַׁעַה
 הַחַיָּא עֵת הַזְּמִיר הַנִּיעַ לְקַצֵּץ אֶת הַרְשָׁעִים מִן
 הָעוֹלָם. לָמָּה נִצְלוּ? מִשּׁוֹם שֶׁהַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ,
 וְאֵלְמָלָא שֶׁנִּרְאוּ, לֹא הָיוּ נִשְׁאָרִים בְּעוֹלָם, וְהָעוֹלָם
 לֹא הָיָה מִתְקַיֵּם.

וּמִי מְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם וְגוֹרֵם לְאֲבוֹת לְהִתְנַלּוֹת?
 קוֹל הַתִּינוּקוֹת שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה. וּבְגִלְל
 אוֹתָם הַתִּינוּקוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, הָעוֹלָם נִצָּל. בְּנִגְדָם

(שיר א) תִּזְרִי זֶהָב נִעְשָׂה לָךְ, אֵלֹהִים תִּיִּנְקוּת יְלָדִים
עֲלָמִים, שְׁכָתוּב (שמות כה) וְעֲשִׂיתָ שָׁנִים כְּרַבִּים זֶהָב.
בְּרֵאשִׁית. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם
עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים. שָׂאוּ
מְרוֹם עֵינֵיכֶם, לְאִיזָה מָקוֹם? לְמָקוֹם שֶׁכָּל הָעֵינַיִם
תִּלְוִיִּים בּוֹ, וּמִי הוּא? פֶּתַח עֵינַיִם, וְשָׁם תִּדְעוּ
שֶׁהַסֵּתוּם הָעֲתִיק הַזֶּה שְׁעוֹמֵד לְשֵׁאלָה בָרָא אֱלֹהִים.
וּמִי הוּא? "מִי", הֵהוּא שֶׁנִּקְרָא מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם
לְמַעַלָּה, שֶׁהַכֹּל עוֹמֵד בְּרֵשׁוֹתָו. וְעַל שֶׁהוּא עוֹמֵד
לְשֵׁאלָה זֶהוּא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר וְלֹא גָלוּי נִקְרָא "מִי",
שֶׁתִּרִי לְמַעַלָּה אֵינֶן שָׁם שֵׁאלָה. וְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם הַזֶּה
נִקְרָא "מִי".

וַיֵּשׁ אַחֲרֵי לְמַטָּה שֶׁנִּקְרָא "מָה". מַה בֵּינֵן זֶה לְזֶה?
אֵלֹהִים תִּזְרִי זֶהָב נִעְשָׂה לָךְ שֶׁנִּקְרָא "מִי" עוֹמֵד
לְשֵׁאלָה. בֵּינֵן שֶׁשׂוֹאֵל אָדָם וּמַפְשֵׁשׁ לְהַסְתַּכֵּל
וְלִדְעַת מִדְרָגָה לְדְרָגָה עַד סוּף כָּל הַדְרָגוֹת, בֵּינֵן
שֶׁמִּנִּיעַ לְשָׁם - "מָה". מַה יִּדְעָתָּ? מַה הַסְתַּכְּלָתָּ?
מַה פִּשְׁפִּשְׁתָּ? תִּרִי הַכֹּל נִסְתָּר בְּבְרֵאשִׁית.

וְעַל הַסּוּד הַזֶּה כָּתוּב (איכה ב) מָה אֶעֱיֵדךָ מָה אֶדְמָה לָךְ. כְּשֶׁנֶּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יֵצֵא קוֹל וְאָמַר, מָה אֶעֱיֵדךָ [ג"א (ומה) מָה אֶדְמָה לָךְ, בְּאוֹתוֹ מ"ה אֶעֱיֵדךָ] בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, [ונחרי] הַעִידְתִּי בָךְ מִיָּמִים רֵאשׁוֹנִים, שְׁכַתוּב (דברים ל) הַעִידְתִּי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְמָה אֶדְמָה לָךְ, בְּאוֹתוֹ נִזְוֵן מִמָּשׁ עֲטַרְתִּי אוֹתָךְ בְּעֲטָרוֹת קְדוּשׁוֹת, עָשִׂיתִי לָךְ שְׁלֵמוֹן עַל הָעוֹלָם, שְׁכַתוּב (איכה ב) הַזֹּאת" הָעִיר" שִׁיאָמְרוּ" כְּלִילַת" יִפִּי" וְגו'. קָרָאתִי לָךְ (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחָבְרָה לָהּ.

(איכה ב) מָה אֶשְׁוֶה לָךְ - כְּמוֹ שְׂאֵת יוֹשְׁבַת כְּךָ, כְּךָ הוּא כְּבִיכּוֹל לְמַעְלָה. כְּמוֹ שְׂלֵא נִכְנָסִים כְּךָ עֲבָשׁוּ הָעַם הַקְּדוֹשׁ בְּסֻדְרִים קְדוּשִׁים, כְּךָ נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ שִׁיאֵינִי נִכְנָם לְמַעְלָה עַד שִׁיכְנָסוּ בְךָ אוֹכְלוֹסֶיךָ לְמִטָּה. וְזוֹהִי נִחְמָתְךָ, הוֹאִיל שְׁתִּדְרָגְהָ תוֹזוּ אֶשְׁוֶה לָךְ בְּכָל. וְעֲבָשׁוּ שְׂאֵת כָּאֵן, גְּדוֹל כִּיָּם שְׁבָרְךָ. וְאִם תֵּאמַר שִׁאֵין לָךְ כִּיּוֹם וּרְפוּאָה - מ"י יִרְפָּא לָךְ. וְדַאי שְׂאוֹתָהּ תִּדְרָגְהָ תִּנְסָתְךָ הָעֲלִיזָה שְׁחַבְלָ עוֹמֵד בָּהּ, תִּרְפָּא לָךְ וְתִקִּים אוֹתָךְ.

מ"י - קצת השמים למעלה, מ"ה - ועד קצת השמים למטה [קצת השמים למטה]. וזה ירש יעקב, שהוא מבית מן הקצת אל הקצת. מהקצת הראשון שהוא מ"י, אל הקצת האחרון שהוא מ"ה, משום שעומד באמצע. ועל זה מי ברא אלה.

אמר רבי שמעון, אלעזר [בני], פסק דבריה ויתגלה הסתר של הסוד העליון שאין בני אדם יודעים. שתק רבי אלעזר. בכה רבי שמעון ועמד רנע [נ"א שעה] אחר.

אמר רבי שמעון, אלעזר, מה זה "אלה"? אם תאמר פוכבים ומילות - הרי הם תמיד נראים שם, ובמ"ה נבראו כמו שנאמר (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו. אם על דברים נסתרים, שלא יכתב אלה, שחרי הוא גלוי! אלא זה הסוד לא התגלה רק יום אחד שהייתי על חוף הים, ובא אליהו ואמר לי, רבי, ידעת מה זה "מי ברא אלה"? אמרתי לו, אלו השמים וצבאותם, המעשה של תקדוש-ברוך-הוא שיש לאדם

לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם וּלְבָרֵךְ אוֹתוֹ, שְׂכַתוֹב (שם ה) כִּי
 אֲרָאָה שְׁמִיךְ מַעֲשֵׂה (דף ב ע"א) אֲצַבְעֶתִיךָ וְגו', ה' אֲדַגְנֶנּוּ
 מִה אֲדִיר שְׁמִיךְ בְּכָל הָאָרֶץ.

אָמַר לִי, רַבִּי, דְּבַר נִסְתָּר הָיָה לְפָנַי
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְגִלָּה בְּיָשִׁיבָה
 הַעֲלִיזָה, וְזֶה הוּא. בְּשַׁעַה שְׁנִסְתָּר כָּל הַנִּסְתָּרִים
 רָצָה לְהַתְגַּלּוֹת, עָשָׂה בְּרֵאשׁ נִקְדָּ"ה אַחַת, וְזוֹ
 עֲלָתָה לְהַיּוֹת מִחֻשְׁבָּה. צִיר בָּה אֶת כָּל הַצִּיּוּרִים,
 חֲקַק בָּה כָּל הַחֲקוּקִים.

וְחֲקַק בְּתוֹךְ הַמְּאֹזַר הַקְּדוּשׁ הַנִּסְתָּר חֲקִיקָה שְׁל
 צִיּוּר אַחַד נִסְתָּר, קִדְשׁ קִדְשִׁים, בְּנִיז עֵמֶק
 שְׁיָצֵא מִתּוֹךְ הַמִּחֻשְׁבָּה וְנִקְרָא מִ"י תְּחִלָּה [נ"א
 ראשית] לְבִנְיָן. עוֹמֵד וְלֹא עוֹמֵד. עֵמֶק וְנִסְתָּר בְּשֵׁם.
 לֹא נִקְרָא אֱלֹהִים מִ"י. רָצָה לְהַתְגַּלּוֹת וּלְהַקְרִיא בְּשֵׁם
 [מִיָּה], וְהַתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ יָקָר שְׂמֵאִיר וּבְרָא אֱלֹהִים,
 וְעָלָה אֱלֹהִים בְּשֵׁם. הַתְחַבְּרוּ הָאוֹתִיּוֹת אֵלָיו בְּאֵלָיו,
 וְנִשְׁלְמוּ בְּשֵׁם אֱלֹהִים (מ"י+אֱלֹהִים). וּמָרָם שְׂבָרָא אֱלֹהִים,
 לֹא עָלָה בְּשֵׁם אֱלֹהִים, וְהֵם שְׂחַמְטָאוּ בְּעֵגֶל [נ"א בְּעוֹלָם],

וְעַל סוּד זֶה אָמְרוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

וּבְכוּן שְׂמֵשֶׁתֶּתֶף מ"י בְּאֵלֶּה, כֶּךָ הוּא הַשֵּׁם
 שְׂמֵשֶׁתֶּתֶף תָּמִיד, וּבְסוּד הַזֶּה הַתְּקוּם
 הָעוֹלָם. וּפְרַח אֱלֵיהוּ וְלֹא רָאִיתִי אוֹתוֹ, וּבְכוּן
 יִדְעֵתִי הַדְּבָר [הַזֶּה] [שְׁהַעֲמִדְתִּי] עַל הַסּוּד וְהַסֵּתֶר שְׁלָה.
 בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְכָל הַחֲבֵרִים וְהַשְׂתַּטְחוּ לְפָנָיו. בְּכוּ
 וְאָמְרוּ, אֵלְמָלֵא לֹא בָּאנוּ לְעוֹלָם אֵלֶּא לְשִׁמְעַתְּ אֵת
 זֶה - רַי.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, עַל זֶה הַשָּׁמַיִם וְעַבְבָּאִם נִבְרְאוּ
 בְּמ"ה, שְׂכַת־טוֹב (תהלים ח) כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךָ
 מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֵתֶיךָ וְגו'. וְכַתוּב (שם) מ"ה אֲדִיר שְׁמִיךָ
 בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְהַ" הַזֹּרֵךְ" עַל" הַשָּׁמַיִם". עַל
 הַשָּׁמַיִם הוּא לְעֹלֹת בְּשֵׁם, מִשּׁוּם שְׂכַרְא אֹר
 לְאֹרֹו וְהַתְּלַבֵּשׁ זֶה בְּזֶה וְעָלָה בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן. וְעַל כֵּן
 בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים - זֶה אֱלֹהִים הָעֲלִיּוֹן, שְׁחֵרִי
 מ"ה לֹא הָיָה כֶּךָ וְלֹא נִבְנָה.

אֵלֶּא, בְּשַׁעָה שְׁנַמְשָׁכוּ הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ [מאלו] אֵל"ה
 מְלִמְעָלָה לְמַטָּה. וְהַיָּם הַלּוֹתָה לְבַת בְּגֵדִיךָ

וְקִשְׁטָה אֹתָהּ בְּתַכְשִׁיטֶיהָ. וּמִתִּי קִשְׁטָה אֹתָהּ
 בְּתַכְשִׁיטֶיהָ כָּרְאוּי? בְּשַׁעָה שְׁנֵרְאוּ לְפָנֶיהָ כָּל זָכָר,
 שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת כג) אֶל פְּנֵי הָאֲרוֹן ה'. וְזֶה נִקְרָא אֲרוֹן,
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַכְּבָרִית אֲרוֹן כָּל
 הָאָרֶץ. וְאִזּוּ יֵצֵאֶה ה' וְנִכְנַסֶה י', וְהִתְקַשְׁטָה בְּכִלִּים
 שָׁל זָכָר בְּנִגְנָדָם שָׁל כָּל זָכָר בְּיִשְׂרָאֵל.

וְאוֹתֵינוֹת אַחֲרוֹת מוֹשְׁכִים אוֹתָם יִשְׂרָאֵל
 מְלַמְעָלָה לְמָקוֹם הַזֶּה. (תהלים מב) אֵלֶּה
 אֲזַכְּרֶה. אֲזַכֵּיר בְּפִי וְאֲשַׁפֵּךְ דְּמַעוֹתַי [בְּרַצוֹן נַפְשִׁי כְּדִי
 לְחַמְשִׁיד הָאוֹתֵינוֹת הַלְלוֹן], וְאִזּוּ אֲדַדָּם מְלַמְעָלָה עַד בֵּית
 אֱלֹהִים, שְׂיִהְיֶה אֱלֹהִים כְּמוֹ שְׁהוּא. וְכִמָּה? (שם)
 בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הַמוֹן חוֹגֵג.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַשְּׁתִּיקָה שְׁלִי בְּנִתָּה מְקַדָּשׁ
 לְמַעְלָה וּבְנִתָּה מְקַדָּשׁ לְמַטָּה, וּבְנִדְאֵי דְבוֹר
 בְּסַלְעַ וְשְׁתִּיקָה בְּשִׁתִּים. מְלָה בְּסַלְעַ - מָה
 שְׁאֵמַרְתִּי וְהִתְעוֹרְרַתִּי בּוֹ, שְׁתִּיקָה בְּשִׁתִּים - מָה
 שְׁשִׁתְּקַתִּי שְׁנִכְרָאוּ וְנִכְנּוּ שְׁנִי עוֹלָמוֹת יַחַד.

אמר רבי שמעון, מכאן והלאה שלמות הכתוב,
 שכתוב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם.
 שתי דרגות הן שצריך להיות רשומה כל אחת
 מהן. אחת זה שנקרא מ"ה, ואחת מ"י. זו עליונה
 וזו תחתונה. זו העליונה רשומה, ואומר המוציא
 במספר צבאם. המוציא - אותו הנודע ואין
 כמותו. כמו זה המוציא לחם מן הארץ. המוציא
 - החוץ שנודע. זו הדרגה התחתונה, והכל אחד.
 במספר - ששים רבוא הם שעומדים יחד, והוציאו
 צבאות למיניהם שאין להם חשבון.

[נ"א כמו זה]. לבלם - בין אותם הששים, בין כל
 צבאותם - בשם יקרא. מה זה בשם יקרא? אם
 תאמר שקרא לחם בשמותיהם - זה אינו כן,
 שאם כן, הנה צריך להיות בשמו. אלא בזמן
 שתדרגה הזו לא עולה בשם [למעלה] ונקראת מ"י,
 לא מולידה ולא מוציאה נסתרים למינה, אף על
 גב שבלם היו טמונים בה. כיון שקרא אלה
 והתעלה בשמו ונקרא אלהים, אז בכת השם הזה
 הוציא אותם בשלמות. וזה הוא בשם יקרא,

בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם שְׁלוֹ קָרָא וְהוֹצִיא כָּל מִין וּמִין
 שְׂיִתְקַיְמוּ בְּשִׁלְמוֹתָו. כְּמוֹ זֶה (שְׁמוֹת ל"א) רֵאֶה קָרָאתִי
 בְּשֵׁם. הוֹכַרְתִּי שְׁמִי שְׂיִתְקַיֵּם בְּצִלְאֵל עַל קִיּוֹם
 שְׁלְמוֹתָו.

(ישעיה מ) מֵרַב אוֹנִים. מַה זֶה מֵרַב אוֹנִים? זֶה רֵאֵשׁ
 הַדְּרָגוֹת, שְׁעוֹלִים בּוֹ כָּל הַרְצוֹנוֹת וְעֲלִיתָם
 בּוֹ ^(דף ב ע"ב) בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר. וְאִמִּין כַּח - זֶה סוֹד הָעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן שֶׁהִתְעַלָּה בְּשֵׁם אֱלֹהִים כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ. אִישׁ
 לֹא נִעְדָּר - מֵאוֹתָם שְׁשִׁים רְבוּא שֶׁהוֹצִיא בְּכַח
 הַשֵּׁם. וּמִשׁוֹם שְׁאִישׁ לֹא נִעְדָּר, בְּכָל מְקוֹם שְׁמִתּוֹ
 יִשְׂרָאֵל וְנִעְנָשׁוּ בַּחֲטָאֵיהֶם, נִמְנוּ וְלֹא נִעְדָּר מֵאוֹתָם
 שְׁשִׁים רְבוּא אֲפֵלוֹ אֶחָד כְּדִי לְהִיּוֹת הַכֹּל עוֹרָה
 אַחַת. כְּמוֹ שְׁאִישׁ לֹא נִעְדָּר לְמַעְלָה, אִף כִּי לֹא
 נִעְדָּר לְמַטָּה.

בְּרֵאשִׁית. רַב הַמְנוּנָא הִזְקֵן אָמַר, מְצֵאנוּ אוֹתֵיּוֹת
 בְּהַפּוּף. בִּי"ת בְּהִתְחַלָּה וְאַחַר כָּף. ב' ^{ב'}
 בְּהִתְחַלָּה - הִינּוּ בְּרֵאשִׁית. בְּרֵא לְאַחַר מִבֵּן. אֶל"ף ^{אֶל"ף}
 בְּהִתְחַלָּה וְאַחַר כָּף. אֶל"ף בְּהִתְחַלָּה - הִינּוּ

אֱלֹהִים, אֶת לְאַחַר מִכֵּן. אֵלֶּא כְּשֶׁרָצָה
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת הָעוֹלָם, כֹּל
הָאוֹתִיּוֹת הָיוּ נִסְתָּרוֹת. וְאַלְפִים שָׁנָה מִדָּם שֶׁכָּרָא
אֶת הָעוֹלָם הָיָה מִסְתַּכֵּל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
וּמִשְׁתַּעֲשֵׂע בָהֶם.

כְּשֶׁרָצָה לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם, כָּאִי לְפָנָיו כֹּל
הָאוֹתִיּוֹת מְסוּפָם לְרֵאשִׁים. הִתְחִילָה
הָאוֹת ת' לְהַכְנִים כְּרֵאשׁ. אָמְרָה: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים,
נֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרֵא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂאֵנִי תִשְׁלֹם
חוֹתָם שְׁלֹךְ אִמ"ת, וְאַתָּה נִקְרֵאת אִמ"ת, רְאוּי
לְמַלְךְ [אִמְת] לְהִתְחִיל בְּאוֹת אִמ"ת וּלְבָרֵא בִּי אֶת
הָעוֹלָם. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רְאוּיָה אֶת
וּזְכַאִית אֶת, אֵלֶּא שְׂאֵינְךָ כְּדַאִית לְבָרֵא כְּךָ אֶת
הָעוֹלָם, הוֹאִיל וְאַתְּ עֲתִידָה לְהִיּוֹת רְשׁוּמָה עַל
מִצְחֵי הָאֲנָשִׁים הַנְּאֻמָּנִים שְׂקִימוּ אֶת הַתּוֹרָה
מֵאֲל"ף וְעַד תּי"ו, וּבְרֵשׁם שְׁלֹךְ יְמוֹתוֹ. וְעוֹד, שְׂאֵת
חוֹתָם הַמְּנוֹת. וְהוֹאִיל וְאַתְּ כְּךָ, אֵינְךָ כְּדַאִית לְבָרֵא
כְּךָ אֶת הָעוֹלָם. מִיָּד יִצְאָה.

נְכַנְסָה הָאוֹת ש' לְפָנָיו. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן
הָעוֹלָמִים, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרֵא בִּי אֶת
הָעוֹלָם, שְׁבִי נִקְרָאתְ שִׁמְךָ שְׁדִי, וְרֵאוּי לְבָרֵא אֶת
הָעוֹלָם בְּשֵׁם קְדוֹשׁ. אֲמַר לָהּ: רֵאוּיָה אִתִּי וְטוֹבָה
אִתִּי וְאַמֶּת אִתִּי, אֲבָל הוֹאִיל וְהַאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַזִּיּוֹף
נוֹטְלִים אוֹתְךָ לְהִיּוֹת עִמָּהֶם, אֵינִי רוֹצֵה לְבָרֵא בְּךָ
אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִדִי שְׁלֵא יִתְקַיֵּם הַשְּׁקָר אֲלֵא אִם
יִטְלוּ אוֹתְךָ ק ר.

מִכָּאֵן, שְׁמִי שְׁרוּצָה לוֹמַר שְׁקָר, יִטַּל יְסוֹד שֶׁל
אַמֶּת בְּהִתְחַלָּה וְאַחֵר בְּךָ יִקָּיֵם אֶת
הַשְּׁקָר. שְׁחֲרֵי הָאוֹת ש' הִיא אוֹת אַמֶּת, אוֹת
הַאַמֶּת שֶׁהִתְיַחֲדוּ בָּהּ הָאֲבוֹת. ק' ר' הַאוֹתִיּוֹת
שֶׁנִּרְאוּ עַל הַצַּד הִרְעוּ הֵם, וְכִדִּי לְהִתְקַיֵּם נִטְלוּ אֶת
הָאוֹת ש' בְּתוֹכָן וְנִהְיָה קִשְׁר. כִּיּוֹן שְׁרֵאתָה בְּךָ,
יִצְאָה מִלְּפָנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת צ'. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
לְפָנֶיךָ לְבָרֵא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁאֵנִי [נ"א שְׁבִי]
חֲתוּמִים הַצַּדִּיקִים, וְאַתָּה שֶׁנִּקְרָאתָ צַדִּיק רְשׁוּם בִּי,

שְׁפָתוֹב (תהלים יא) בִּי צְדִיק ה' צְדָקוֹת אָהֵב, וּבִי רְאוּי
 לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם. אָמַר לָהּ: צְדִי, צְדִי אֶת וְצְדִיק
 אֶת, אֲבָל אֶת צְרִיכָה לְהִיּוֹת טְמוּנָה, אֵינְךָ צְרִיכָה
 לְהִתְנַלּוֹת כָּל כֶּךָ בְּדִי שְׁלֵא לְתֵת פְּתִחוֹן פֶּה לְעוֹלָם.
 מִחוּ הַטַּעַם? נ' הִיא. בָּאָה הִי שָׁל הַשֵּׁם שָׁל הַבְּרִית
 הַקְּדוּשׁ וְרוֹכֵב עָלֶיהָ וְנִשְׁמָה עִמָּה. וְזֶה הַסּוּד, בְּשִׁפְרָא
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת אָדָם הֲרֵא שׁוֹן, בָּרָא אוֹתוֹ דוּ
 פְּרָצוּפִים, וּמִשׁוּם כֶּךָ הַפְּנִים שָׁל יו"ד חוּזֵר לְאַחֲזֵר
 כְּמוֹ זֶה: (צִיּוֹר לַמַּעֲלָה) וְלֹא חוּזְרִים פְּנִים בְּפְנִים כְּמוֹ זֶה:
 מִסְתַּכֵּל לְמַעַלָּה כְּמוֹ זֶה: (צִיּוֹר לַמַּעֲלָה) מִסְתַּכֵּל לְמַטָּה
 כְּמוֹ זֶה: (צִיּוֹר לַמַּעֲלָה) אָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹד,
 שְׂאֵנִי עֲתִיד לְנַסֵּר אוֹתְךָ וְלַעֲשׂוֹת אוֹתְךָ פְּנִים בְּפְנִים,
 אֲבָל בְּמָקוֹם אַחֵר תִּתְעַלֵּי. יִצְאָה מִלְּפָנָיו וְהִלְכָה.

נִכְנָסָה הָאוֹת פ'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים,
 נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִי אֶת הָעוֹלָם, שְׁחֵרֵי
 הַפְּדוּת שְׂאֵתָה עֲתִיד לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם רְשׁוּמָה בִּי,
 וְזוֹ הִיא פְּדוּת, וּבִי רְאוּי לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם. אָמַר
 לָהּ: רְאוּיָה אֶת, אֲבָל כֶּךָ רְשׁוּם פֶּשַׁע בַּסֵּתֵר. כְּמוֹ
 שְׁהִנְחֵשׁ שְׂמִכָּה וּמְכַנֵּים רֵאשׁוּ בֵּין גּוֹפּוֹ, כֶּךָ מִי

שְׁחֹמְטָא, כּוּפֵף רֵאשׁוּ וּמוֹצִיא יָדָיו. וְכֵן ע' עֹז, אֵף
עַל גַּב שְׁאֲמָרָה שְׂיֵשׁ בָּהּ עֲנֹהָ, אָמַר לָהּ
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: לֹא אֶבְרָא בָּךְ אֶת הָעוֹלָם.
יֵצֵאה מִלְפָּנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ס'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן (דף ג ע"א)
הָעוֹלָמִים, נוֹחַ לָךְ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם,
שְׂיֵשׁ בִּי סְמִיכָה לְנוֹפְלִים, שְׁפָתוֹב (תהלים קמה) סוֹמְךָ
ה' לְכָל הַנוֹפְלִים. אָמַר לָהּ: עַל כֵּן אֶתְּ צְרִיכָה אֶת
מְקוֹמְךָ וְאֵל תְּזוּזִי מִמֶּנּוּ. אִם אֶתְּ יוֹצֵאת מִמְּקוֹמְךָ,
מַה יְהִיָּה עַל אוֹתָם הַנוֹפְלִים, הוֹאִיל וְהֵם סוֹמְכִים
עֲלֶיךָ? מִיָּד יֵצֵאה מִלְפָּנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת נ'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂפִי כָתוֹב
נוֹרָא תְּהִלַּת וְתִהְלָה לְצַדִּיקִים נְאוּהָ תְּהִלָּה. אָמַר
לָהּ: נוֹ"ן שׁוֹבֵי לְמְקוֹמְךָ, שְׁחֵרִי כְּשִׁבִילְךָ שָׁבָה
סְמ"ךָ לְמְקוֹמָהּ וְתִהְיִי סְמוּכָה עֲלֶיהָ. מִיָּד שָׁבָה
לְמְקוֹמָהּ וַיֵּצֵאה מִלְפָּנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת מ'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂפִי נִקְרָאתָ
 מְלֶךְ. אָמַר לָהּ: כֹּךְ הוּא וְדַאי, אֲבָל לֹא אֶבְרָא כֹךְ
 אֶת הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ מְלֶךְ. שׁוּבִי
 לְמְקוֹמֶךָ אֵת וְל' וְד', שְׁחֲרִי לֹא רָאוּי לְעוֹלָם לַעֲמֹד
 בְּלִי מְלֶךְ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יִרְדֶּה מִלְּפָנָיו הָאוֹת כ' מֵעַל כִּסֵּא
 כְּבוֹדוֹ. הַזְדַּעְזְעָה וְאָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן
 הָעוֹלָם, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂפִי
 כְּבוֹדֶךָ. וּכְשִׁירְדָה כ' מֵעַל כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ, הַזְדַּעְזְעוּ
 מֵאֵתִים אֲלֶיךָ עוֹלָמוֹת, וְהַזְדַּעְזְעוּ הַכִּסֵּא, וְכֹל
 הָעוֹלָמוֹת הַזְדַּעְזְעוּ לְפָל. אָמַר לָהּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא: כִּ"ף כִּ"ף, מָה אֵת עוֹשָׂה כָּאֵן? שְׂלֵא
 אֶבְרָא כֹךְ אֶת הָעוֹלָם. שׁוּבִי לְמְקוֹמֶךָ, שְׁחֲרִי כֹךְ
 בְּלִיָּה, כִּלָּה וְנִחְרָצָה (ישעיה י) נִשְׁמָע. שׁוּבִי לְכִסְאֶךָ
 וְתִהְיִי שָׂם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵצֵאָה מִלְּפָנָיו וְשָׁבָה
 לְמְקוֹמָהּ.

נְכַנְסָה הָאוֹת י'. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂאֵנִי
 רֵאשִׁית הַשָּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְרֵאוּנִי לָךְ לְבָרָא בִּי אֶת
 הָעוֹלָם. אֲמַר לָהּ: הִי לָךְ שְׂאֵת חֲקוּקָה בִּי וְאֵת
 רְשׁוּמָה בִּי, וְכֹל רְצוֹנֵי עוֹלָה בָּךְ. אֵינֶנּוּ רֵאוּנָה
 לְהַעֲקֹר מִשָּׁמַי.

נְכַנְסָה הָאוֹת ט'. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂאֵתָה
 נִקְרְאתָ בִּי טוֹב וְיִשָּׁר. אֲמַר לָהּ: לֹא אֶנְבְּרָא בָּךְ אֶת
 הָעוֹלָם, שְׁחַרְרֵי טוֹבֶךָ נִסְתָּר בְּתוֹכָךְ וְצַפּוֹן בְּתוֹכָךְ,
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים לא) מָה רַב טוֹבֶךָ אֲשֶׁר צִפְנָתָ
 לִירְאִיֶּךָ. הוֹאִיל וְנִנּוּז בְּתוֹכָךְ, אֵינּוּ בּוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם
 הַזֶּה שְׂאֵנִי רוּצָה לְבָרָא, אֲלֵא בְּעוֹלָם תִּבְא. וְעוֹד,
 שְׂעַל שְׂטוֹבֶךָ גִּנּוּז בְּתוֹכָךְ, וְטַבְּעוּ שְׁעָרֵי הַחֵיכָל, זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (איכה ב) טַבְּעוּ בְּאָרְץ שְׁעָרֶיהָ. וְעוֹד, שְׂח'
 בְּנִגְדָךְ, וּבְשִׁתְּחַבְּרוּ יַחַד הִנֵּה ח"ט, וְעַל כֵּן
 הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ לֹא רְשׁוּמוֹת בְּשִׁבְטֵימֵי הַקָּדוֹשִׁים.
 מִיָּד יֵצֵא מִלְּפָנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ז'. אָמְרָה לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִי
 שׁוֹמְרִים בְּנִיךָ אֶת הַשֶּׁפֶת, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת ב) זְכוֹר אֶת
 יוֹם הַשֶּׁפֶת לְקַדְשׁוֹ. אָמַר לָהּ: לֹא אֶבְרָא בְּךָ אֶת
 הָעוֹלָם, שְׁפָךְ יֵשׁ קָרֵב, וְחָרֵב שְׁנוֹנָה, וְרַמַּח שָׁל
 קָרֵב בְּמוֹ שְׁלֵנוֹן. מִיָּד יֵצֵא מִלְּפָנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ו'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁאֲנִי אוֹת
 מִשְׁמֶךָ. אָמַר לָהּ: וְא"ו, אֶת וְה' דִּי לָכֶם שְׁאֲתָן
 אוֹתֵינוּ שְׁל שְׁמִי, שְׁאֲתָן בְּסוֹד שְׁל שְׁמִי וְחִקּוֹקוֹת
 וְגִלּוּפוֹת בְּשְׁמִי, וְלֹא אֶבְרָא בְּכֵן אֶת הָעוֹלָם.

נְכַנְסָה הָאוֹת ד' וְהָאוֹת ג', אָמְרוּ אֵיךְ בְּךָ. אָמַר
 אֵיךְ לָהֶן: דִּי לָכֵן לְהִיּוֹת זוֹ עִם זוֹ, שְׁחֲרִי
 הָעֲנִיִּים לֹא יִתְבַּטְּלוּ מִן הָעוֹלָם, וְצָרִיכִים לְגַמֵּל
 עֲמָהֶם חֶסֶד. דְּל"ת הוּא הָעֲנִי (דל), גִּימָל גּוֹמְלָת לָהּ
 חֶסֶד. אֵל תִּפְרְדוּ זוֹ מִזוֹ, וְדִי לָכֵן לְזוֹן זוֹ אֶת זוֹ.

נְכַנְסָה הָאוֹת ב'. אָמְרָה לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִי

מְבָרְכִים אוֹתְךָ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. אָמַר לָהּ
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הֲרֵי וַדַּאי שָׁכַךְ אֶבְרָא אֶת
הָעוֹלָם, וְאַתְּ תִּהְיִי הָרֵאשִׁית לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם.

עֲמָדָה הָאֵת א' וְלֹא נִכְנְסָה. אָמַר לָהּ
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֶל"ף אֶל"ף, לָמָּה
אֵינְךָ נִכְנְסֶת לְפָנַי כְּשֶׁאֵר כָּל הָאוֹתִיּוֹת? אָמָרָה
לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, מִשּׁוֹם שְׂרַאֲיִתִּי שָׁכַל הָאוֹתִיּוֹת
יִצְאוּ מִלְּפָנֶיךָ בְּלִי תוֹעֵלָת, מָה אֲנִי אֶעֱשֶׂה שָׁם?
וְעוֹד, שְׁהֲרִי ^(דף ג ע"ב) נִתְּתָ לָאוֹת ב' אוֹצֵר גְּדוֹל זֶה,
וְלֹא רָאוּי לְמִלְךָ עֲלִיּוֹן לְהַעֲבִיר אוֹצֵר שְׁנַתֵּן לְעַבְדּוֹ
וּלְתֵת לְאַחֵר. אָמַר לָהּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֶל"ף
אֶל"ף, אַף עַל גַּב שְׂאֵבְרָא אֶת הָעוֹלָם בְּאוֹת בִּי"ת,
אַתְּ תִּהְיִי הָרֵאשִׁית לְכָל הָאוֹתִיּוֹת. אֵינְךָ בִּי יְחוּד אֶלָּא
בְּךָ. בְּךָ יִתְחִילוּ כָּל הַחֲשֻׁבּוֹנוֹת וְכָל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם,
וְכָל יְחוּד לֹא יִהְיֶה אֶלָּא בְּאוֹת אֶל"ף.

וְעֲשֶׂה הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹתִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
גְּדוֹלוֹת, וְאוֹתִיּוֹת תְּחַתּוֹנוֹת קְטַנּוֹת.
וּמִשּׁוֹם בְּךָ בִּי"ת בִּי"ת - בְּרֵאשִׁית בְּרָא. אֶל"ף

אָל"ף - אֱלֹהִים אֶת. אֹתִיּוֹת מְלַמְעָלָה וְאֹתִיּוֹת
מְלַמְטָה, וְכֵן יִתַּד הֵם מִהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וּמִהָעוֹלָם
הַתַּחְתּוֹן.

בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יוֹדְאֵי אָמַר, מַה זֶה בְּרֵאשִׁית?
בְּחֻכְמָה. זוֹ הַחֻכְמָה שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד
עָלֶיהָ, לְהַכְנִים לְתוֹךְ סוּדוֹת נִסְתָּרִים עֲלִיוֹנִים. וְכֵן
נִחְקְקוּ שְׂשָׁה צְדָדִים גְּדוֹלִים עֲלִיוֹנִים שְׂמֵהֶם הַכֹּל
יּוֹצֵא, שְׂמֵהֶם נַעֲשׂוּ שְׂשָׁה מְקוּרוֹת וְנִחְלִים לְהַכְנִים
לְתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל. וְהֵינּוּ בְּרֵאשִׁית מִכָּאן נִבְרָאוּ.
מִי בְּרֵאשִׁית אֹתָם? הֵהוּא שְׂלֵא נִזְכָּר, הֵהוּא הַנִּסְתָּר
שְׂאִינּוּ יְדוּעַ.

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ
לְשָׂדֶה אַחַד, אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסֵי, זֶה
שְׂאֵמְרָתָם בְּרֵאשִׁית - וְדֵאֵי זֶה כָּךְ, מִשּׁוּם שֶׁשְׂשָׁה
יָמִים עֲלִיוֹנִים אֵצֶל הַתּוֹרָה וְלֹא יוֹתֵר. הָאֲחֵרִים הֵם
נִסְתָּרִים.

אַבֵּל רְאִינוּ בְּתוֹךְ צְדָדֵי בְּרֵאשִׁית שְׂאֵמַר כָּךְ.
חֻקִּיּוֹת חֻקֵּי אֹתוֹ הַנִּסְתָּר הַקְּדוֹשׁ בְּתוֹךְ

מֵעִיו שֶׁל יִסְתֵּר אֶחָד שֶׁנִּקְוֶה בְּנִקְדָּה שְׁנַעֲזִין. הַהוּא
 חֶקֶק חֲקוּקִים וְנִסְתָּר בּוֹ, כְּמִי שֶׁגִּוְנוֹ הַכֹּל תַּחַת
 מִפְּתַח אֶחָד, וְאוֹתוֹ הַמִּפְתָּח גִּוְנוֹ הַכֹּל בְּהִיכָל
 אֶחָד. וְאִף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל גִּוְנוֹ בְּהִיכָל הַהוּא - הָעֶקֶר
 שֶׁל הַכֹּל הוּא בְּאוֹתוֹ הַמִּפְתָּח. אוֹתוֹ הַמִּפְתָּח סוּגֵר
 וּפּוֹתֵחַ.

בְּאוֹתוֹ הַהִיכָל יֵשׁ גִּוְנוֹם נִסְתָּרִים רַבִּים אֵלּוֹ עַל
 אֵלּוֹ. בְּאוֹתוֹ הַהִיכָל יֵשׁ שְׁעָרִים מַעֲשֵׂה
 יִסְתֵּר, וְהֵם חֲמֻשִּׁים. נִחְקְקוּ לְאַרְבָּעָה צְדָדִים וְהָיוּ
 לְאַרְבָּעִים [ס"א וְתִשְׁעָת]. לְשַׁעַר אֶחָד אֵין צֵד, לֹא יִדוּעַ
 אִם הוּא לְמַעְלָה אִם הוּא לְמַטָּה [ס"י הוּא לְמַעְלָה הוּא לְמַטָּה].
 וּמִשׁוּם כֵּן אוֹתוֹ הַשַּׁעַר סָתוּם.

בְּתוֹךְ אוֹתָם הַשְּׁעָרִים יֵשׁ מִנְעוּל אֶחָד, וּמְקוֹם
 אֶחָד קָטָן לְהַכְנִים אוֹתוֹ הַמִּפְתָּח בּוֹ, וְאֵינוֹ
 נִרְשָׁם אֲלָא בְּרִשָּׁם שֶׁל הַמִּפְתָּח. אֵין יוֹדְעִים בּוֹ
 אֲלָא אוֹתוֹ הַמִּפְתָּח [ס"י שֶׁל הַמִּפְתָּח] לְבַדּוֹ. וְעַל זֶה הַסּוּד
 בְּרִאשִׁית בְּרֵא בְּרֵא אֱלֹהִים.

בְּרֵאשִׁית זֶה הַמַּפְתָּח שֶׁהַכֹּל נִסְתָּר בּוֹ, וְהוּא
 סוּגֵר וּפּוֹתֵחַ, וְשִׁשָּׁה שְׁעָרִים כְּלוּלִים
 בּוֹ בְּאוֹתוֹ הַמַּפְתָּח שֶׁסּוּגֵר וּפּוֹתֵחַ. כְּשֶׁסּוּגֵר אֶת
 אוֹתָם הַשְּׁעָרִים וְכוּלֵל אוֹתָם בְּתוֹכוֹ (נ"א וְכוּלָא בְּתוֹכוֹ),
 אִזּוֹ וְדַאי כְּתוּב בְּרֵאשִׁית, דְּבָר גָּלוּי בְּכֻלָּל דְּבָר
 נִסְתָּר. וּבְכֹל מְקוֹם בְּר"א - זֶה דְּבָר נִסְתָּר. סוּגֵר
 וְלֹא פּוֹתֵחַ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְדַאי זֶה כָּהֵן, וְשָׁמַעְתִּי אֶת הַמְּאֹר
 הַקְּדוֹשׁ (רַשִּׁי"ג) שֶׁאֹמֵר כָּהֵן, שְׂדָבָר נִסְתָּר הוּא
 בְּרֵא, סוּגֵר וְלֹא פּוֹתֵחַ. וּבְעוֹד שֶׁהָיָה סוּגֵר בְּמִלַּת
 בְּרֵא, לֹא הָיָה הָעוֹלָם וְלֹא הַתְּקִיּוֹם, וְהָיָה מְכַסֶּה
 עַל הַכֹּל תַּח"ו. וּבְשִׁשּׁוּלֵט הַתַּח"ו הָיָה, אִין עוֹלָם
 וְלֹא מִתְקַיֵּם.

מִתִּי אוֹתוֹ הַמַּפְתָּח פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּמְזַדְמֵן לְשִׁמוֹשׁ
 וְלַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת? כְּשֶׁבֵּא אַבְרָהָם, שְׂכַתּוֹב
 אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָה, וְשָׁנִינוּ
 בְּאַבְרָהָם. וְמָה שֶׁהַכֹּל הָיָה סָתוּם בְּמִלַּת בְּרֵא -

חזרו האותיות לשמש, ויצא עמוד שעשה
 תולדות, אבר היסוד הקדוש שהעולם עומד עליו.
 בשתאבר הנה נרשם במלת ברא, אז רשם
 הנסתר העליון [נ"א הקדוש לגלות] רשם
 אחר לשמו ולכבודו. וזה הוא מ"י. ברא אלה, וגם
 בן השם הקדוש שמתברך שהוא מ"ה שגורשם.
 והוציא מן ברא אבר, והוא רשום באלה מצד זה
 ואבר מצד זה. הנסתר הקדוש. אלה עומד. אבר
 עומד. בשנשלם זה - נשלם זה. חוקק לאבר הנה
 ה', וחוקק ל"אלה" הנה י'.

מתעוררות האותיות להשלים את הצד הנה
 ואת הצד הנה, ואז מוציא מ"ם.
 נוטל אחד לצד הנה ואחד לצד הנה. נשלם השם
 הקדוש ונעשה אלהים גם בן השם ^(דף ד ע"א) של
 אברהם. בשנשלם זה - נשלם זה.

ויש אומרים שנטל הקדוש-ברוך-הוא מ"י וזרק
 באלה ונעשה אלהים. ונטל
 הקדוש-ברוך-הוא מ"ה וזרק באבר ונעשה

אֲבָרְתָם. (ומלת מ"י רומזת לחמשים שערי בינה, ויש בה יו"ד, האות הראשונה של השם הקדוש. ומלת מ"ה רומזת למנין השם הקדוש, ויש בה האות השנייה של השם הקדוש יהו"ה, כמו שנאמר (תהלים קמד) אֲשֶׁר־יִהְיֶה הַעֵם שְׂפָכָה לֹו וְגו', (איוב כו) תֹּלֵה אֶרֶץ עַל בְּלִי מ"ה. ואז התקנמו שני עולמות. ביו"ד העולם הבא, ובח"א העולם הזה. כלומר במו"י ברא את העולם הבא, ובמ"ה ברא את העולם הזה. וזהו רמז מעלה ומטה).

וְאִז עָשָׂה תוֹלְדוֹת וַיֵּצֵא שֵׁם שְׁלֹם מִה שְׁלֵא הָיָה מִקֶּדֶם לָבֵן. זְהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית כ) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם. כֵּלָם הָיוּ תְלוּוֹים עַד שֶׁנִּבְרָא שְׁמוֹ שֶׁל אֲבָרְתָם. בִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁלַם הַשֵּׁם הָיָה שֶׁל אֲבָרְתָם, נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ. זְהוּ שְׁפָתוֹב בִּיּוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

הַשְׁתַּטַּח רַבִּי תִיַּיָּא בְּאֶרֶץ וְנִשְׁק אֶת הָעֶפֶר, וּבָכָה וַאֲמַר: עֶפֶר, עֶפֶר, כִּמָּה אֶתָּה קָשָׁה עָרְפִי, כִּמָּה אֶתָּה בְּחֻצְפָּתִי, שְׂכָל מַחְמַדֵּי הָעֵינַי יִרְקָבוּ בְּךָ, כָּל עַמּוּדֵי אֹדוֹת הָעוֹלָם תֵּאכַל וְתִשְׁחַק. כִּמָּה אֶתָּה חֲצוּפָה, הַמְּאֹר הַקְּדוּשׁ (רש"י) שְׁתִּיָּה מֵאִיר אֶת הָעוֹלָם, הַשְּׁלִיט הַגָּדוֹל שְׂמִמְנָה, שְׂזוּכוֹתוֹ מֵעַמִּידָה

את העולם, יִרְקַב בְּךָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִזְרַח הַמָּאוֹר,
 אִזְרַח הָעוֹלָמוֹת, אַתָּה נִרְקַב בְּעַפְרָא וְאַתָּה מְקַיֵּם
 וּמְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם. הַשְׁתּוּמִּים רָנְעוּ אֶחָד, וְאָמְרוּ:
 עַפְרָא, עַפְרָא, אַל תִּתְנַאֲפֵה, שְׁלֵא יִמְסְרוּ בְּךָ עַמּוּדֵי
 הָעוֹלָם, שְׁחֲרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן לֹא יִרְקַב בְּךָ.

כָּם רַבִּי חֲזִיָּא וְהָיָה בּוֹכָה. הֲלֵךְ וְרַבִּי יוֹסֵי עָמוּ.
 מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם הִתְעַנָּה אֲרַבְעִים יָמִים לְרֵאוֹת
 אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמְרוּ לוֹ, אֵינְךָ רֵשָׁאִי לְרֵאוֹת
 אוֹתוֹ. בָּכָה וְהִתְעַנָּה אֲרַבְעִים יָמִים אַחֲרֵיהֶם, הֲרֵאוּ
 לוֹ בַּמַּחְזָה אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ שְׁחִיזוּ
 עוֹסְקִים בְּדַבָּר תָּזָה שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְהָיוּ כַּפָּה
 אֶלְפִים שׁוֹמְעִים לְדַבּוּרוֹ. בֵּינֵתִים רָאָה כַּפָּה כְּנַפְּיָם
 גְּדוּלוֹת עֲלִיזוֹנוֹת, וּמַעֲלִים עֲלֵיהֶם אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְאֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְעוֹלִים לִישִׁיבַת הַרְקִיעַ, וְכָל
 אֵלוֹ הַכְּנַפִּים הָיוּ מְתַכּוֹת לָהֶם. רָאָה שְׁחִיזוּרִים
 וּמִתְחַדְּשִׁים וּמְאִירִים יוֹתֵר מִהָאִזְרַח שֶׁל זִיּוּ הַשְּׁמַשׁ.

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, יִכְנַס רַבִּי חֲזִיָּא וְיִרְאָה
 כַּפָּה שְׁעֵתִיד הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא לְתַדְּשׁ אֶת

פְּנֵי הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לָבֵא. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שְׁנַכְנֵם
 לְכָאן בְּלִי בּוֹשָׁה, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם
 בְּעֵמּוּד חֹזֵק בְּכֹל. וְרָאָה שְׁהִיָּה נִכְנָם וְעוֹמֵד רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וְשָׂאֵר הָעֵמוּדִים שְׂיוֹשְׁבֵי שָׁם. וְהוּא הָיָה
 מִתְבַּיֵּשׁ, וְהַשְּׂמִיט אֶת עַצְמוֹ, וְנִכְנָם וַיֵּשֶׁב לְרַגְלֵי
 רַבִּי שְׁמַעוֹן.

יֵצֵא קוֹל וְאָמַר: הַנְּמִיךְ עֵינֶיךָ וְאַל תָּרִים רֵאשֶׁךָ
 וְאַל תִּסְתַּכֵּל. הַנְּמִיךְ עֵינָיו וְרָאָה אֹר
 שְׁמַאִיר לְמֶרְחֹק. חֲזַר הַקּוֹל בְּמַקְדָּם וְאָמַר:
 עֲלִיּוֹנִים טְמוּנִים נִסְתָּרִים, פְּקוּחֵי הָעֵינַי, אוֹתָם
 שְׂמֹשׁוֹטְטִים בְּכֹל הָעוֹלָם, הִסְתַּכְּלוּ וְרֵאוּ! תַּחְתּוֹנִים
 [ג"א תנאים] יֵשְׁנִים נִסְתָּרִים בְּחוֹרֵיכֶם הַתְּעוֹרְרוּ!

מִי מִכֶּם שֶׁהוֹפְכִים חֶשֶׁךְ לְאוֹר וְטוֹעְמִים מֵר
 לְמֶתוֹק טָרֵם בּוֹאֵם לְכָאן? מִי מִכֶּם שְׂמַחֲכִים
 בְּכֹל יוֹם לְאוֹר שְׁמַאִיר בְּשַׁעַה שְׁהַמְלִיךְ פּוֹקֵד אֶת
 הָאֵילָה, וּמִתְכַּבֵּד וְנִקְרָא מְלִיךְ מְכַל מַלְכֵי הָעוֹלָם?
 מִי שְׁלֵא מְצַפֵּה לָזֶה בְּכֹל יוֹם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם - אֵין
 לוֹ כָּאן חֵלֶק!

בִּינְתֵימִים רָאָה כַּמָּה מִן הַחֲבֵרִים סְבִיבוֹ, כָּל אוֹתָם
 הֶעֱמוּדִים שְׁקִימִים, וְרָאָה שְׁמַעְלִים אוֹתָם
 לִישִׁיבַת הַרְקִיעַ. אֵלוֹ עוֹלָיִם וְאֵלוֹ יוֹרְדִים. וּמַעַל
 בְּכֶלם רָאָה בַּעַל הַכְּנָפִים שֶׁהָיָה בָּא, וְהוּא נִשְׁפָּע
 שְׂבוּעָה שִׁשְׁמַע מֵאַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד, שֶׁהַמְּלֶךְ פּוֹקֵד
 בְּכֶל יוֹם וְזוֹכֵר אֶת הָאֵיְלֹה שֶׁשׁוֹכֵבֶת לְעֶפְרָה, וּבֹעֵט
 בְּעִיטוֹת בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְתֵשְׁעִים
 רְקִיעִים, וּבְכֶלם מְפַחְדִים וְרוֹעְדִים ^(דף ד ע"ב) לְפָנָיו.
 וּמוֹרִיד עַל זֶה דְּמָעוֹת, וְנוֹפְלוֹת אוֹתָן הַדְּמָעוֹת
 הַרוֹתְחוֹת כְּאֵשׁ לְתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל, וּמֵאוֹתָן
 הַדְּמָעוֹת עוֹמֵד אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שֶׁל הַיָּם, וּמֵתְקַיֵּם
 וּמְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמְקַבֵּל עָלָיו
 לְבַלַּע אֶת כָּל מֵימֵי בְּרֵאשִׁית וְכוּנָם אוֹתָם לְתוֹכוֹ
 בְּשָׁעָה שִׁיתְקַבְּצוּ כָּל הָעַמִּים עַל הָעַם הַקְּדוֹשׁ,
 וְיִתְיַבְּשׁוּ הַיָּמִים, וְיַעֲבְרוּ בְּיַבֵּשׁ.

בֵּינָן כִּדְ שְׁמַע קוֹל שְׂאוֹמֵר: פָּנּוּ מְקוֹם, פָּנּוּ מְקוֹם,
 שֶׁהֵנָּה הַמְּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בָּא לִישִׁיבַת רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 הַיּוֹת שְׁכָל הַצְּדִיקִים שְׁשָׁם וְרֵאשִׁי הַיִּשְׁיבָה, וְאוֹתָן
 יִשְׁיבֹת שְׁשָׁם הֵן רְשׁוּמוֹת, וּכָל אוֹתָם חֲבֵרִים

שְׂכָבְכָל יְשִׁיבָה עוֹלִים מִהַיְשִׁיבָה שֶׁל כָּאן לַיְשִׁיבָת
הַרְקִיעַ, וְהַמְשִׁיחַ כָּא בְּכָל אוֹתָן הַיְשִׁיבוֹת וְחוֹתָם
תּוֹרָה מִפִּי הַחֲכָמִים. וּבְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה כָּא הַמְשִׁיחַ
מִתְעַטֵּר [נ"א מֵרֵאשׁ] מִרִיחוֹת הַיְשִׁיבוֹת בְּעֵטְרוֹת
עֲלִיזוֹנוֹת.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָמוּ כָּל אוֹתָם הַחֲבָרִים, וְקָם רַבִּי
שְׂמַעוֹן, וְהָיָה עוֹלָה אוֹרוֹ עַד רוּם [הַרְקִיעַ].
אָמַר לוֹ, רַבִּי, אֲשַׁרְיָךְ שְׁתוֹרְתְךָ עוֹלָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת
וְשִׁבְעִים אוֹרוֹת, וְכָל אוֹר וְאוֹר נִפְרָד לְשֵׁשׁ מֵאוֹת
וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי מְעַמִּים שְׁעוֹלִים וְרוֹחֲצִים בְּנִהְרוֹת
אֲפָרָסְמוֹן מְהוֹר. וְהַקְדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מֵאֲשֶׁר תּוֹרָה
מִיְשִׁיבְתְךָ, וּמִיְשִׁיבְתוֹ שֶׁל חֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה,
וּמִתּוֹךְ יְשִׁיבְתוֹ שֶׁל אַחֲזִיָה הַשִּׁילֹנִי. וְאֲנִי לֹא כְּאֲתִי
לְאֲשֶׁר מִיְשִׁיבְתְךָ, אֲלֵא בַּעַל הַכְּנָפִים כָּא לְכָאן,
שְׁתֵּרִי יִדְעֵתִי שֶׁלֹּא יִכְנַס לְתוֹךְ הַיְשִׁיבוֹת הָאֲחֵרוֹת
אֲלֵא לַיְשִׁיבְתְךָ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה סִפֵּר לוֹ רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹתָהּ הַשְּׁבוּעָה
שֶׁנִּשְׁבַּע בַּעַל הַכְּנָפִים. אִזּוֹ הוֹדְעוּעַ הַמְשִׁיחַ

והרים קולו, והודיעו הרקיעים, והודיעו הים הגדול, והודיעו הלויים, וחשב העולם להתהפך. בין כך ראה את רבי חייא לרגלי רבי שמעון. אמר, מי נתן כאן אדם שלבוש מידי אותו העולם? אמר לו רבי שמעון, זה הוא רבי חייא, האור של מאור התורה. אמר לו, יתפנס הוא ובניו ויהיו מתישיבה שלך. אמר רבי שמעון, זמן ינתן לו. נתנו לו זמן, ויצא משם מודיע ועינו זולגות דמעות. הודיע רבי חייא ובכה, ואמר, אשרי חלקם של הצדיקים באותו העולם, ואשרי חלקו של בר יוחאי שזכה לכהן. עליו פתוב (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא.

בראשית. רבי שמעון פתח, (ישעיה נא) ואשם דברי בפיה. כמה יש לאדם להשתדל בתורה יומם ולילה, משום שהקדוש-ברוך-הוא מקשיב לקולות אותם שמתעסקים בתורה. ובכל דבר שמתחדש בתורה על ידי אותו שמשתדל בתורה, עושה רקיע אחר.

שְׁנֵינוּ, בַּשָּׁעָה הַהִיא שֶׁדָּבַר הַתּוֹרָה מִתְחַדֵּשׁ מִפִּי
 אָדָם, הַדָּבָר הַהוּא עוֹלָה וּמוֹדֵמָן לִפְנֵי
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹטֵל אֶת
 אוֹתוֹ הַדָּבָר [תּוֹרָה] וּמַנְשֵׁק אוֹתוֹ, וּמַעֲטֵר אוֹתוֹ
 בְּשִׁבְעִים עֶשְׂרוֹת גְּלוּפוֹת וּמְחַקְקוֹת. וְדָבַר חֲכָמָה
 שֶׁהִתְחַדֵּשׁ, עוֹלָה וְיוֹשֵׁב עַל רֹאשׁ הַצְּדִיק חֵי
 הָעוֹלָמִים, וְטָם מִשָּׁם וּמִשׁוּטְט בְּשִׁבְעִים אֲלֶפֶּה
 עוֹלָמוֹת וְעוֹלָה אֶל עֵתִיק הַיָּמִים. וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁל
 עֵתִיק הַיָּמִים, וְדָבָרֵי חֲכָמָה הֵם בְּסוֹדוֹת נִסְתָּרִים
 עֲלִיוֹנִים.

וְאוֹתוֹ הַדָּבָר הַנִּסְתָּר שֶׁל חֲכָמָה שֶׁהִתְחַדֵּשׁ בָּאֵן,
 בַּשָּׂהוּא עוֹלָה, מִתְחַבֵּר עִם אוֹתָם הַדְּבָרִים
 שֶׁל עֵתִיק הַיָּמִים, וְעוֹלָה וְיוֹרֵד עִמָּהֶם וְנִכְנָם
 בְּשִׁמוּנָה עֶשֶׂר עוֹלָמוֹת גְּנוּזִים שְׁעִין לֹא רָאָתָה
 אֲלֵהֶם זוֹלָתָךְ (שם סד). יוֹצְאִים מִשָּׁם וּמִשׁוּטְטִים
 וְהוֹלְכִים מְלֵאִים וְשִׁלְמִים וּמוֹדֵמָנִים לִפְנֵי עֵתִיק
 הַיָּמִים.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה מֵרִיחַ עֲתִיק הַיָּמִים אֶת הַדָּבָר
 תָּהִה, וְזֶה נֹחַ לְפָנָיו מִן הַכֹּל. נוֹטֵל אֶת
 אוֹתוֹ הַדָּבָר, וּמַעְטֵר אוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים
 אֶלֶף עֲטָרוֹת. אוֹתוֹ הַדָּבָר מָס וְעוֹלָה וַיִּזְרַח, וְנִעְשָׂה
 רְקִיעַ אֶחָד. וְכֵן כָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁל חֲכָמָה (ס"א נְעֻשִׁים)
 עוֹמְדִים בְּקִיּוֹם שָׁלֹם לְפָנָי עֲתִיק הַיָּמִים.
 וְהוּא קוֹרֵא לָהֶם שָׁמַיִם חֲדָשִׁים, שָׁמַיִם מְחֻדָּשִׁים,
 נִסְתָּרִים שֶׁל סוּדוֹת שֶׁל חֲכָמָה עֲלִיזוֹנָה. וְכֹל אוֹתָם
 שָׂאָר דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שְׂמֵת־חֲדָשִׁים, עוֹמְדִים לְפָנָי ^{(דף ה}
^{ע"א)} הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעוֹלָיִם וְנִעְשִׂים אֲרָצוֹת
 הַחַיִּים, וַיִּזְרְדִים וּמִתְעַטְרִים לְאָרֶץ אַחַת, וּמִתְחַדָּשׁ
 וְנִעְשָׂה הַכֹּל אָרֶץ חֲדָשָׁה מֵאוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁהִתְחַדָּשׁ
 בַּתּוֹרָה.

וְעַל זֶה כָּתוּב (ישעיה סו) כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִתְחַדָּשִׁים
 וְהָאָרֶץ הִתְחַדָּשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עִמָּדִים לְפָנָי
 וְגו'. עֲשִׂיתִי לֹא כָּתוּב, אֲלֵא עוֹשֶׂה. שְׁעוֹשָׂה תָּמִיד
 מֵאוֹתָם הַחֲדוּשִׁים וְהַסּוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. וְעַל זֶה
 כָּתוּב (שם נא) וְאֲשֶׁם דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצִל יָדַי כְּפִיתִיךָ

לְנַטַע שָׁמַיִם וְלִיסַד אָרֶץ. לֹא כְּתוּב הַשָּׁמַיִם, אֲלֵא
שָׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה וּבְצֵל יָדַי כְּפִיתִיךָ? אָמַר
לוֹ, בְּשַׁעַה שֶׁנִּמְסְרָה הַתּוֹרָה לְמֹשֶׁה, בָּאוּ
בְּמַה רַבּוּאוֹת שֶׁל מַלְאָכִים עֲלִיּוֹנִים לְשַׂרְף אוֹתוֹ
בְּשִׁלְהֶבֶת פִּיָּהֶם, עַד שֶׁכִּסָּה עָלָיו הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא. וּבָעֵת שֶׁתִּדְבַר הָיָה עוֹלָה וּמִתְעַטֵּר וְעוֹמֵד
לְפָנַי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְכַסֶּה עַל אוֹתוֹ
הַדְּבָר, וּמְכַסֶּה עַל אוֹתוֹ הָאָדָם שֶׁלֹּא יִכַּר אֵלֵיהֶם
אֲלֵא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא יִקְנֹאוּ לוֹ, עַד
שֶׁנַּעֲשֶׂה מִהַדְּבָר (תּוֹרָה) הַהוּא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאָרֶץ
חֲדָשָׁה. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב וּבְצֵל יָדַי כְּפִיתִיךָ לְנַטַע שָׁמַיִם
וְלִיסַד אָרֶץ. מִכַּאן שֶׁכָּל דְּבָר שֶׁנִּסְתָּר מִן הָעֵינַי,
עוֹלָה לְתוֹעֵלַת עֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב וּבְצֵל יָדַי
כְּפִיתִיךָ. וְלָמָּה נִעְלָם וּמִתְכַסֶּה מִן הָעֵינַי? בְּשִׁבִיל
תּוֹעֵלַת עֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב לְנַטַע שָׁמַיִם וְלִיסַד
אָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ.

וְלֹא־אָמַר לְצִיּוֹן עֲמִי אַתָּה. וְלֹא־אָמַר - לְאֹתָם
הַשְּׁעָרִים וְהַדְּבָרִים הַמְצִינִים אֵלָיו עַל
אֵלָיו - עֲמִי אַתָּה. אֵל תִּקְרֵי עֲמִי אֵלָּא עֲמִי אַתָּה,
לְהִיּוֹת שְׂתָרְךָ עֲמִי. מָה אֲנִי בַדְּבָר שְׁלִי עֲשִׂיתִי
שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לג) בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם
נִבְעְשׂוּ - אַף כָּךְ אַתָּה. אֲשֶׁרִי אֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה. וְאִם תֹּאמַר שְׁדַבְּרִי שֶׁל כָּל אָדָם שְׁלֹא
יֹדֵעַ עוֹשֶׂה כְּזֶה.

בֵּא רְאֵה, אֹתוֹ שְׂאִין דְּרַכּוֹ בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה
וּמִתְדַּשׁ דְּבָרִים שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ עַל בְּרִים כְּרֵאוֹי,
אֹתוֹ הַדְּבָר עוֹלָה וַיּוֹצֵא לְאֹתוֹ הַדְּבָר אִישׁ
תְּהַפּוּכוֹת לְשׁוֹן שְׁקָר מִתּוֹךְ נֶקֶב הַתְּהוֹם הַגְּדוֹל,
וּמִדְּלֶג חֲמִשׁ מֵאוֹת פְּרָסָאוֹת לְקַבֵּל אֶת אֹתוֹ
הַדְּבָר. וְנוֹטֵל אֹתוֹ, וְהוֹלֵךְ עִם אֹתוֹ הַדְּבָר לְתוֹךְ
הַנֶּקֶב שְׁלֹו, וְעוֹשֶׂה כּוֹ רְקִיעַ שֶׁל שְׂוֹא שֶׁנִּקְרָא תְּהוֹ.
וְטָם בְּאֹתוֹ הַרְקִיעַ אֹתוֹ אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת שִׁשֶׁת
אֲלָפִים פְּרָסָאוֹת בְּפַעַם אַחַת. וְכִיּוֹן שֶׁהַרְקִיעַ הַזֶּה
שֶׁל שְׂוֹא עוֹמֵד, מִיָּד יוֹצֵאת אִשְׁתּוֹ זְנוּנִים וּמִתְחַזְּקֵת
בְּאֹתוֹ הַרְקִיעַ שֶׁל שְׂוֹא [נ"א ה"א] [נ"א וְאִישׁ תְּהַפּוּכוֹת]

וּמְשִׁתְּתָפֶת עִמּוֹ, וּמִשָּׁם יוֹצֵאת וְהוֹרֶגֶת כַּמָּה
 אֱלָפִים וְרַבָּבוֹת. מִשּׁוּם שְׂכַאֲשֶׁר הִיא עוֹמֶדֶת
 בְּרָקִיעַ הַהוּא, יֵשׁ לָהּ רְשׁוֹת וַיִּכְלֹת לְהִיּוֹת טָסָה
 אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּרִנֵּעַ אֶחָד.

וְעַל זֶה פָּתוּב (ישעיה ה) הוֹי מִשְׁכִּי הָעוֹן בְּחֻבֵּי
 הַשָּׁוְא. הָעוֹן זֶה הַזֹּכֵר. וּבַעֲבוֹת הָעֲגָלָה
 חֲטָאָה, מִי הַחֲטָאָה? זוֹ הַנִּקְבָּה שֶׁנִּקְרְאת חֲטָאָה.
 הוּא מוֹשֶׁךְ אֶת אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא עוֹן בְּאוֹתָם חֻבֵּי
 הַשָּׁוְא. וְאַחַר כֵּן בַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה חֲטָאָה, אֶת אוֹתָהּ
 הַנִּקְבָּה שֶׁנִּקְרְאת חֲטָאָה, שֶׁשָּׁם הַתְּנַבְּרָה לְהִיּוֹת
 טָסָה לְהִרְגַּ בְּנֵי אָדָם. וְעַל זֶה (משלי ז) כִּי רַבִּים חֲלָלִים
 הַפִּילָה. מִי הַפִּילָה? זוֹ אוֹתָהּ הַחֲטָאָה שֶׁהוֹרֶגֶת בְּנֵי
 אָדָם. מִי גָרַם אֶת זֶה? תִּלְמִיד הַחֲכָם שֶׁלֹּא הִנִּיעַ
 לְהוֹרָאָה וּמוֹרָה. תְּרַחֲמֵן יִצְיָלְנוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרִים, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם שֶׁלֹּא
 תוֹצִיאוּ מִפִּיכֶם דְּבַר תוֹרָה שֶׁלֹּא יִדְעֶתֶם
 וְלֹא שְׁמַעְתֶּם מֵעֵין גָּדוֹל כְּרֵאוֹנִי, כִּדְרֵי שֶׁלֹּא תִהְיוּ
 גוֹרְמִים לְאוֹתָהּ הַחֲטָאָה לְהִרְגַּ בְּנֵי אָדָם

לְחַנּוּם. פְּתַחוּ בָלֶם וְאָמְרוּ, הֲרַחֲמֵן יִצְיִלְנוּ, הֲרַחֲמֵן
יִצְיִלְנוּ.

בֹּא רֵאָה, בַּתּוֹרָה בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם, וְהִנֵּה בַּאֲרוּחַ שְׁפָתוֹב (שם ה) וְאֶתִּיה
אֶצְלוֹ אֱמוּן וְאֶתִּיה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְהוּא
הַסִּתְּכַל בָּה פַעַם וּשְׁתֵּי יוֹם וְשָׁלֹשׁ וְאַרְבַּע פְּעָמִים,
וְאַחַר כֵּן אָמַר אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן עָשָׂה בָה מַעֲשֵׂה,
לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי אָדָם שְׁלֹא יבֹאוּ לְטַעוֹת בָּה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (מִיּוֹב כח) אִי רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם תִּקְרָה
וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וּכְנָגַד אַרְבַּע פְּעָמִים הָהֵם שְׁפָתוֹב,
אִי רָאָה, וַיִּסְפְּרָה, הַכִּינָה, וְגַם תִּקְרָה - בָּרָא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מַה שֶּׁבָרָא. וְטָרַם שְׁהוֹצִיא
אֶת הַמַּעֲשֵׂה שְׁלוֹ, הַכְּנִים בָּרָא שׁוֹנָה אַרְבַּע תְּבוֹת,
שְׁפָתוֹב בְּרָא שִׁית בְּרָא אֵלֵהִם אֵת. הִנֵּה אַרְבַּע.
וְאַחַר כֵּן הַשָּׁמַיִם - הֵם כְּנָגַד אַרְבַּע הַפְּעָמִים
שֶׁהַסִּתְּכַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה טָרַם יוֹצִיא
אֶת מַעֲשֵׂהוּ לְמַלְאָכָתוֹ.

רַבִּי אֱלֶעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חָמִינָא, ^(דף ה ע"ב) וְרַבִּי אַבְיָא עָמוּ,
 וְהָיָה מְחַמֵּר אִישׁ אֶחָד אַחֲרֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אַבְיָא,
 נִפְתַּח פְּתָחַיִם שֶׁל תּוֹרָה, שְׁחַרְי הַשָּׁעָה וְחֹמֶן הוּא
 לְהַתְּתִיקוֹן ^(לְהַסְפִּיד) בְּדַרְכֵּנוּ.

פְּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר, ^(ויקרא יט) אֶת שְׁבַתְתִּי
 תִּשְׁמְרוּ. בֹּא רְאֵה, בְּשָׁעָה יָמִים בָּרָא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם. וְכָל יוֹם וַיּוֹם גָּלָה
 אֶת מַעֲשָׂהוֹ, וְנָתַן כַּחוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. מָתִי גָלָה אֶת
 מַעֲשָׂהוֹ וְנָתַן כַּחוֹ? בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי, מִשּׁוֹם שְׂאוֹתֶם
 שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים, כֹּלָם הָיוּ נִסְתָּרִים וְלֹא
 הִתְגַּלּוּ. בִּיּוֹן שָׁבָא הַיּוֹם הַרְבִּיעִי, הוֹצִיא אֶת
 הַמַּעֲשָׂה וְהַכַּחַשׁ שֶׁל כֹּלָם. שְׁחַרְי אִישׁ וַיּוֹם וְרוּחַ, אָף
 עַל גַּב שְׁחַח שְׁלֹשָׁה יְסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, כֹּלָם תְּלוּיִים,
 וְלֹא הִתְגַּלּוּ הַמַּעֲשָׂה שְׁלָחֶם עַד שֶׁהָאָרֶץ גָּלְתָה
 אוֹתָם, וְאִזּוֹ נוֹדְעָה הָאֲמִנוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהֶם.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֶה הָיָה, שְׁכַתוֹב
 תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ וְדַשָּׂא, וְכַתוּב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ!

אֵלֶּא זֶה, אֵף עַל גַּב שְׁכַתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, זֶה הָיָה
 רַבִּיעִי, וְנִכְלָל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שְׂיָהִיו אֶחָד בְּלִי פְרוּד.
 וְאַחַר כֵּן הַיּוֹם הַרְבִּיעִי הַתְּנַלְה מַעֲשֵׂהוּ לְהוֹצִיא
 אֶמֶן לְאַמְנוֹתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאַחַד. מִשּׁוֹם שְׂהִיּוֹם
 הַרְבִּיעִי הוּא הַרְגָּל הַרְבִּיעִית שֶׁל הַכֶּסֶּא הָעֲלִיּוֹן.

וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל כָּלֵם, בֵּין הַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים וּבֵין
 הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים, הָיוּ תְלוּוִיִּים בַּיּוֹם הַשְּׁכַת.
 זֶהוּ שְׁכַתוֹב (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. זֶה
 הַשְּׁכַת, וְזֶה הֵיא הַרְגָּל הַרְבִּיעִית שֶׁל הַכֶּסֶּא. וְאִם
 תֹּאמַר, אִם כֵּן, מַה זֶה אֶת שְׁכַתְתִּי תִשְׁמְרוּ,
 פְּעַמִּים? אֵלֶּא שְׁכַת שֶׁל עַרְב שְׁכַת וְהַשְּׁכַת שֶׁל
 הַיּוֹם מִפֶּשׁ אֵין לָהֶם פְּרוּד.

אָמַר [לָהֶם] אוֹתוֹ סוֹחֵר שֶׁהָיָה מְחַמֵּר אֲחֵרֵיהֶם, וּמַה
 זֶה וּמְקוֹדְשֵׁי תִירָאוּ? אָמַר לוֹ, זֶה קְדוּשַׁת שֶׁל
 שְׁכַת. אָמַר לוֹ, וּמַה זֶה קְדוּשַׁת שֶׁל שְׁכַת? אָמַר לוֹ,
 זֶה הַקְדוּשַׁת שְׁנִמְשָׁף מִלְמַעְלָה. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן,
 עֲשִׂיתָ שְׁהַשְּׁכַת אֵינָה קְדוּשָׁה, אֵלֶּא קְדוּשַׁת שְׁשׂוּרָה
 עֲלִיו מִלְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְכֹךְ זֶה, (ישעיה נח) וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת
עֲנֵג לְקְדוּשׁ ה' מְכַבֵּד. הַזְכִּיר שַׁבָּת לְחוּד
וְקְדוּשׁ ה' לְחוּד. אָמַר לוֹ, אִם כֹּה, מִי זֶה קְדוּשׁ
ה'? אָמַר לוֹ, הַקְדְּשָׁה שְׂיִוְרְדָת מְלַמְעָלָה וְשׁוֹרָה
עָלָיו. אָמַר לוֹ, אִם הַקְדְּשָׁה שְׁנַמְשַׁכַת מְלַמְעָלָה
נְקִרְאתָ מְכַבֵּד, נִרְאֶה שְׁשַׁבָּת אֵינוֹ מְכַבֵּד, וְכַתוּב
וְכַבְּדָתוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי אֲבָא, הֲנִחַ לוֹ לְאִישׁ הַזֶּה,
שְׁדָבָר שֶׁל חֲכָמָה יֵשׁ בּוֹ שְׂאִינְנוּ יוֹדְעִים בּוֹ.
אָמְרוּ לוֹ, אָמַר אֶתָּה. פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא יט) אֶת
שַׁבָּת־תִּי, אֶת - לְרַבּוֹת תְּחוּם שַׁבָּת שֶׁהוּא אֶלְפִים
אַמּוֹת לְכָל צַד, וּמִשׁוּם כֹּךְ רַבָּה אֶת. שַׁבָּת־תִּי - [נ"א
ז"ו] שַׁבָּת הָעֲלִיזָנָה וְשַׁבָּת הַתְּחִתּוֹנָה, שֶׁהֵן שְׁתֵּי
כָּלּוֹלוֹת יַחַד וְנִסְתָּרוֹת יַחַד.

נִשְׂאָרָה שַׁבָּת אַחֲרַת שְׁלֹא נִזְכְּרָה וְהִיתָה כְּבוּשָׁה.
אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, מִיּוֹם שֶׁעָשִׂיתָ
אוֹתִי נְקִרְאתִי שַׁבָּת, וְהַיּוֹם אֵינוֹ כְּלִי לִילָה. אָמַר
לָּהּ, בְּתִי, אֶת שַׁבָּת, וְשַׁבָּת קָרְאתִי לָּךְ, אֲבָל תְּרִינִי

מַעֲטָר אוֹתָךְ בְּעֲטָרָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה. הַעֲבִיר בְּרוּז
וְאָמַר מִקִּדְשֵׁי תִירָאוּ.

וְזוֹ שֵׁשֶׁת שָׁל עָרַב שֵׁשֶׁת שָׁהִיא יִרְאָה, וְשׁוֹרָה בָּהּ
יִרְאָה. וּמִי הוּא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַבְּלִיל
וְאָמַר אֲנִי ה' וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵאֲבֵא שְׁאֲמַר בָּהּ,
וְדִיךְ אֶת - לְרַבּוֹת תַּחּוּם שֵׁשֶׁת. שֵׁשֶׁת־תִּי - זֶה
הָעֵגוּל וְהַרְבּוּעַ שְׁבַפְנִים, וְהֵם שְׁנַיִם. וּבְנֶגֶד אוֹתָם
הַשְּׁנַיִם יֵשׁ שְׁתֵּי קִדְשׁוֹת שְׁיֵשׁ לָנוּ לְהַזְכִּיר, אֶחָד
וַיְבָלוּ, וְאֶחָד קְדוֹשׁ.

וַיְבָלוּ יֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ תְּבוּת, וּבְקִדְוֹשׁ שְׁאֲנוּ
מִקִּדְשֵׁים יֵשׁ שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ תְּבוּת, וְהַכֹּל
עוֹלָה לְשִׁבְעִים שִׁמּוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרִים בָּהֶם. וּמִשׁוּם שֶׁהָעֵגוּל וְהַרְבּוּעַ
הַזֶּה הֵם שֵׁשֶׁת־תִּי, שְׁנֵינֵהֶם כְּלוּלִים בְּשִׁמּוֹר, שֵׁשֶׁת־וּב
תְּשִׁמּוֹרוֹ. שְׁהֲרֵי הַשֵּׁשֶׁת הָעֲלִיוֹנָה כָּאֵן לֹא נִכְלָלָה
בְּשִׁמּוֹר, אֲלָא בְּזָכוֹר, שְׁהֲרֵי הַמְּלֶךְ הָעֲלִיוֹן מִסְּתֵיִם
בְּזָכוֹר, וְעַל זֶה נִקְרָא מְלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ. וְהַשְּׁלוֹם
שָׁלוֹ הוּא זָכוֹר, וְעַל כֵּן אֵין מִחֻלְקַת לְמַעֲלָה.

מִשׁוּם שְׁשֵׁנֵי שְׁלוּמוֹת לְמַטָּה - אֶחָד יַעֲקֹב, וְאֶחָד
 יוֹסֵף. וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב פַּעַמִּים (ישעיה נז)
 שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב. לְרַחוּק - זֶה יַעֲקֹב. ^{דף}
 וְלִקְרוֹב - זֶה יוֹסֵף. לְרַחוּק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה
 לא) מֵרַחוּק ה' נִרְאָה לִי, (שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ
 מֵרַחוּק. וְלִקְרוֹב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) תִּדְרָשִׁים
 מִקְרוֹב כְּאוֹ. מֵרַחוּק - זוֹ הַנִּקְדָּה הָעֲלִיזָה שְׁעוֹמֶדֶת
 בְּהִיכָלוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב תִּשְׁמְרוּ, נִכְלָל בְּשִׁמּוֹר. וּמִקְדָּשֵׁי
 תִּירָאוּ - זוֹ הַנִּקְדָּה שְׁעוֹמֶדֶת בְּאֲמִצֵּעַ שֵׁישׁ
 לִירָא מִפְּנֵה יוֹתֵר מִן הַכֹּל שְׁעֵנְשׁוּ מִיָּתֵהּ. וְהִינּוּ מֵה
 שְׁכָתוּב (שמות לא) מִחֲלָלֶיהָ מוֹת יוֹמָת. מִי הֵם
 מִחֲלָלֶיהָ? מִי שֶׁנִּכְבְּסוּ לְתוֹךְ הַחֲלָל שֶׁל הָעֲגוּל
 וְהִרְבּוּעַ לְמָקוֹם שֶׁאֵוָתָהּ הַנִּקְדָּה שׁוֹרָה וּפּוֹגֵם בּוֹ -
 מוֹת יוֹמָת. וְעַל זֶה כְּתוּב תִּירָאוּ. וְהַנִּקְדָּה הַחַיָּה
 נִקְרָאת אֲנִי, וְעַלֶּיהָ שׁוֹרָה אוֹתוֹ הַנִּסְתָּר הָעֲלִיזוֹן
 שְׁלֵא הַתְּנַלְתָּהּ. וְהִינּוּ ה', וְהַכֹּל אֶחָד.

יָרְדוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבְבָּא וְנִשְׁקוּ אֹתוֹ. אָמְרוּ,
 וּמָה כָּל הַחֲכָמָה הַזֶּה יֵשׁ פִּתְחַת יָדָךְ וְאַתָּה
 מְחַמֵּר אַחֲרֵינוּ? אָמְרוּ לוֹ, מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם,
 אֵל תִּשְׁאַלוּ מִי אֲנִי, אֶלְבָּא אֲנִי וְאַתֶּם נִלְדִי וְנִתְעַסְק
 בַּתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד יֹאמֶר דְּבָרֵי חֲכָמָה לְהָאִיד אֶת
 תְּהִירָךְ. אָמְרוּ לוֹ, מִי נָתַן לְךָ לְלָבֶת כָּאֵן וְלְהִיּוֹת
 מְחַמֵּר בְּחַמּוּרִים? אָמַר לָהֶם, יו"ד עֲשֵׂתָה קָרַב עִם
 שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת, עִם כַּ"ף וְסָמ"ךְ, לְהִתְקַשֵּׁר עִמִּי [נ"א יחד].
 כַּ"ף לֹא רָצָתָה לְהִסְתַּלֵּק וְלְהִתְקַשֵּׁר מֵאַחַר [נ"א בְּמָקוֹם]
 שְׁלֹא יִכָּלֶה לְהִיּוֹת רִנֵּעַ אֶחָד אֶלְבָּא עִמּוֹ. סָמ"ךְ לֹא
 רָצָתָה לְהִסְתַּלֵּק, בְּרִי לְעֹזֵר לְאוֹתָם הַנוֹפְלִים,
 שְׁתֵּרֵי בְּלִי סָמ"ךְ לֹא יִכּוּלִים לְהִיּוֹת.

יו"ד בָּאָה אֵלַי יְחִידָה, נִשְׁקָה לִי וְחִבְּקָה אוֹתִי,
 בְּכַתָּה עִמִּי וְאַמְרָה לִי: בְּנִי, מָה אַעֲשֶׂה לְךָ?
 אֲבָל תְּרִי אֲנִי מְסַתַּלֶּקֶת, וְאַנִּי מְתַמְלֵאת מִכַּפָּה
 מִזְכּוֹת וְאוֹתֵיּוֹת נְסֻתָרוֹת עֲלִיּוֹנוֹת וְנִכְבְּדוֹת. לְאַחַר
 מִכֵּן אֲבָא אֵלַיךְ וְאַסְעֵד אוֹתְךָ, וְאַתֵּן לְךָ נַחֲלָה שְׁל
 שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת יוֹתֵר מֵאֵלּוּ שְׁתֵּהֲסַתַּלְקוּ, שְׁתֵּהֵם
 י"ש, יו"ד עֲלִיּוֹנָה וְשִׁי"ן עֲלִיּוֹנָה, שְׁתֵּהִיוּ לְךָ אוֹצְרוֹת

מֵלֵאִים מְכַל. וּמִשׁוּם כָּךְ, בְּנִי, לֵךְ וְתִהְיֶה מְחַמֵּר
חֲמוּזִים, וְעַל כֵּן אֲנִי הוֹלֵךְ בְּכַךְ.

שָׂמַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא, וּבְכוּ וְאָמְרוּ, לֵךְ
רַבִּי, וְאֲנִי נִחְמֵר אַחֲרֶיךָ. אָמַר לָהֶם, וְלֹא
אָמַרְתִּי לָכֶם שְׂמֻצּוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא עַד שְׂיֵבֵא אוֹתוֹ
מְחַמֵּר עַל הַחֲמוּזִים? אָמְרוּ לוֹ, הֲרִי שְׂמֻךְ לֹא
אָמַרְתָּ לָנוּ, מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבֶךָ מַה הוּא? אָמַר
לָהֶם, מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבִי הוּא טוֹב וּמַעֲלָה אֲצִלִּי,
וְהוּא מְגֻדֵל אַחַד שְׁפוֹרַח בְּאוֹר, גְּדוֹל וְנִכְבָּד.
וְאוֹתָם הִדְרִים בּוֹ בַּמְגֻדֵל הַזֶּה - הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
וְעַנִּי אַחַד, וְזֶה הוּא מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבִי. וְגַלִּיתִי ^{נ"א}
וְעַלִּיתִי ^{נ"ב} מִשָּׁם, וְאֲנִי מְחַמֵּר עַל חֲמוּזִים. הִסְתַּכְּלוּ בּוֹ
רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְהִטְעִים לָהֶם אֶת דְּבָרָיו,
שֶׁהָיוּ מְתוֹקִים כְּמוֹ מֶן וּדְבִשׁ. אָמְרוּ לוֹ, שֵׁם אָבִיךָ
אִם תֹּאמַר, נִנְשָׁק אֶת עַפְר רַגְלֶיךָ. אָמַר לָהֶם,
וְלָמָּה? אִין דְּרַבִּי בְּכַךְ לְהִתְנַאֲוֹת בַּתוֹרָה

אֲבָל אָבִי הִיָּתָה דִּירְתוֹ בְּיָם הַגְּדוֹל, וְהוּא הָיָה דָג
אַחַד שֶׁהָיָה סוֹבֵב אֶת הַיָּם הַגְּדוֹל מִצַּד זֶה

לְצַדָּה, וְהָיָה גְדוֹל וְנִכְבָּד וְעַתִּיק יָמִים, עַד שֶׁהָיָה
 בּוֹלֵעַ אֶת כָּל שְׂאֵר הַדָּגִים שֶׁל הַיָּם, וְאַחַר כֵּן
 מוֹצִיא אוֹתָם חַיִּים וְקַיָּמִים וּמִלְאִים מְכַל הַטּוֹבוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם. וְשָׁט אֶת הַיָּם כְּרֹנֵעַ אֶחָד בְּכַחוֹ,
 וְהוֹצִיא אוֹתִי כַּחֲזֵן בֶּיַד אִישׁ גִּבּוֹר, וְהַטְּמִין אוֹתִי
 בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאֲמַרְתִּי לָכֶם, וְהוּא שָׁב לְמְקוֹמוֹ
 וְנִגְנְנוּ בְּאוֹתוֹ הַיָּם.

הַבְּחִין רַבִּי אֶלְעָזָר בְּדַבְּרָיו. אָמַר לוֹ, אַתָּה הוּא
 בְּנוֹ שֶׁל הַמְּאֹר הַקָּדוֹשׁ, אַתָּה הוּא בְּנוֹ
 שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא הַזֵּקֵן, אַתָּה הוּא בְּנוֹ שֶׁל אוֹר
 הַתּוֹרָה, וְאַתָּה מְתִמֵּר אַחֲרֵינוּ?! כָּבוֹ יַחַד וְנִשְׁקוּ לוֹ
 וְהִלְכוּ. אָמְרוּ לוֹ, הֲאֵם נוֹחַ לְפָנֵי מוֹרְנוֹ לְהוֹדִיעַ לָנוּ
 אֶת שְׁמוֹ?.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹאֵל-ב בנ) וּבְנֵיהוּ בֶן יְהוֹיָדָע. הַפְּסוּק
 הַזֶּה בְּאֵרוּחוֹ, וְהוּא יָפֵה. אֲבָל הַפְּסוּק הַזֶּה
 בָּא לְהַרְאוֹת סוּדוֹת עֲלִיזוֹנִים שֶׁל הַתּוֹרָה. וּבְנֵיהוּ
 בֶן יְהוֹיָדָע - עַל סוּד הַחֲכָמָה בָּא תְּדַבֵּר הַנְּסֻתָר

ההוא, והשם גורם. בן איש חי - זה צדיק חי
העולמים.

רב פעלים - רבון כל המעשים וכל הפחות
העליונים, משום שכלם יוצאים ממנו, הוא
ה' צבאות, אות הוא בכל צבאיו, רשום הוא
וגדול מן הכל. רב פעלים - הוא מקבצאל, האילן
הגדול והנכבד גדול מהכל. מאיזה מקום יצא?
מאיזו דרגה בא? חזר הפתוב ואמר, מקבצאל.
הדרגה העליונה הנסתרת ^(דף ו ע"ב) שעין לא ראתה
וגו'. הדרגה שהכל בה, וכונסת לתוכה מתוך
האור העליון, וממנה יוצא הכל. והוא היכל קדוש
נסתר שכל הדרגות מקבצות ונסתרות בתוכו.
ובגוף תהיכל תזה קנים כל העולמות, וכל
הצבאות הקדושים ממנו נזונים ועומדים על
קיומם.

הוא הפה את שני אראל מואב. שני מקדשים היו
עומדים בגללו ונזונו ממנו, מקדש ראשון
ומקדש שני. כיון שהוא הסתלק, נמנע השפע

שְׁהִיָּה שׁוֹפֵעַ מְלֻמְעָלָה. כְּבִיכּוֹל הוּא הִכָּה אוֹתָם
וְהִחָרִיב אוֹתָם וְהִשְׁמִיד אוֹתָם, וְהִכְסֵּא הַגָּדוֹל נֶפֶל.
וְהוּ שְׁפָתוֹב (יחזקאל א) וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. תִּדְרָגָה
הִהִיא שְׁנַקְרָאת אֲנִי, הִיא בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. לָמָּה? עַל
נְהַר כְּבָר. עַל נְהַר שְׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא שְׁהַפְסִיק מִימּוֹ
וּמְעִינּוֹתָיו וְלֹא מִשְׁפִּיעַ כְּבָרָא שׁוֹנָה.

וְהוּ שְׁפָתוֹב (איוב יד) וְנְהַר יִחְרַב וְיִבֶשׁ. יִחְרַב - כְּבִית
רֵאשׁוֹן, וְיִבֶשׁ - כְּבִית שְׁנִי. וּמִשׁוֹם כֶּף הוּא
הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרָאֵל מוֹאָב. [ס"א שְׁחָרֵי כְּרָאשׁוֹנָה] מוֹאָב,
שְׁחָרֵי מוֹאָב שְׁבַשְׁמִים, וְנִחְרְבוּ וְהִשְׁמְדוּ בְּגִלְלוֹ, וְכָל
הָאֹרֹת שְׁחָרֵי מְאִירִים לְיִשְׂרָאֵל, כָּלָם נִחְשְׁכוּ.

וְעוֹד, הוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאָרִי. בְּזִמְנִים
הִרְאֵשׁוֹנִים כְּשֶׁהִנְהַר הָיָה מוֹשֵׁף אֶת
מִימּוֹ לְמִטָּה, הָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים בְּשִׁלְמוֹת,
שׁוֹבְחִים וְזֹבְחִים וְקֹרְבָנוֹת לְכַפֵּר עַל נַפְשָׁם, וְאִז
הָיָה יוֹרֵד מְלֻמְעָלָה דְמוֹת שֶׁל אֲרִיָּה אֶחָד, וְהָיוּ
רוֹאִים אוֹתוֹ עַל גְּבֵי הַמּוֹזְבַח רוֹבֵץ עַל טְרַפּוֹ, אוֹכֵל

קִרְבָּנוֹת כְּמוֹ נֶבֶר חֲזָק, וְכָל הַכְּלָבִים הָיוּ
מִתְחַבְּאִים מִלְּפָנָיו וְלֹא יוֹצְאִים חֲחוּצָה.

בֵּינוֹן שְׁנֵרְמוּ הַחֲטָאִים, הוּא יֵרֵד לְתוֹךְ הַדְּרָגוֹת
שְׁלֵמָטָה, וְהֲרַג אֶת אוֹתוֹ הָאֲרִיָּה שְׁלֵא רָצָה
לְתֵת לוֹ אֶת טְרָפוֹ כְּבָרָא שׁוֹנָה. כְּבִיכּוֹל הֲרַג אוֹתוֹ.
הוּא הִכָּה אֶת הָאֲרִי וְדָאֵי. לְתוֹךְ הַבּוֹר - לְעֵינַי
הַצַּד הָאֲחֵר הָרַע. בֵּינוֹן שְׁרָאֲתָה כֶּךָ אוֹתוֹ הַצַּד
הָאֲחֵר, הַתְּנַבְּרָה וְשִׁלְחָה כָּלכּ אֶחָד לְאָכַל אֶת
הַקְּרָבָנוֹת. וּמָה שָׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאֲרִי"ה? אֲוִרִיא"ל,
שְׁפָנִיו פָּנֵי אֲרִיָּה. וּמָה שָׁם אוֹתוֹ כְּלָב? בְּלֶאֱדָן
שָׁמוֹ, שְׂאִינוֹ בְּכָלֵל שֶׁל אָדָם, אֵלֶּא כְּלָב וּפָנֵי כְּלָב.

בֵּיוֹם הַשְּׁלָג - בֵּיוֹם שְׁנֵרְמוּ הַחֲטָאִים וְהֲדִין גְּדוֹן
לְמַעַלָּה מֵעַם בֵּית הַדִּין הָעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה
כְּתוּב לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג. זֶה הַדִּין הָעֲלִיּוֹן.
לְמָה? מִשּׁוֹם שֶׁכָּל בֵּיתָהּ לְבֶשׂ שָׁנִים, וְיִכּוֹל לְסַבֵּל
אִישׁ חֲזָקָה. עַד כָּאֵן סוּד הַכְּתוּב.

מָה כְּתוּב אַחֲרָיו? (שְׁמוּאֵל-ב בנ) וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ
מִצְרֵי אִישׁ מִרְאָה. כָּאֵן סוּד הַכְּתוּב כָּאֵן

לְהוֹדִיעַ, שֶׁכָּכֵל פֶּעַם שִׁישְׂרָאֵל חָטְאוּ, הוּא הַסְתַּלַּק
 וּמִנֵּעַ מֵהֵם כָּל הַטּוֹבוֹת וְכָל הָאֲזוּרוֹת שֶׁהֵיוּ מְאִירִים
 לָהֶם. הוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי - זֶה הָאֹר שֶׁל
 הָאֹר הַהוּא שֶׁהָיָה מְאִיר לְיִשְׂרָאֵל. וּמִי הוּא?
 מִשָּׁה, שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת ב) וְהַאֲמִרָנָה אִישׁ מִצְרֵי הַצִּילָנוּ
 וְגו'. וְשֵׁם נוֹלַד, וְשֵׁם הַתְּגַדֵּל, וְשֵׁם הַתְּעַלָּה לְאֹר
 עֲלִיּוֹן.

אִישׁ מְרָאָה - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יב) וּמְרָאָה וְלֹא
 בְּחִידוֹת. אִישׁ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לג) אִישׁ
 הָאֱלֹהִים. כְּבִיכּוֹל בַּעֲלָה שֶׁל אוֹתוֹ מְרָאָה כְּבוֹד ה',
 שְׂוָכָה לְהִנְחִיג אֶת הַדֶּרֶגָה הַזֹּאת כְּכֹל רְצוֹנוֹ בְּאֶרֶץ
 מִה שֶׁלֹּא זָכָה אִישׁ אַחֵר.

וּבֵיַד הַמִּצְרֵי חֲנִית - זֶה מִטָּה הָאֱלֹהִים שֶׁנִּמְסַר
 בְּיָדוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים
 בְּיָדֵי. וְזֶה הַמִּטָּה שֶׁנִּבְרָא עָרַב שְׁכַת בֵּין
 הַשְּׁמָשׁוֹת וְחֻקּוֹק בּוֹ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַחֻקּוֹק
 הַקָּדוֹשׁ, וּבְזֶה חָטָא בַּסֵּלַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר
 ב) וַיִּדְ אֶת הַסֵּלַע בְּמִטָּהוּ פְּעָמִים. אָמַר לוֹ

הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֵשָׁה, לֹא לָזֶה נָתַתִּי לָךְ
אֶת הַמַּטָּה שְׁלִי, תִּיָּדָךְ לֹא יִהְיֶה בְיָדְךָ מִכָּאֵן
וְהִלָּאתָ.

מִיָּד - וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשָּׁבֹט (שמואל-ב-כג), בְּרִינְ הַקְּשָׁה,
וַיִּגְזֹל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמְּצָרִי. שְׁמַחֲשָׁעָה
הִיא נִמְנַע מִמֶּנּוּ וְלֹא הָיָה בְיָדוֹ לְעוֹלָמִים. וַיִּהְרָגֶהוּ
בַּחֲנִיתוֹ - עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁהִכָּה בַּמַּטָּה הַהוּא מֵת
וְלֹא נִכְנַם לְאָרְצָן הַקְּרוֹשָׁה, וְנִמְנַע הָאוֹר הָיָה
מִיִּשְׂרָאֵל.

מִן הַשְּׁלֵשִׁים - הֵכִי נִכְבְּדָה, אֵלּוֹ שְׁלֵשִׁים שָׁנָה
עֲלִיוֹנִים שֶׁנִּטְלָה מֵהֶם וְהִשְׁפִּיעַ לְמַטָּה, וּמֵהֶם הוּא
הָיָה לוֹקַח וּמִתְקַרֵּב.

וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָא - הֵם הָיוּ בָּאִים אֵלָיו
וְנוֹתְנִים לוֹ בְּרָצוֹן הַלֵּב, וְהוּא לֹא הָיָה בָּא
אֵלֵיהֶם. וְאֵף עַל גַּב שְׁלֹא נִכְנַם בְּמִנְיָן וְהִחְשִׁבּוֹן
שְׁלָהֶם, (שם) וַיִּשְׁמַחוּ דָּוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ. שְׁלֹא נִפְרָד
מִלוֹחַ לְבוֹ (דף ז ע"א) לְעוֹלָמִים. אִין לָהֶם פִּירוּד לְעוֹלָמִים.
דָּוִד שָׁם לְבוֹ אֵלָיו, וְהוּא לֹא לְדָוִד, מִשּׁוֹם

שְׁתַּחֲשָׁכֹת וְהַשִּׁירִים וְהַאֲהָבִים שֶׁהִלְבֵּנָה עוֹשֶׂה
 לְשֹׁמֵשׁ, הִיא מוֹשֶׁכֶת אוֹתוֹ אֵלֶיָּה שִׁיתֶיָּה דִּיּוּרוֹ
 עִמָּהּ, וְזֶהוּ וַיִּשְׁמְהוּ דָּוִד אֶל מְשַׁמְעָתוֹ.

נִפְּלוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְרַבֵּי אֲבָא לְפָנָיו. בֵּין כֶּךָ וְכֶךָ
 לֹא רָאוּ אוֹתוֹ. קָמוּ וְהִסְתַּכְּלוּ לְכָל הַצְּדִיקִים
 וְלֹא רָאוּ אוֹתוֹ. יָשְׁבוּ וּבָכוּ וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר זֶה עִם
 זֶה. אַחֲרַיִם שָׁעָה אָמַר רַבֵּי אֲבָא, וַדַּאי זֶה שְׁשַׁנְיָנוּ,
 שְׁצַדִּיקִים הוֹלְכִים וְדַבְּרֵי תוֹרָה בֵּינֵיהֶם, שְׂאוֹתָם
 צַדִּיקִים שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם בָּאִים אֵלֵיהֶם. וַדַּאי זֶה
 הוּא רַב הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן שָׁבָא אֵלֵינוּ מִן הָעוֹלָם הַהוּא
 לְגַלּוּת לָנוּ אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ, וְטָרַם הַפְּרִנּוּהוּ,
 הֲלֹךְ לוֹ וְהִתְכַּסֶּה מֵעַמּוּנֵנוּ. קָמוּ, וְהָיוּ רוֹצִים לְרַבֵּב
 עַל הַחֲמוּזִים וְלֹא הִלְכוּ. רָצוּ לְרַבֵּב וְלֹא הִלְכוּ.
 פָּתְרוּ וְהִנִּיחוּ אֶת הַחֲמוּזִים. וְעַד הַיּוֹם הָיוּ קוֹרְאִים
 לְאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מְקוֹם הַחֲמוּזִים.

פָּתַח רַבֵּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְכֶךָ
 אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאֵיךָ וְגו'. כִּפְתָה הוּא הַטּוֹב
 הָעֲלִיּוֹן וְהַנִּבְכָּד שֶׁעֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת

לְבַנֵי אָדָם לְאוֹתָם צְדִיקִים עֲלִיוֹנִים יֵרְאִי חֲטָא
 שְׂמֵשֶׁת־דְּלִים בַּתּוֹרָה, כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם.
 לֹא כְּתוֹב טוֹבָךְ, אֶלָּא רַב טוֹבָךְ. וּמִי הוּא? (שם קמה)
 זָכַר רַב טוֹבָךְ יִבְיָעוּ. וְזֶהוּ עֲנַג הַחַיִּים שְׂשׂוּפָעִים
 מִהָעוֹלָם הַבָּא לְחַי הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא זָכַר רַב טוֹבָךְ.
 וַיֵּרְאִי הוּא (ישעיה סג) וְרַב טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְגו'.

עוֹד מָה רַב טוֹבָךְ, כָּאֵן נִחְקַק סוּד הַחֲכָמָה, וְכָל
 הַסּוּדוֹת נִכְלְלוּ בָאֵן. מ"ה - כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. רַב
 - זֶה הָעֵץ גְּדוֹל וְחֹזֵק, מִשּׁוּם שִׁישׁ אֵילָן אַחַר קָטָן
 מִמֶּנּוּ, וְזֶה הוּא גְּדוֹל וּמִכְנִיסוֹ לְרוּם הַרְקִיעִים.
 טוֹב"ךְ - זֶה הָאֹר שֶׁנִּבְרָא בַיּוֹם הָרִאשׁוֹן. אֲשֶׁר
 צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ - מִשּׁוּם שֶׁנִּנְזוּ אוֹתוֹ לְצְדִיקִים בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם.

פְּעֻלָּת - זֶה גַּן הָעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, שֶׁכְּתוּב (שמות טו) מְכוּן
 לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלָּת ה'. וְזֶהוּ פְּעֻלָּת לְחוּסִים בְּךָ.
 נֶגֶד בְּנֵי אָדָם - זֶה גַּן הָעֵדֶן שֶׁלְמִטָּה שָׁפַל הַצְּדִיקִים
 עוֹמְדִים שָׁם בְּרוּחַ, שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בְּלִבוֹשׁ יָקָר כְּצוּרָה
 וַדִּיּוֹקָן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶהוּ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם, בְּאוֹתָהּ

צורה של בני אדם שפעולם הוה, ונמצאים שם
 ופורחים באויר ועולים לתוך ישיבת הרקיע
 באותו גן העדן שלמעלה. ופורחים ורוחצים במלי
 נהרות אפרסמון טהור, ויורדים ושורים למטה.
 ולפעמים נראים נגר בני אדם לעשות להם נסים
 כמו מלאכים עליונים, כמו שראינו עכשו את אור
 המאור העליון, ולא זכינו להסתכל ולדעת
 בסודות של חכמה יותר.

פתח רבי אבא ואמר, (שופטים יג) ויאמר מנוח אל
 אשתו מות נמות כי אלהים ראינו. אף על
 גב שפנוח לא הוה יודע מה מעשהו - אמר, הואיל
 וכתוב (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי, וראי אנו
 ראינו, ומשום כך מות נמות. ואנו ראינו וזכינו
 לאור הוה שתייה הולך עמנו ונתקיים בפעולם, שחרי
 הקדוש פרוך הוא שלח אותו אלינו להודיענו
 סודות של החכמה שגלה, אשרי חלקנו.

הלכו. הגיעו לחר אחד והיתה השמש נוטה.
 התחילו ענפי האילן של החר להקיש זה

עם זה ואמרו שירה. בעודם הולכים, שמעו קול
אחד חזק שהיה אומר: בני אלהים קדושים, אותם
שהתפזרו בין החיים של העולם הזה, אותם
מאורות בני הישיבה, התקבצו למקומם
להשתעשע עם רבונכם בתורה. פחדו אלו ועמדו
במקומם וישבו. בינתים יצא קול כמו מקדם
ואמר: סלעים חזקים פטישים רמים, הנה פעל
הגונים מרקם בציורים עומד על פסא השלטון,
הבנסו והתקבצו.

בשעה ההיא שמעו את קול ענפי האילנות חזק
ותקוה, והיו אומרים, (תהלים קט) קול ה'
שובר ארזים. נפלו על פניהם רבי אלעזר ורבי
אבא ופחד רב נפל עליהם. קמו בחפזון והלכו,
ולא שמעו דבר. יצאו מן החר והלכו.

כשהגיעו לבית רבי יוסי בן רבי שמעון בן
לקוניא, ראו שם את רבי שמעון בן
יוחאי. שמחו. (דף ז ע"ב) שמח רבי שמעון ואמר להם,
נדאי דרדך של נסים ואותות עליונים עברתם,

שָׁאֲנִי יִשְׁנֵתִי כָּאֵן, וְרֵאִיתִי אֶתְכֶם וְאֵת בְּנֵיהֶן בֵּן
 יְהוּדָע שִׁשּׁוּלֵחַ לָכֶם שְׁתֵּי עֶמְרוֹת עַל יְדֵי זָקֵן אֶחָד
 לְעֶמְרֵכֶם. וְדַאִי שְׁבַדְרָךְ הוּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה.
 וְעוֹד, שְׁרֵאִיתִי אֶת פְּנֵיכֶם מִשְׁנֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 יָפָה אָמַרְתֶּם, שְׁחַכֶּם עֲדִיף מִנְבִיא.

בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשָׁם אֶת רֵאשׁוֹ בֵּין בְּרַבִּי אָבִיו
 וְסִפֵּר [לז] הַמַּעֲשֵׂה. פָּחַד רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה.
 אָמַר (חֲבֻקָק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאֵתִי. אֵת הַפְּסוּק
 הַזֶּה אָמַר חֲבֻקָק בְּשַׁעַה שְׁרָאָה מִיתָתוֹ וְהִתְקַיֵּם
 עַל יְדֵי אֱלֹהֵשָׁע. לָמָּה נִקְרָא חֲבֻקָק? מִשּׁוֹם שְׁכָתוֹב
 (מַלְכִים-ב ד) לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חָיָה אֶת חֲבֻקָת בֵּן. וְזֶה
 חָיָה בְּנֵה שֶׁל הַשּׁוֹנְמִית. וְשְׁנֵי חֲבֻקִים חָיו - אֶחָד
 שֶׁל אֱמוֹ, וְאֶחָד שֶׁל אֱלֹהֵשָׁע, שְׁכָתוֹב (שם) וַיִּשֶׁם פִּיו
 עַל פִּיו.

מִצְאָנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ שֵׁם חֻקוֹק
 שְׁשֻׁבְעִים וְשָׁנִים שְׁמוֹת חֻקוֹקִים עָלָיו
 בְּתִבּוֹת, מִשּׁוֹם שְׁאוֹתִיּוֹת הָא"ב שְׁחַקֵּק בּוֹ אָבִיו
 בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּשִׁמַּת, פָּרְחוֹ מִפְּנֵי. וְכָעֵת כְּשִׁאֱלֵי־שָׁע

חִבְּק אֹתוֹ, חִקֵּק בּוֹ כָּל אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים
 וּשְׁנַיִם הַשְּׁמוֹת, וְהָאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם
 הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ הַחֲקוּקִים הֵם מְאֹתִים וְיֵשׁ עֲשָׂרָה
 אוֹתִיּוֹת. וְאֵת כָּל הָאוֹתִיּוֹת חִקֵּק בְּרוּחוֹ [נ"א בְּדַבָּר]
 אֱלִישֶׁע, כִּדְרִי לְהַעֲמִידוֹ בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם
 שְׁמוֹת. וְקָרָא לוֹ חֲבִקוּק, הַשֵּׁם שְׁמִשְׁלִים אֵת כָּל
 הַצְּדִדִים, מִשְׁלִים אֵת הַחֲבוּקִים, כַּמְבֹאָר. וְהַשְּׁלִים
 לְסוּד שֶׁל מְאֹתִים וְיֵשׁ עֲשָׂרָה הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ. בְּתִבּוֹת הַתְּקִיִּים לְהַחֲזִיר אֵת רוּחוֹ,
 וּבְאוֹתִיּוֹת הַתְּקִיִּים כָּל גּוֹפּוֹ עַל קִיּוּמוֹ, וְעַל בֵּין
 נִקְרָא חֲבִקוּק.

וְהוּא אָמַר (חֲבִקוּק ג) ה' שָׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאֲתִי.
 שָׁמַעְתִּי מַה שְּׁתָּיָה לִי שְׁפָעַמְתִּי מִהַעוֹלָם
 תְּהוּא וּפְתַדְתִּי. הַתְּחִיל לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל נַפְשׁוֹ
 וְאָמַר, ה', פָּעֵלְךָ שְׁעֲשִׂיתָ לִי, בְּקָרֵב שָׁנִים יְהִיוּ
 תִּיּהוּ. כְּמוֹ חֲזִיוֹ. וְכֹל מִי שֶׁנִּקְשָׁר בְּאוֹתָן הַשְּׁנַיִם
 הַקְּדֻמוֹנִיּוֹת, תְּחִיִּים נִקְשָׁרִים בּוֹ. בְּקָרֵב שָׁנִים תּוֹדִיעַ
 לְאוֹתָהּ תִּדְרָגָה שְׂאִין בָּהּ חֲזִיִּים כָּלָל.

בְּכַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אֵיךְ אֲנִי מִמֶּה שְׁשִׁמְעֵתִי
 פְּחַדְתִּי מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. הָרִים יָדוּ עַל
 רֵאשׁוֹ וְאָמַר, וּמָה רַב הַמְנוּנָא תּוֹקֵן, אִזְרַת הַתּוֹרָה,
 אֲתֵם זְכִיתֶם לְרֵאוֹת פָּנִים בְּפָנִים, וְלֹא זְכִיתִי בּוֹ.
 נִפְלַע עַל פָּנָיו וְרָאָה אוֹתוֹ עוֹקֵר הָרִים מֵאִיר גְּרוֹת
 בְּהִיבַל מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם
 תִּהְיוּ שְׂכָנִים בְּעֵלְי הוֹרָאָה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 מִתְחִיּוֹם תִּהְיֶה קוֹרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵו וְלְרַבִּי
 אֲבָא בְּנֵי א"ל, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמַר (בראשית לב) כִּי רָאִיתִי
 אֱלֹהִים פָּנִים אֶל פָּנִים.

בְּרֵאשִׁית. רַבִּי תִּיָא פְּתַח, (תהלים קיא) רֵאשִׁית
 תְּחַכְּמָה יִרְאֵת ה' שֶׁכֵּל טוֹב לְכָל
 עֲשִׂיָהֶם תִּתְחַלְּתוּ עֲמֻדַת לְעַד. רֵאשִׁית תְּחַכְּמָה, פְּסוּק
 זֶה כֶּף צָרִיד לְכַתֵּב: סוּף תְּחַכְּמָה יִרְאֵת ה', בְּגִלְל
 שְׁיִרְאֵת ה' הִיא סוּף תְּחַכְּמָה. [נ"א אֶלָּא הִיא רֵאשִׁית] לְהַכְּנִם
 לְתוֹךְ הַדְּרָגָה שֶׁל תְּחַכְּמָה עֲלִיוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שם
 קיח) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָה. זֶה הַשַּׁעַר לַה', וְדַאי.
 שְׂאֵם לֹא יִכְנִם בְּשַׁעַר זֶה, לֹא יִכְנִם לְעוֹלָמִים. (מְשָׁל)
 לְמֶלֶךְ עֲלִיוֹן שֶׁהוּא עֲלִיוֹן נִסְתָּר וְנִנּוּז, וְעֲשֵׂה לוֹ

שְׂעָרִים אֱלֹה עַל אֱלֹה, וּבְסוּף כָּל הַשְּׂעָרִים עֲשֵׂה
 שְׂעַר אֶחָד בְּכַמָּה מְנַעוּלִים, בְּכַמָּה פְתָחִים, בְּכַמָּה
 הֵיכָלוֹת אֱלֹה עַל אֱלֹה, וְאָמַר: כָּל מִי שְׂרוּצָה
 לְהַכְנִים אֵלַי - שְׂעַר זֶה יִהְיֶה רֵאשׁוֹן לְנַפְי. מִי
 שְׂיַכְנִים בְּשְׂעַר זֶה - יַכְנִים. גַּם כִּי שְׂעַר רֵאשׁוֹן
 לְחֻכְמָה עֲלִיזוֹתָ, יִרְאֶת ה' הִיא. וְזוֹתִי רֵאשִׁית.

ב, שְׁנַיִם הֵם שְׁמֵת־חֻכְרִים בְּאֶחָד, וְאֱלֹה שְׁתֵּי
 נִקְדוּת - אֶחָד גְּנוּז וְנִסְתָּר, וְאֶחָד עוֹמֵד
 בְּחַתְנָלוֹת. וּבְגִלְל שְׂאִין לָהֶם פְּרוּד נִקְרָאִים
 רֵאשִׁית, אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם. מִי שְׁנוּמֵל זֶה נוּמֵל זֶה,
 וְהַכֹּל אֶחָד. שְׁתֵּרֵי הוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד, שְׁפָתוֹב (שֵׁם פִּנּוּ)
 וַיִּדְעוּ כִּי אִתָּה ה' שְׁמֶךָ לְבַדְּךָ. לָמָּה נִקְרָא יִרְאֶת
 ה'? בְּגִלְל שְׁהוּא עֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע. זָכָה בֶּן הָאָדָם
 - הֵנָּה טוֹב. וְאִם לֹא זָכָה - הֵנָּה רַע. (דף ח ע"א) וְלִבְנֵי
 שׁוּרָה בְּמָקוֹם זֶה יִרְאֶה, וְזֶה שְׂעַר לְהַכְנִים לְכָל טוֹב
 שְׂבַע עוֹלָם. שֶׁכֵּל טוֹב - אֱלֹה שְׁנַיִ שְׂעָרִים שְׁהֵם
 בְּאֶחָד.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, שֶׁכָּל טוֹב - זֶה עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהוּא
 שֶׁכָּל טוֹב בְּלִי רָע כָּלֵל. וְעַל שְׂלֵא שׁוֹרָה בּוֹ
 רָע הוּא שֶׁכָּל טוֹב בְּלֵא רָע. לְכָל עֲשִׂיהֶם - אֵלֹו
 חֲסִדֵי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים, תּוֹמְכֵי הַתּוֹרָה. וְאוֹתָם תּוֹמְכֵי
 הַתּוֹרָה כְּבִיכּוֹל הֵם עוֹשִׂים. כָּל אֵלֹו שְׁעוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה אֵין בָּהֶם עֲשִׂיָה בְּעוֹד שְׁעוֹסְקִים בָּהּ. אוֹתָם
 שְׁתּוֹמְכִים בָּהֶם יֵשׁ בָּהֶם עֲשִׂיָה, וּבְכַח זֶה כְּתוּב
 תְּהַלְתּוּ עֲמֻדַת לְעֵד, וְעוֹמֵד הַכֶּסֶף עַל עֲמֻדוֹ
 כָּרְאוּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּלִילָה
 שֶׁהַכֶּלֶה מֵתַחֲבֵרַת בְּבַעֲלָהּ. שְׁשָׁנִינוּ, כָּל
 אוֹתָם הַחֲבָרִים בְּנֵי הַיֵּבֶל הַכֶּלֶה, הַצְּטֻרְכוּ בְּאוֹתוֹ
 לִילָה שֶׁהַכֶּלֶה עֲתִידָה לְהִיּוֹת לְמַחֲרַת בְּתוֹךְ הַחֲפָה
 עִם בְּעֵלָה לְהִיּוֹת עִמָּה כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה, וְלִשְׁמַח
 עִמָּה בְּתַקוּנָהּ שֶׁהִיא מֵתַתְּקֵנָת לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה,
 מֵתוֹרָה לְנִבְיָאִים, וּמִנְּבִיאִים לְכַתּוּבִים, וּבְדָרְשׁוֹת
 הַפְּסוּקִים וּבְסוּדוֹת הַחֲכָמָה, בְּגִלְלֵי שְׂאֵלֹו הֵם
 תְּקוּנָהּ וְתַכְשִׁיטָהּ, וְהִיא וְעֲלְמוּתֶיהָ נִכְנָסֶת
 וְעוֹמֵדַת עַל רְאִשֵׁיהֶם וּמֵתַתְּקֵנָת בָּהֶם, וְשִׁמְחָה

בָּהֶם כָּל אוֹתוֹ הַלֵּילָה, וְלִמְחַרְתָּ לֹא נִכְנָסְתָ לַחֲפָה
 אֵלָא יַחַד אֲתָם. וְאַלְהָ נִקְרְאִים בְּנֵי הַחֲפָה. וְכִיּוֹן
 שֶׁנִּכְנָסְתָ לַחֲפָה, הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׂוֹאֵל עֲלֵיהֶם
 וּמְבַרֵךְ אוֹתָם, וּמַעֲטֵר אוֹתָם בַּעֲטָרַת הַכֶּלֶה. אֲשֶׁרִי
 חֲלָקָם.

וְהָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכָל הַחֲבָרִים מְרַנְנִים בְּרֵנֵת
 הַתּוֹרָה וּמְחַדָּשִׁים דְּבָרֵי תּוֹרָה כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מֵהֶם, וְהָיָה שְׁמִיחַ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכָל שְׂאֵר
 הַחֲבָרִים. אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּנֵי אֲשֶׁרִי
 חֲלָקְכֶם, בְּגִלְלֵי שְׁמַחָר לֹא תִכְנַס הַכֶּלֶה לַחֲפָה אֵלָא
 יַחַד אֲתָכֶם. בְּגִלְלֵי שְׁכַלְכֶם שְׁמַתְקָנִים תִּקְוֹנִיָה בַּלֵּילָה
 הַזֶּה וּשְׁמִחִים בָּהּ, כִּלְכֶם יִהְיוּ רְשׁוּמִים וּכְתוּבִים
 בְּסֵפֶר הַזְכוּרֹנוֹת, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַרְכֶם
 בְּשִׁבְעִים בְּרָכוֹת וְעֲטָרוֹת שֶׁל עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מִסְפָּרִים
 כְּבוֹד אֵל וְכוּ'. פָּסוּק זֶה הִרִי הָעֵמֶדְנוּחוֹ.
 אֲבָל בְּזִמְנֵי זֶה שֶׁהַכֶּלֶה מִתְעוֹרְרָת לְהַכְנִס לַחֲפָה,
 לִמְחַרְתָּ מִתְתַקְנָת וּמְאִירָה בְּקִשׁוּטִיָה יַחַד עִם

החברים ששמתו עמה כל אותו הלילה, והיא
 שמתה אתם. ולמחרת כמה אוכלוסים, צבאות
 ומרכבות תילות ומחנות אתה, והיא וכלם מחכים
 לכל אחד ואחד שתקנו אותה בלילה הזה. ביון
 שמתתברים באחד והיא רואה את בעלה, מה
 כתוב? השמים מספרים כבוד אל. השמים - זה
 החתן שנכנס לחפה. מספרים - מאירים בזהר
 הספיר שמאיר וזוהר מסוף העולם ועד סוף
 העולם.

כבוד אל - זה כבוד פלה שנקרא אל, שכתוב
 (תהלים ו) ואל זועם בכל יום. בכל ימי השנה
 נקרא אל, וכעת בשחרי נכנסת לחפה, נקרא
 כבוד ונקרא אל. כבוד על כבוד. אור על אור.
 שלטון על שלטון. ואז באותה שעה שהשמים
 נכנס לחפה ובא ומאיר לה, כל אותם החברים
 שהתקינו אותה, כלם מתפרשים בשמותם שם,
 וזהו שכתוב ומעשה ידיו מגיד תרקייע. מעשה ידיו
 - אלה אותם בעלי קיום הברית יחד עם הפלה.
 ואותם בעלי קיום הברית נקראים מעשה ידיו,

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ, זוֹ בְּרִית הַקְּנוּמַת
שְׁחַתוּמָה בְּבֶשֶׂר בֶּן הָאָדָם.

רַב הַמְּנוּנָא תּוֹקֵן אָמַר בְּה, (קחלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת
פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ - שְׁלֵא יִתֵּן בֶּן אָדָם
אֶת פִּיו לְחַבִּיא לְהַרְהוֹר רַע וַיְגַרֵם לְחַטִּיא אוֹתוֹ
בְּשָׂר קִדְשׁ שְׁחַתוּם בּוֹ בְּרִית הַקְּדֻשׁ, שְׂאֵם עוֹשֵׂה
בְּה, מוֹשְׁכִים אוֹתוֹ לְגִיחֵנָם. וְאוֹתוֹ מְמַנָּה עַל
הַגִּיחֵנָם דּוּמ"ה שְׂמוֹ, וְכַמָּה רַבּוֹאוֹת שֶׁל מְלֹאכֵי
חֲבֻלָה יַחַד אֵתוֹ, וְעוֹמֵד עַל פֶּתַח הַגִּיחֵנָם, וְכָל
אוֹתָם שֶׁשָּׁמְרוּ בְּרִית הַקְּדֻשׁ בְּעוֹלָם תְּזַה אֵינן לוֹ
רְשׁוּת לְקַרְב אֱלֵיָהֶם.

דְּוֹד הַמְּלָךְ, בְּשַׁעָה שְׁקָרָה לוֹ אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, פְּחַד.
בְּאוֹתָהּ שַׁעָה עָלָה דּוּמ"ה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, (דף ח ע"ב) כְּתוּב בְּתוֹרָה
(ויקרא ב) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאָף אֶת אִשְׁתוֹ אִישׁ, וְכַתוּב (שם)
(יה) וְאֵל אִשְׁתוֹ עֲמִיתָךְ וְכו'. דְּוֹד שְׁקַלְקַל בְּרִית
בְּעֶרְוָה מֵהוּ (מה דינו)? אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
דְּוֹד צְדִיק הוּא, וּבְרִית הַקְּדֻשׁ עַל תְּקוּנוֹ עוֹמֵד,

שְׁחַרְי לְפָנַי גְּלוּי שְׁמוֹמָנֶת לוֹ בַּת שֶׁבַע מִיּוֹם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם.

אָמַר לוֹ: אִם לְפָנֶיךָ גְּלוּי - לְפָנָיו לֹא גְּלוּי! אָמַר
לוֹ: וְעוֹד בְּהֵיטֵר הָיָה מַה שְׁחַרְיָה, שְׁחַרְי כָּל
אֵלוֹ שְׁעוֹלִים לְקָרְב, לֹא עוֹלָה אַחַד מֵהֶם עַד
שְׁפוּטָר אִשְׁתּוֹ בְּגֵט. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, הָיָה לוֹ
לְחַבּוֹת שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, וְלֹא חֲכָה. אָמַר לוֹ: בַּמָּה
עוֹמֵד הַדְּבָר? בְּמָקוֹם שְׁחוֹשְׁשִׁים שֶׁהִיא מְעַכְּרֶת,
וְגְלוּי לְפָנַי שְׁאוּרְיָה לֹא קָרַב אֵלֶיהָ מֵעוֹלָם, שְׁחַרְי
שְׁמִי חָתוּם בְּתוֹכּוֹ לְעֵדוּת. כָּתוּב אוּרְיָה, וְכָתוּב
אוּרְיָהוּ. שְׁמִי חָתוּם עִמוֹ, שְׁלֹא שְׁמַשׁ כָּה לְעוֹלָמִים.
אָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, זֶה מַה שְׁאַמְרֶת - אִם לְפָנֶיךָ
גְּלוּי שְׁאוּרְיָה לֹא שָׁכַב עִמָּה, לְפָנָיו הֲאִם גְּלוּי? הָיָה
לוֹ לְחַבּוֹת לָהּ שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים. וְעוֹד, אִם יָדַע
שְׁמֵעוֹלָם לֹא שָׁכַב עִמָּה, אִזּוֹ לָמָּה שָׁלַח לוֹ דָּוִד
וְצָוָה עָלָיו לְשַׁמֵּשׂ עִם אִשְׁתּוֹ, שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל-ב יא) רַד
לְבֵיתָךְ וּרְחֵץ רַגְלֶיךָ?.

אָמַר לוֹ: וַדַּאי לֹא יָדַע, אֲבָל חֶכְהָ יוֹתֵר מִשְׁלָשָׁה
 חֲדָשִׁים, שְׁחָרֵי אֲרַבְעָה חֲדָשִׁים הָיוּ, שְׁכַף
 לְמַדְנֹו, בְּעֵשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה בְּנִימָן הֶעֱבִיר דָּוִד בְּרוּז
 בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ עִם יוֹאָב בְּשִׁבְעָה יָמִים שְׁבַסְיוֹן,
 וְהִלְכוּ וְהִשְׁחִיתוּ אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן. שָׁחוּ שָׁם סִינּוֹן
 תַּמוּז אָב וְאֵלּוּל, וּבְעֵשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּאֵלּוּל הָיָה
 מַה שְׁחָיָה עִם פֶּת שִׁבְעַ, וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים מָחַל לוֹ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ חֲטָא. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים
 בְּשִׁבְעָה בְּאֶדְר הֶעֱבֵר בְּרוּז, וְהִתְכַּנְּסוּ בַּחֲמִשָּׁה עֶשְׂרִי
 בְּאֵיר, וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרִי בְּאֵלּוּל הָיָה מַה שְׁחָיָה עִם
 פֶּת שִׁבְעַ, וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים הִתְכַּפֵּשֶׁר (שם יב) גַּם ה'
 הֶעֱבִיר חֲטָאתָךְ לֹא תָמוּת. מַה זֶה לֹא תָמוּת? לֹא
 תָמוּת בְּיַד דּוּמָה.

אָמַר דּוּמָה: רַבּוֹן הָעוֹלָם, תְּרִי דְבַר אֶחָד יֵשׁ לִי
 אֵלָיו, שֶׁהוּא פֶּתַח פִּיּוֹ וְאָמַר (שם) חֵי ה' בִּי
 בֶן מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת, וְהוּא דֵּן אֶת נַפְשׁוֹ.
 מְרוּנָנָא יֵשׁ לִי עָלָיו. אָמַר לוֹ: אֵינִן לָךְ רְשׁוּת, שְׁחָרֵי
 הוֹדָה לְפָנַי וְאָמַר חֲטָאתִי לָהּ, אַף עַל פִּי שְׁלֹא
 חֲטָא. אֲבָל בְּמַה שְׁחָטָא בְּאוּרְיָה, עֲנֵשׁ כְּתַבְתִּי עָלָיו

וְקָבַל. מִיָּד חֹזֵר דּוֹמָה לְמִקוֹמוֹ בְּפִתּוֹ נִפְשׁ. וְעַל זֶה
 אָמַר רַבִּי, (תהלים צד) לֹאִי ה' עֲזָרְתָה לִּי כִּמְעַט שְׁכָנָה
 דּוֹמָה נִפְשִׁי. לֹאִי ה' עֲזָרְתָה לִּי שְׁהִיָּה אֶפְסוֹטְרוֹפּוֹס
 שְׁלִי, כִּמְעַט שְׁכָנָה וְכוּ'. מַה זֶה כִּמְעַט? כִּמּוֹ חוֹט
 דֵּק כִּמּוֹ הַשְּׁעוֹר שְׁיֵשׁ בֵּינִי וּבֵין הַצַּד הָאֲחֵר, כְּאוֹתוֹ
 שְׁעוֹר הָיָה שְׁלֵא שְׁכָנָה דּוֹמָה נִפְשִׁי.

וְלִכֵּן צָרִיךְ בֶּן אָדָם לְהִשְׁמֵר שְׁלֵא יֵאמֵר דְּבַר
 בְּרוּר, בְּגִלְלֵי שְׁלֵא יוּכַל לֹאמַר לְדוֹמָה (קהלת
 ה) כִּי שְׁנָנָה הִיא, כִּמּוֹ שְׁהִיָּה לְדוֹר וְנִצַּח אוֹתוֹ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין. לָמָּה יִקְצַף הָאֱלֹהִים עַל
 קוֹלְךָ - עַל אוֹתוֹ קוֹל שְׁהוּא אָמַר, וְחִבַּל אֶת
 מַעֲשֵׂה יְדִיךָ - זֶה בְּשֵׁר קִדְשׁ בְּרִית הַקְּדוּשׁ שְׁפָנָם
 וְנִמְשָׁךְ בְּגִיהָנָם עַל יְדֵי דוֹמָה. וּבְגִלְלֵי זֶה (תהלים יט)
 וּמַעֲשֵׂה יְדֵיו מִגִּיד תְּרַקִּיעַ. אֵלּוּ אוֹתָם הַחֲבָרִים
 שְׁהִתְחַבְּרוּ עִם הַכֹּלָה הַזֶּה וּבְעֲלֵי בְרִיתָהּ, מִגִּיד
 וְרוּשִׁים כָּל אֶחָד וְאֶחָד. מִי תְּרַקִּיעַ? זֶהוּ תְּרַקִּיעַ שְׁבוּ
 חֲמָה וּלְבָנָה וְכוּכְבִּים וּמְזֹלוֹת, וְזֶהוּ סֵפֶר זְכָרוֹן,
 הוּא מִגִּיד וְרוּשִׁים אוֹתָם וְכוּתֵב אוֹתָם לְהִיּוֹת בְּנֵי
 הַחֵיבָל וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם תָּמִיד.

(שם) יום לְיוֹם יִבְיַע אָמַר - יוֹם קָדוֹשׁ מֵאוֹתָם יָמִים
עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ, מְשַׁבְּחִים אוֹתָם הַחֲבָרִים
וְאוֹמְרִים אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁאָמַר כָּל אֶחָד לַחֲבָרוֹ. יוֹם
לְיוֹם יִבְיַע אוֹתוֹ אָמַר וּמְשַׁבְּחוֹ, וְלִילָה לְלִילָה - כָּל
דְּרָגָה שֶׁמְשַׁלֶּמֶת [נ"א שְׁשׁוֹלֶמֶת] בְּלִילָה מְשַׁבַּח זֶה לְזֶה
אוֹתוֹ דַּעַת שֶׁל כָּל אֶחָד מִחֲבָרוֹ, וּבְשִׁלְמוֹת [ס"א
וּבְאַתְנַחַת] רַבָּה נַעֲשִׂים לָהֶם חֲבָרִים וְאוֹהָבִים.

אֵיזֵן אָמַר וְאֵיזֵן דְּבָרִים - בְּשֵׁאֵר דְּבָרֵי הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא
נִשְׁמָעִים לְפָנָי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ וְלֹא צָרִיךְ
לְשַׁמְעֵם. אֲבָל הַדְּבָרִים הַלְלוּ, בְּכָל הָאָרֶץ יֵצֵא
קוֹם. עוֹשִׂים ^(דף ט ע"א) מְדִידָה, אוֹתָם דְּבָרִים מְדוֹרִים
עֲלִיוֹנִים וּמְדוֹרִים תַּחְתּוֹנִים, מֵאַלְהַ נַעֲשִׂים רְקִיעִים,
וּמֵאַלְהַ הָאָרֶץ, מֵאוֹתוֹ הַשְּׁבַח. וְאִם תֹּאמַר שֶׁאוֹתָם
דְּבָרִים בְּמָקוֹם אֶחָד מְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם - בְּקִצָּה
תִּבְלֵ מְלִיהֶם. וּבִיּוֹן שֶׁנַּעֲשִׂים מֵהֶם רְקִיעִים, מִי
שׁוֹרָה בָּהֶם? תּוֹר וְאָמַר, לְשִׁמְשׁ שָׁם אֶהְל בָּהֶם.
אוֹתוֹ שִׁמְשׁ, קָדוֹשׁ שָׁם מְדוֹרוֹ וּמְשַׁכְּנוֹ בָּהֶם
וּמִתְעַשֵּׂר בָּהֶם.

כִּיּוֹן שְׂשׂוּרָה בְּאוֹתָם רְקִיעִים וּמִתְעַטֵּר בָּהֶם, אֵיזִי
 - וְהוּא בְּחֶזֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ. שְׂמִיחַ וְרִץ
 בְּאוֹתָם רְקִיעִים. יוֹצֵא מֵהֶם וְרִץ לְתוֹךְ מַגְדָּל אֶחָד
 אַחֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ - וְדַאי
 מֵעוֹלָם עֲלִיּוֹן יוֹצֵא וּבֹא, שֶׁהוּא קַצֵּה הַשָּׁמַיִם
 לְמַעְלָה. וְתִקּוּפָתוֹ - מִי זֶה תִּקּוּפָתוֹ? זֶה קַצֵּה
 הַשָּׁמַיִם לְמַטָּה, שֶׁהִיא תִּקּוּפַת הַשָּׁנָה שְׁסוֹבְבַת אֶת
 כָּל הָאֵיבָרִים, וּמִתְקַשְּׁרֶת מִן הַשָּׁמַיִם עַד רְקִיעַ זֶה.
 וְאִין נִסְתָּר מִחֶפְתּוֹ - שְׂאוֹתָהּ תִּקּוּפָה זוֹ וְתִקּוּפַת
 הַשָּׁמַיִם שְׁמִיחַ וְרִץ בְּכָל יָד.

וְאִין נִסְתָּר - אִין מִי שְׂמִתְכַפֶּסֶה מִמֶּנּוּ מְכָל
 הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁהֵיוּ בָּלָם
 מְקִיפּוֹת וּבָאוֹת אֵלָיו, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אִין מִי
 שְׂמִתְכַפֶּסֶה מִמֶּנּוּ. מִחֶפְתּוֹ - בְּשַׁעַה שְׂמִתְחַמֵּם וְשָׁב
 (וּמִשְׂתוֹקֵק) לְגַבִּיהֶם בְּתִשׁוּבָה (בְּתִשׁוּקָה) שְׂלֵמָה, כָּל
 הַשְּׂבִיחַ תֵּיהֵא וְכָל הָעֲלוּי תֵּיהֵא בְּגִלְלַת הַתּוֹרָה הוּא,
 שְׂכַתּוֹב תּוֹרַת ה' תְּמִימָה. שֵׁשׁ פְּעָמִים כְּתוּב כָּאֵן
 ה', וְשֵׁשׁה פְּסוּקִים מִן "הַשָּׁמַיִם מְסֻפְּרִים" עַד
 "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה". וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב בְּרֵאשִׁית -

הרי יש אותיות. ברא אלהים את השמים ואת הארץ - הרי יש תבות. פסוקים אחרים כנגד יש פעמים ה'. ששה פסוקים בגלל יש אותיות של כאן. ששה שמות בגלל יש תבות של כאן.

בעודם יושבים, נכנסו רבי אלעזר בנו ורבי אבא. אמר להם, ודאי פני השכינה כאן, ולכן קראנו לכם פניא"ל, שחרי ראיתם את השכינה פנים בפנים. ועכשו שידעתם וגלה לכם הכתוב של "ובניהו בן יהודע" - ודאי שדבר עתיק קדוש הוא והפסוק שלאחריו. ואותו הסתום מהכל אמרו.

ופסוק זה הוא במקום אחר כגון זה. פתח ואמר, (דברי הימים א יא) והוא הכה את האיש המצרי איש מדה חמש באמה. והכל סוד אחד הוא. מי המצרי? אותו הידוע, (שמות יא) גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי וגו', גדול ונכבד כמו שגלה אותו זקן (רב המנונא).

וּפְסוּק וְזֶה מִתְּבַאֵר בְּיִשְׁיבָה הָעֲלִיּוֹנָה. אִישׁ מְדָה
 הַכֹּל אַחֵר. (שמואל-ב כג) אִישׁ מְרָאָה וְאִישׁ
 מְדָה הַכֹּל אַחֵר. בְּגִלְלָל שֶׁהוּא שֵׁשֶׁת וּתְחוּם, שִׁשְׁתּוֹנָה
 (במדבר לה) וּמִדַּתְּם מִחוּץ לְעִיר, וְכִתּוּב (ויקרא יט) לֹא
 תַעֲשׂוּ עֹל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה. וְעַל זֶה אִישׁ מְדָה הוּא,
 וְהוּא מִמֶּשׁ אִישׁ מְדָה הוּא, אֲרָכּוּ מְסוּפֵי הָעוֹלָם
 וְעַד סוּף הָעוֹלָם. אָדָם הִרְאִישׁוֹן כֶּף תְּהִי. וְאִם
 תֵּאמֶר, תְּהִי כִתּוּב חֲמִשׁ בְּאַמָּה? אוֹתָם חֲמִשׁ
 בְּאַמָּה הָיוּ מְסוּפֵי הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם.

(דברי הימים-א יא) וּבִיד הַמִּצְרֵי תְּנִיתָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 בְּמִנּוֹר אֲרָגִים - זֶה מִטָּה הָאֱלֹהִים שֶׁתִּיהַ בְּיָדוֹ
 חֲקוּק בְּשֵׁם גְּלוּף מְפָרֵשׁ בְּאֹר שֶׁל צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת
 שֶׁתִּיהַ חוּקֵק בְּצִלְאֵל וְיִשְׁיבָתוֹ, שֶׁנֶּקְרָא אֲרָג,
 שִׁשְׁתּוֹנָה (שמות לה) מִלֵּא אֲתֵם וְגו' חֲרָשׁ וְחֲשֵׁב וְרִקֵּם
 וְגו'. וְאוֹתוֹ מִטָּה תִּיהַ מֵאִיר שֵׁם חֲקוּק בְּכָל
 הַצְּדָדִים בְּאֹר שֶׁתְּחַכְּמִים שֶׁהָיוּ חוּקֵקִים שֵׁם
 הַמְּפָרֵשׁ בְּאֲרָבָעִים וְשָׁנִים אֶפְנִים. וְהַפְּסוּק מְבַאֵר
 וְהִלָּאָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ. שָׁבוּ נִכְבְּדִים,
 שָׁבוּ וּנְחַדְּשׁ תְּקוּן הַכֶּלֶה בְּלִילָה תְּהִי. שֶׁכָּל מִי

שְׁמֵשֶׁתֶּתֶף יַחַד אֶתָּה בְּלִילָה הַזֶּה, יְהִיָּה שְׁמוֹר
 לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה כָּל הַשָּׁנָה הַזֶּה וַיּוֹצִיא שְׁנָתוֹ
 בְּשָׁלוֹם. עֲלֵיהֶם כָּתוּב (תהלים לד) חוֹנָה מִלְּאֵף ה'
 סָבִיב לִירְאָיו וַיִּחְלְצֵם מֵעַמּוֹ וַרְאוּ כִּי טוֹב ה'.

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.
 בְּפֶסוּק זֶה יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, שְׁכָּל מִי שֶׁאֹמֵר
 יֵשׁ אֱלוֹהֵי אַחֵר, מִשְׁמַד מִהֶעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ירמיה ו) כִּי תֵאמְרוּ לָהֶם: אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֶרְקֵא לֹא
 עָשׂוּ, יֵאבְדוּ מִהָאָרֶץ וּמִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֵלֶּה. בְּגִלְל
 שְׂאִין אֱלוֹהֵי אַחֵר חוּץ מִן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלְבָדוֹ.

וּפְסוּק (דף ט ע"ב) זֶה הוּא תְּרַגּוּם, חוּץ מִמַּלְת סוּף
 הַפְּסוּק (אֵלֶּה). אִם תֵּאמַר בְּגִלְל שְׁמֵלְאָכִים קְדוֹשִׁים
 לֹא נִזְקְקִים לְתְּרַגּוּם וְלֹא מְכִירִים אוֹתוֹ, אִזּוּ מַלְּה
 זוֹ רְאוּיָה הִיא לְהֵאמֵר בְּלִשׁוֹן הַקָּדוֹשׁ בְּרֵי שִׁשְׁמַעוּ
 מִלְּאָכִים קְדוֹשִׁים וַיְהִי זְקוּקִים לְהוֹדוֹת עַל זֶה,
 אֵלֶּה וְדֹאֵי מִשׁוּם כִּי כָּתוּב תְּרַגּוּם, שְׁלֹא נִזְקְקִים
 לוֹ הַמְּלְאָכִים הַקְּדוֹשִׁים וְלֹא יִקְנְאוּ בְּכֵן אָדָם לְהוֹיֵק
 לוֹ, בְּגִלְל שְׁפֶפְסוּק זֶה בְּכָלֵל הֵם מִלְּאָכִים קְדוֹשִׁים,

שְׁתֵּרֵי הֵם נִקְרָאִים אֱלֹהִים, וְהֵם בְּכֹלֵל שֶׁל אֱלֹהִים,
וְהֵם לֹא עָשׂוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאֶרְקָא, הִיא צָרִיךְ
לְכַתֵּב וְאֶרְעָא (אֶרֶץ)! אֵלֶּא בְּגִלְל שְׁאֶרְקָא הִיא אַחַת
מֵאוֹתָן שֶׁבַע אֲרָצוֹת שֶׁלְמִטָּה, וּבְאוֹתוֹ מָקוֹם יִשָּׁנֵם
בְּנֵי בְנֵי שֶׁל קִינ. לְאַחַר שֶׁנֶּרֶשׁ מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ,
יָרַד שָׁם וְעָשָׂה תוֹלְדוֹת, וְהִשְׁתַּבֵּשׁ שָׁם, שֶׁלֹּא יָדַע
כְּלוּם. וְהִיא אֶרֶץ כְּפוּלָה שֶׁנִּבְּפְלָה מִחֲשָׁךְ וְאוֹר.

וְשָׁם שְׁנֵי מְמַנִּים שְׁלִיטִים שֶׁשׁוֹלְטִים - זֶה בְּחֲשָׁךְ
וְזֶה בְּאוֹר. וְשָׁם קִטְרוֹנָה זֶה בְּזוּהָ. וּבְשָׁעָה
שֶׁיָרַד לְשָׁם קִינ, הִשְׁתַּתְּפוּ זֶה עִם זֶה וְהִשְׁלִימוּ
בְּאַחַד, וְהַכֹּל רוֹאִים שֶׁהֵם תוֹלְדוֹת קִינ. וְעַל זֶה הֵם
בְּשְׁנֵי רְאשִׁים כְּמוֹ שְׁתֵּי חַיּוֹת, פְּרָט שֶׁבְּשִׂאוֹתוֹ אוֹר
שׁוֹלֵט - מְנַצֵּחַ שֶׁלוֹ וּמְנַצֵּחַ עַל הָאֲחֵר. וְעַל זֶה
נִבְּלְלוּ שֶׁבְּחֲשָׁךְ בְּאוֹר וְנִהְיִים אֶחָד. הֵם שְׁנֵי מְמַנִּים,
עֶפְרַיִם וְקַסְטִימוֹן, וְדְמוּתָם בְּדְמוּת מְלָאכִים
קְדוּשִׁים בְּשֵׁשׁ כְּנָפִים, אֶחָד דְמוּתוֹ כְּמוֹ שׁו"ר,
וְאֶחָד דְמוּתוֹ כְּמוֹ נֶשֶׁ"ר, וּבְשִׁמְת־חֲבָרִים נַעֲשִׂים
דְמוּת אָדָם.

בְּשֵׁיהֶם בַּחֲשֵׁה, מִתְהַפְּכִים לְדַמּוֹת שֶׁל נֶחֱשׁ בְּשָׁנַי
 רְאִשִׁים, וְהוֹלְכִים בְּנֶחֱשׁ, וְטָסִים לְתוֹךְ
 הַתְּהוֹם וְרוֹחֲצִים בְּיַם הַגְּדוֹל. כְּשֶׁמְנִיעִים לְשִׁלְשֵׁלַת
 עו"א וְעו"א"ל, מְרַנְּיִזִים אוֹתָם וּמְעוֹרְרִים אוֹתָם,
 וְהֵם מְדַלְּגִים לְתוֹךְ תְּרֵי תַחֲשֵׁה, וְחוֹשְׁבִים שֶׁתִּקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְתַבְּעַ לָהֶם דִּין. וְשָׁנַי מְמַנִּים אֵלָיו
 שְׁטִים בְּיַם הַגְּדוֹל, וּפּוֹרְחִים מִשָּׁם, וְהוֹלְכִים בְּלִילָה
 לְנַעֲמָה, אִם הַשָּׂדִים, שִׁטְעוּ אַחֲרֶיהָ יִרְאִים רֵאשׁוֹנִים
 וְחָשְׁבוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ. וְהִיא מְדַלְּגַת שְׁשִׁים אֶלֶף
 פְּרָסְאוֹת, וְנַעֲשִׂית בְּכַמָּה צִיּוּרִים לְגַבִּי בְּנֵי אָדָם
 בְּדֵי שִׁטְעוּ אַחֲרֶיהָ בְּנֵי אָדָם.

וְשָׁנַי מְמַנִּים אֶלֶה פּוֹרְחִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָעוֹלָם
 וְחוֹזְרִים לְמְקוֹמָם, וְהֵם מְעוֹרְרִים לְאוֹתָם בְּנֵי
 בְּנָיו שֶׁל קִוַּן בְּרוּחַ שֶׁל יְצָרִים רָעִים לַעֲשׂוֹת
 תּוֹלְדוֹת. הַשָּׁמַיִם שִׁשָּׁם הֵם שׁוֹלְטִים אִינָם כְּאֵלֶה,
 וְהָאָרֶץ לֹא מוֹלִידָה בְּכַחַם שִׁלָּהֶם זָרַע וְקָצִיר כְּמוֹ
 אֵלֶה, וְלֹא חוֹזְרִים אֶלָּא בְּכַמָּה שָׁנִים וּזְמַנִּים. וְהֵם
 אֵלֶהי הַשָּׁמַיִם וְאֶרְקָא לֹא עָשׂוּ. יֵאבְדוּ מֵאָרֶץ
 עֲלִיוֹנָה שֶׁל תִּבְל, שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ בָּהּ וְלֹא יִשׁוֹטְטוּ

בה, ולא יגרמו לבני אדם להטמא ממקרה לילה. ועל זה יאבדו מהארץ ומתחת השמים, שנעשו בשם של אלה, כמו שנתבאר. ולכן פסוק זה הוא תרגום, שלא יחשבו מלאכים עליונים שעליהם אומרים, ולא יקטרגו לנו. ועל זה הסוד של "אלה" כמו שנתבאר, הוא דבר קדוש שלא מתחלף בתרגום.

אמר לו רבי אלעזר, פסוק זה שכתוב (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאִתה, איזה שבת הוא? אמר לו, אלעזר בני, פסוק זה נאמר בכמה מקומות, אבל ודאי הוא לא [כה], שכתוב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. שחרי בא לפתח פה הרשעים שחושבים שתקדוש ברוך הוא לא יודע הרהוריהם ומחשבותיהם, ולכן יש להודיע את שמונתם. שפעם אחת בא אלי פילוסוף אחד מאמות העולם, אמר לי: אתם אומרים שאלהיכם שולט בכל רומי השמים? כל הצבאות והמרכבות לא משיגים ולא יודעים את מקומו. פסוק זה לא מגדיל את כבודו כל כך, שכתוב כי

בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹד. מַה
שָׁקוּל זֶה לְבָנֵי אָדָם שְׂאִין ^(דף י ע"א) לָהֶם קִיּוּם?.

וְעוֹד, שְׂאִתֶּם אוֹמְרִים (דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד
בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם - אֲבָל
בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם קָם. גַּם כִּן אֲנִי אוֹמֵר, בְּכָל חֲכָמֵי
הַגּוֹיִם אִין כְּמוֹהוּ - אֲבָל בְּחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ. אִם
כִּן, אֵלֹהֵי שַׁיֵּשׁ בְּחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹהוּ, אִינוּ
הָאֵלֹהֵי הַשְּׁלִיט. עֵינַן בְּפָסוּק וְתַמְצֵא שְׂדֵי־קִתִּי
כְּרֹאֵי. אֲמַרְתִּי לוֹ: וַדַּאי יָפַח אֲמַרְתִּי.

מִי מְחַיֶּה מֵתִים? אֵלֹא הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ.
כֹּא אֵלֵיהוּ וְאֵלֵי־שַׁע וְהַחַיִּים מֵתִים. מִי מוֹרִיד
נְשָׁמִים? אֵלֹא הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ. כֹּא אֵלֵיהוּ
וּמִנֵּעַ אוֹתָם, וְהוֹרִידֵם בְּתַפְלָתוֹ. מִי עֹשֶׂה שָׁמַיִם
וְאָרֶץ? אֵלֹא הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ. כֹּא אֲבִרְהֵם
וְהַתְקִימוּ בְּעַמָּדֵם בְּגִלְלוֹ. מִי מְנַהִיג אֶת הַשֶּׁמֶשׁ?
אֵלֹא הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא. כֹּא יְהוֹשִׁעַ וְהַשְׁתִּיקוּ
וְצוּהוּ שְׁיַעֲמֵד עַל עַמָּדוֹ וְשַׁקֵּט, וְכַתוּב (יהושע י) וַיִּדְלֵם
הַשֶּׁמֶשׁ וַיָּרַח עַמָּד. הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר גּוֹזֵר דִּין

- גם כִּי מִשָּׁה גָזַר גָּזַר דִּין וְהִתְקַיֵּים. וְעוֹד, שֶׁהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא גָזַר גְּזוּרוֹת - וְצַדִּיקי יִשְׂרָאֵל מִבְּטָלִים
 אוֹתָם, שְׁפָתוֹב (שמואל-ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת
 אֱלֹהִים. וְעוֹד, שֶׁהוּא מְצַוָּה אוֹתָם לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי
 מִמֶּשׁ לְהִתְדַמּוֹת לוֹ בְּכָל. הֲלֵךְ אוֹתוֹ פִּילוֹסוֹף
 וְהִתְנַיֵּיר בְּכִפּוּר שְׁחָלִים, וְקָרְאוּ לוֹ יוֹסִי קִטְיָנָאָה,
 וְלָמַד תּוֹרָה חֲרִיבָה, וְהוּא בֵּין חֲכָמֵי וְצַדִּיקי אוֹתוֹ
 מְקוּם.

כָּעֵת יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל בְּפָסוּק, וְחָרִי כָתוּב (ישעיה ט) כָּל
 הַגּוֹיִם כָּאִין נִגְדוּ, מָה חֲרָבוֹי כָּאִין? אֵלֵא, מִי
 לֹא יִרְאֶךָ מְלֶךְ הַגּוֹיִם, וְכִי מְלֶךְ הַגּוֹיִם הוּא, וְלֹא
 מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל? אֵלֵא בְּכָל מְקוּם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רָצָה לְהִשְׁתַּבַּח בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִקְרָא - רַק עַל
 יִשְׂרָאֵל לְבָדָם, שְׁפָתוֹב (שמות ה) אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי
 הָעֶבְרִים. וְכָתוּב כֹּה אָמַר ה' מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל. מְלֶךְ
 יִשְׂרָאֵל בּוֹדָאֵי. אָמְרוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם: פִּטְרוֹן אַחַר
 לָנוּ בַשָּׁמַיִם, שְׁחָרֵי מְלָכְכֶם לֹא שׁוֹלֵט אֵלֵא עֲלֵיכֶם
 לְבַדְכֶם, וְעֲלֵינוּ אֵינוֹ שׁוֹלֵט.

בַּא הַפְּסוּק וְאָמַר, מִי לֹא יִרְאֶה מַלְאָךְ הַגּוֹיִם [נ"א

הַמַּלְאָךְ הַעֲלִיּוֹן לְרִדוֹת בָּהֶם וְלַחֲלָקוֹתָם וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם רְצוֹנוֹ. כִּי לֹךְ יָאֲתָה,

לִירָא מִמֶּךָ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם] - אֱלֹהֵי שְׁלִיטִים

גְּדוֹלִים הַמְּמַנִּים עֲלֵיהֶם. וּבְכָל מַלְכוּתָם - בַּמַּלְכוּת

הַהִיא שְׁלַמְעֵלָה, שְׁחֵרֵי אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת שׁוֹלְמוֹת יִשְׂ

לְמַעְלָה, וְשׁוֹלְמוֹת בְּרְצוֹנוֹ עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים,

וְעַם כָּל זֶה אֵין בָּהֶם שְׁיַעֲשֶׂה אֶפְלוֹ דְבָר קָטָן אֶלָּא

כְּמוֹ שְׂצוּהָ אוֹתָם, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (דניאל ה) וּבְרְצוֹנוֹ

עוֹשֶׂה בְּצַבָּא הַשָּׁמַיִם וּבְדַרְיֵי הָאָרֶץ. חֲכָמֵי הַגּוֹיִם -

אוֹתָם הַמְּמַנִּים וְהַגְּדוֹלִים שְׁלַמְעֵלָה שְׂחַכְמַתָּם הִיא

מֵהֶם. וּבְכָל מַלְכוּתָם - הַמַּלְכוּת הַשְּׁלֵטָת, כְּמוֹ

שְׁנַיָאֵמַר. וְזֶה הַמַּקְרָא בְּפִשְׁטוֹ.

אֲבָל בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם - אֵת זֶה

מְצָאנוּ בְּסִפְרֵי הָרַאשׁוֹנִים, שְׂאוֹתָן מְרַכְבוֹת

וְצָבָאוֹת, אַף עַל גַּב שְׁנַתְּמַנּוּ עַל דְּבָרֵי הָעוֹלָם וּמִנָּה

לְכָל אֶחָד לַעֲשׂוֹת פְּעֻלָּתוֹ, מִיְהוּ [נִסְתָּר קְרוֹשׁ וְלֹא בְרְצוֹנוֹ]

שְׁיַעֲשֶׂה שׁוּם אֶחָד מֵהֶם כְּמוֹךָ? בְּגִלְלֵי שְׂאֲתָה רָשׁוּם

בְּעֵלּוּי, וְאֲתָה רָשׁוּם בְּמַעֲשֶׂךָ מִכָּלָם. וְזֶהוּ מֵאֵין

כְּמוֹךָ ה'. מִיְהוּ נִסְתָּר קְרוֹשׁ שְׁיַעֲשֶׂה וַיְהִי כְּמוֹךָ

לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה וַיְהִיָּה דוּמָה לָךְ בְּכַל? מַעֲשֵׂה
הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֲבָל הֵם (ישעיה מד) תִּהְיוּ
וַחֲמוּדֵיהֶם בַּל יוֹעִילוּ. בְּקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּתוּב
בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וְכוּ', בְּמַלְכוּתָם כָּתוּב
וְהָאָרֶץ הִיְתָה תִּהְיוּ וְכוּ'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לַחֲבֵרִים, בְּנֵי הַלּוּלָא זֶה, כָּל אֶחָד
מִכֶּם יִקְשֹׁט קִשׁוּט אֶחָד לַכֶּלֶה. אָמַר לְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אֶלְעָזָר, תֵּן מִתְּנָה אַחַת לַכֶּלֶה, שְׁחֵרֵי
מָחָר יִסְתַּכֵּל [מקדוש ברוך הוא] [נ"א כה] כְּשִׁיכְנִים לַחֲפָה
בְּאוֹתָם שִׁירִים וְשִׁבְחִים (אֲצַעְדוֹת וְצַמִּידִים) שְׁנוֹתָנִים לָהּ
בְּנֵי חַיִּיכָל לַעֲמֵד לְפָנָיו.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שיר ג) מִי זֹאת עֲלָה מִן
הַמְּדַבֵּר וְגו'. מִי זֹאת - הַכֶּלֶל שֶׁל שְׁנֵי
קְדוּשִׁים שֶׁל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד וְקִשָּׁר אֶחָד
- עֲלָה מִמָּשׁ לְהִיּוֹת קִדְּשׁ קְדָשִׁים. שְׁחֵרֵי קִדְּשׁ
קְדָשִׁים מ"י, וּמִתְחַבֵּר עִם זא"ת כְּדֵי לְהִיּוֹת עוֹלָה,
שְׁחֵיָא קִדְּשׁ קְדָשִׁים. מִן הַמְּדַבֵּר - שְׁחֵרֵי מִן הַמְּדַבֵּר
יִרְשָׁה לְהִיּוֹת כֶּלֶה וּלְחַכְּנִים לַחֲפָה. וְעוֹד, מִן

המדבר היא עולה, כמו שנאמר (שיר ד) ומדברך נאווה. באותו מדבר (דף י ע"ב) של לחש בשפתים היא עולה.

ושנינו, מהו שפתוב (שמואל א ד) האלהים האלה אלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר, וכי כל מה שעשה להם הקדוש ברוך הוא במדבר היתה? והרי בישוב זה היתה! אלא במדבר - בדבור, כמו שנאמר (שיר ד) ומדברך נאווה, וכתוב (תהלים עה) במדבר תרים. גם כן עלה מן המדבר - מן המדבר ודאי. באותו דבר של הפה היא עולה ונכנסת בין פני האמא, ואחר כך בדבור יורדת ושורה על ראשי העם הקדוש.

איך עולה בדבור? שתרי בהתחלה, כשכן אדם קם בבקר, יש לו לברך לרבנו בשעה שפקח עיניו. איך מברך? כך היו עושים חסידים ראשונים: נמלה של מים היו נוהגים לפניהם, ובזמן שמתעוררים בלילה, רוחצים ידיהם ועומדים ועוסקים בתורה ומברכים על קריאתה.

וּבְשֵׁה־תִרְנְנֹול קוֹרָא, אִז חֲצוֹת הַלַּיְלָה מִמָּשׁ, וְאִז
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִם הַצְדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן.
וְאִסּוּר לְבַרֵךְ בְּיָדַיִם טִמְאוֹת וּמִזְהָמוֹת, [וּמְבָרְכִים], וְכִךְ
כָּל שְׁעָה.

בְּגִלְל שְׁבִשְׁעָה שְׂפֵן אָדָם יֵשֶׁן, רוּחוֹ פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ.
וּבְשְׁעָה שָׂרוּחוֹ פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, רוּחַ טִמְאָה
מְזוּמָּנֶת וְשׁוֹרָה עַל יָדָיו וּמִטִּמְאֵת אוֹתָם, וְאִסּוּר
לְבַרֵךְ בָּהֶם לְלֹא נְטִילָה. וְאִם תֹּאמֶר, אִם כֵּן, הֲרִי
בַּיּוֹם כְּשֵׁאֵינָנוּ יֵשֶׁן וְרוּחוֹ לֹא פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ וְלֹא
שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ טִמְאָה, וּכְשֶׁנִּכְנָס לְבֵית הַכֶּסֶף לֹא
יְבַרֵךְ וְלֹא יִקְרָא בַתּוֹרָה אֶפְלוּ דָּבָר אֶחָד עַד
שִׁירְחֵץ יָדָיו! וְאִם תֹּאמֶר בְּגִלְל שְׁחָם מְלַכְלָכִים -
לֹא כֵּן הוּא, בְּמָה הִתְלַכְּלוּ? אֵלֶּא אוֹי לְבָנֵי
הָעוֹלָם שְׁלֹא מִשְׁנִיחִים וְלֹא יוֹדְעִים עַל כְּבוֹד רַבּוֹנָם
וְלֹא יוֹדְעִים עַל מָה עוֹמֵד הָעוֹלָם. יֵשׁ רוּחַ אֶחָד
בְּכָל בֵּית כֶּסֶף שְׁבַע־עוֹלָם שְׁשָׁם שׁוֹרָה וְנִתְּנָה מֵאוֹתוֹ
לְכַלּוֹךְ וּמִנְפֶּת, וּמִיָּד שׁוֹרָה עַל אוֹתָן אֶצְבָּעוֹת יָדֵי
הַבֵּן אָדָם.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כָּל מִי שְׁשָׂמַח בְּאוֹתָם
 הַמוֹעֲדִים וְלֹא נוֹתֵן חֵלֶק
 לְקַדוֹשׁ-כְּרוּךְ-הוּא, אוֹתוֹ רַע עֵינָיו, שְׁטָן שׁוֹנֵא אוֹתוֹ
 וּמְקַטְרֵג עָלָיו וּמִסְלָקוֹ מִהָעוֹלָם, וְכַמָּה צָרוֹת עַל
 צָרוֹת מְסוּבָב לוֹ. חֵלֶק הַקַּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְשִׂמְחָה
 עֲנִיִּים כְּפִי מַה שְׁיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת. בְּגִלּוֹל שְׁחַקְדוֹשׁ
 כְּרוּךְ הוּא בְּיָמִים אֵלּוּ בָּא לְרֵאוֹת אוֹתָם בְּלִים
 שְׂבוּרִים שְׁלוֹ, וְנִכְנָם עֲלֵיהֶם, וְרוֹאֶה שְׂאִיִן לָהֶם
 לְשִׂמְחָה, וּבּוֹכָה עֲלֵיהֶם. עוֹלָה לְמַעְלָה וְרוֹצֶה
 לְהַחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם,

בָּאִים בְּנֵי תִישִׁיכָה לְפָנָיו וְאוֹמְרִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
 רַחוּם וְחַנוּן נִקְרָאתָ, וְתִנְלָנְלוּ רַחֲמֶיךָ עַל
 בְּנֵיךָ! אָמַר לָהֶם: וְכִי הָעוֹלָם לֹא עָשִׂיתִיהוּ אֵלָּא
 עַל חֶסֶד, שְׂפָתוֹב (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה,
 וְהָעוֹלָם עַל זֶה קָיָם. אוֹמְרִים לְפָנָיו הַמְּלֶאכִים
 הָעֲלִיּוֹנִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הֲרֵי פְלוֹנִי שְׂאָכַל וְשָׂתָה
 וְיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הָעֲנִיִּים וְלֹא נָתַן לָהֶם דְּבָר.
 בָּא אוֹתוֹ מְקַטְרֵג וּמְבַקֵּשׁ רְשׁוֹת, וְרוֹדֵף אַחַר אוֹתוֹ
 אִישׁ.

מִי לָנוּ בְּעוֹלָם גָּדוֹל מֵאַבְרָהָם שֶׁעָשָׂה חֶסֶד לְכָל
 הַבְּרִיּוֹת. בַּיּוֹם שֶׁעָשָׂה מִשְׁתָּה מַה פְּתוּב?
 (בראשית כא) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּנְמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה
 גָּדוֹל בַּיּוֹם הַנִּמְלֵל אֶת יִצְחָק. עָשָׂה אַבְרָהָם מִשְׁתָּה
 וּקְרָא לְכָל גְּדוֹלֵי הַדּוֹר לְאוֹתָהּ סְעוּדָה. וְלִמְדָנוּ,
 בְּכָל סְעוּדַת שְׂמֻחָה אוֹתוֹ מְקַטְרֵג הוֹלֵךְ וְרוֹאֵה. אִם
 אוֹתוֹ אָדָם הַקָּדִים חֶסֶד לְעֲנִיִּים וְהָעֲנִיִּים בְּבֵית -
 אוֹתוֹ מְקַטְרֵג נִפְרָד מֵאוֹתוֹ בֵּית וְלֹא נִכְנָס שָׁם.
 וְאִם לֹא - נִכְנָס לְשָׁם וְרוֹאֵה עֲרֵבוּכְיָה שֶׁל שְׂמֻחָה
 בְּלִי עֲנִיִּים וּבְלִי חֶסֶד שֶׁהַקָּדִים לְעֲנִיִּים, עוֹלָה
 לְמַעְלָה וּמְקַטְרֵג עָלָיו.

בַּיּוֹן שֶׁהוֹמִין אַבְרָהָם אֶת גְּדוֹלֵי הַדּוֹר, יָרַד
 הַמְקַטְרֵג וְעָמַד עַל הַפֶּתַח כְּמוֹ עֲנִי, וְלֹא
 הָיָה מִי שִׁישְׁנִיחַ בּוֹ. אַבְרָהָם הָיָה מְשַׁמֵּשׂ אֶת אוֹתָם
 הַמְלָכִים וְהַגְּדוֹלִים. שָׂרָה הִינִיקָה בָּנִים לְכָלָם, שֶׁלֹּא
 הָיוּ מֵאֲמִינִים בְּשֵׁהוֹלִידָה, אֶלֶּא אֶמְרוּ, אִסּוּפֵי הוּא,
 וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ מִן הַשּׁוּק. מִשּׁוּם כֶּף הִבִּיאוּ אֶת
 בְּנֵיהֶם עִמָּם, וְנִמְלָה אוֹתָם שָׂרָה וְהִינִיקָה אוֹתָם
 לְפִנְיָהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם) מִי מִלָּל (דף יא ע"א) לְאַבְרָהָם

היניקה בנים שָׁרָה. בָּנִים וְדָאֵי. וְהַמְקַטְרֵג הַהוּא עַל
הַפֶּתַח. אָמְרָה שָׁרָה, צַחֲק עֲשֵׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיָּד עָלָה הַמְקַטְרֵג הַהוּא לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אַתָּה אָמְרָת אֲבָרְהָם
אוֹהֲבִי, עֲשֵׂה סְעוּדָה וְלֹא נָתַן לָךְ דְּבָר וְלֹא לְעֵנִיִּים,
וְלֹא הִקְרִיב לְפָנֶיךָ אִפְלוּ יוֹנָה אַחַת. וְעוֹד, אָמְרָה
שָׁרָה שְׂצַחֲקֶתָ בָּהּ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי
בְּעוֹלָם בְּאֲבָרְהָם? וְלֹא זֶו מִשָּׁם עַד שְׂבַלְבֵּל כָּל
אוֹתָהּ שְׂמַחָה, וְצוּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִקְרִיב אֶת
יִצְחָק קָרְבָּן, וְנִגְזַר עַל שָׁרָה שְׂתַמּוֹת עַל צַעַר בָּנָהּ.
כָּל אוֹתוֹ הַצַּעַר נָרַם שְׂלֵא נָתַן דְּבָר לְעֵנִיִּים.

פֶּתַח רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, מַהוּ שְׂכַתוֹב (ישעיה לח)
וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'
- בֵּא תִרְאֶה כַּמָּה הוּא הַכַּח הַחֲזָק שֶׁל הַתּוֹרָה
וְכַמָּה הוּא עֲלִיוֹן עַל הַכֹּל. שְׂכַל מִי שְׂמַשְׂתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה, לֹא פּוֹחַד מֵעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְלֹא פּוֹחַד
מִחֲלָאִים רָעִים שֶׁל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא אֲחוּז בְּעֵץ
הַחַיִּים וְלוֹמַד מִמֶּנּוּ בְּכֹל יוֹם.

וְשִׁחֲרִי הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אָדָם לְלַכֵּת בְּדַרְךְ אֱמֶת,
 תְּלַמֵּד אוֹתוֹ עֵצָה אֵיךְ יֵשׁוּב לְפָנָיו רְבוּנוֹ
 לְבַטֵּל אֶת אוֹתָהּ הַגְּזֵרָה. שְׂאֵפְלוֹ אִם נִגְזַר עָלָיו
 שְׂלֵא תִתְבַּטֵּל הַגְּזֵרָה הַזֶּה - מִיַּד מִתְבַּטְּלֵת
 וּמִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ וְלֹא שׁוֹרָה עַל הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 וּמִשׁוּם כֵּךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יָמִים
 וְלַיְלֹת וְלֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (יהושע א) וְהִגִּיתָ
 בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאִם סָר מִן הַתּוֹרָה אוֹ נִפְרַד
 מִמֶּנָּה, כָּאֵלוֹ נִפְרַד מֵעֵץ הַחַיִּים.

בֵּא רְאֵה עֵצָה לְאָדָם - כְּשֶׁהוּא עוֹלָה בַּלַּיְלָה עַל
 מִטָּתוֹ, צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו אֶת הַמַּלְכוּת
 שְׂלִמְעֵלָה בְּלֵב שָׁלֵם וּלְהַקְדִּים לְמִסַּר לְפָנָיו אֶת
 בְּקָדוֹן נַפְשׁוֹ, וּמִיַּד נִצּוֹל מִכָּל הַמַּחְלוֹת הַרְעוּת
 וּמִכָּל הַרוּחוֹת הַרְעוּת וְלֹא שׁוֹלְטִים עָלָיו. וּבִבְרָא
 כְּשֶׁקָּם מִמִּטָּתוֹ, צָרִיךְ לְבָרֵךְ לְרְבוּנוֹ, וּלְהַפְנִים
 לְבֵיתוֹ, וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָיו הַיְכָלוֹ בְּיִרְאָה רַבָּה,
 וְאַחַר כֵּךְ יִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. וַיִּקַּח עֵצָה מֵאוֹתָם
 הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שְׂכָתוֹב (תהלים ה) וַאֲנִי כָרַב חֲסִדֶיךָ
 אָבוֹא בֵיתְךָ אֲשֶׁתַּחֲוֶה אֶל הַיְכָל קִדְשֶׁךָ בְּיִרְאָתְךָ.

בְּךָ פִּרְשׁוּהָ, שְׁלֵא צָרִיךְ לְאָדָם לְהַפְנִים לְבֵית
 הַכְּנֶסֶת אֵלָּא אִם נִמְלֵךְ בְּרֵאשׁוֹנָה בְּאַבְרָהָם
 יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, מִשׁוּם שֶׁהֵם תִּקְנִי הַתְּפִלָּה לְפָנַי
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהוּ שְׁפָתוֹב וַאֲנִי בְּרַב חֶסֶדְךָ
 אָבוֹא בֵיתְךָ - זֶה אַבְרָהָם. אֲשֶׁת־תּוֹה אֵל הַיִּכְל
 קְדוּשָׁךְ - זֶה יִצְחָק. בִּירְאָתְךָ - זֶה יַעֲקֹב. וְצָרִיךְ
 לְהַכְלִילָם בְּרֵאשׁ, וְאַחַר כֵּן יִפְנִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת
 וַיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. אָז כָּתוּב (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי
 אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבֵּי פִינְחָס הָיָה מְצוּי לְפָנַי רַבֵּי רְחוּמַאי בְּחוּף יָם
 בְּנֶרְתָּ, וְאָדָם גָּדוֹל וְקָשִׁישׁ יָמִים הָיָה, וְעֵינָיו
 פָּסְקוּ מִלְּרֵאוֹת. אָמַר לְרַבֵּי פִינְחָס, וַדַּאי שְׁמַעְתִּי
 שְׁלִיזְחָאי תְּבִרְנוּ יֵשׁ מִרְנָלִית אֲבָן טוֹבָה,
 וְהִסְתַּכְּלְתִּי בְּאוֹר הַמְּרִנָּלִית הַהִיא שְׁיֹצֵא בְּאוֹר
 הַשְּׁמֶשׁ מִנְּרֵתִיקָה וְהַאִירָה אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ
 הָאוֹר עֶמֶד מִן הַשָּׁמַיִם לְאָרֶץ וְהַאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם
 עַד שְׁיֵשֵׁב עִתִּיק הַיָּמִים וַיֵּשֶׁב עַל הַכֶּסֶא בְּרֵאוּי.
 וְהָאוֹר הַהוּא כָּלֵל כָּל בְּבֵיתְךָ, וּמִהָאוֹר שְׁנִכְלָל
 בְּבֵיתְךָ יֵצֵא אוֹר רַב וְקָטָן, וַיֵּצֵא הַחוּצָה וְהַאִיר אֶת

כָּל הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֶלְקָהּ. יָצָא, בָּנִי, יָצָא, וְלֶךְ אַחֲרַי
הַמְרַנְנֵלִית הַהִיא שְׂמַאֲיָרָה אֶת כָּל הָעוֹלָם, שְׂחֵרִי
הַשָּׁעָה עוֹמְדַת לָךְ.

יָצָא מִלְּפָנָיו וְעָמַד לְהַכְנִים לְאַנְיָה הַהִיא, וְשָׁנִי
נִבְרִים עִמּוֹ. רָאָה שְׁתֵּי צִפְרִים שְׁחִיו פְּאוֹת
וְטָסוֹת עַל הַיָּם. תְּרִים לָהֶם קוֹל וְאָמַר: צִפְרִים
צִפְרִים, שְׂאֲתָן טָסוֹת עַל הַיָּם, הֲרֵאִיתֶם אֶת
הַמָּקוֹם שֶׁשָּׂם בַּר יוֹחָאִי? הַשְּׂתֵתָה מְעַט, אָמַר:
צִפְרִים צִפְרִים, לָכוּ וְהַשִּׁיבוּ אוֹתִי. פָּרְחוּ וְהִלְכוּ.
נִכְנְסוּ לַיָּם וְהִלְכוּ לָהֶן. עַד שִׁיִּצְאָה, הִנֵּה אוֹתָן
צִפְרִים פְּאוֹת, וּבְפִי אַחַת מִהֶן פְּתִיקָה אַחַת, וְכַתוּב
בְּתוֹכָהּ שְׂחֵנָה בַּר יוֹחָאִי יָצָא מִן הַמַּעְרָה וּרְבִי
אֶלְעָזָר בְּנֵו. הֶלֶךְ אֵלָיו, וּמָצָא אוֹתוֹ מְשֻׁנָּה, וְגוֹפוֹ
מְלֵא תְלָדִים. בְּכַה ^(דף יא ע"ב) עִמּוֹ וְאָמַר: וַיִּשְׂרָאִיתִיךָ
בְּכַה. אָמַר: אֲשֶׁרִי חֶלְקִי שְׂרָאִיתָ אוֹתִי בְּכַה.
שְׂאֵלְמֵלֵא לֹא רֵאִיתִי אוֹתִי בְּכַה, לֹא הִיִּיתִי בְּכַה.
בֵּא רֵאָה, הָהָר תְּהִיָה, לְשׁוֹן קָשָׁה הוּא. אוֹתָם תְּרִים
לְמַעַלָּה, וְצִדִּיקִים הָאֵלוֹ שְׂאֲחוּזִים בְּכַנְסַת

יִשְׂרָאֵל, וְנִקְרְאִים הַר צִיּוֹן אוֹתָם הָרִים שְׂסָבִיב
 יְרוּשָׁלַיִם, בְּגִלְל שְׁהֵם מְצִינִים וְאוֹמְרִים זֶה לָזֶה
 בְּצַד הַיְחִוּד (עובדיה א) לְשַׁפֵּט אֶת הַר עֵשׂו, שְׂקַטְרוֹג
 הַמְקַטְרוֹג מְצַד הַשְּׂמָאל. בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְהִתְהַלַּח'
 הַמְלוֹכָה. בְּהַתְחַלָּה נִקְרְאָת מַמְלָכָה, מִשׁוּם
 שְׂמִינִיקָה לְשָׁנֵי צְדָדִים - לְיָמִין וְלְשְׂמָאל. וְעַכְשָׁו
 נִקְרְאָת מְלוֹכָה, בְּגִלְל שְׂמִינִיקָה לְיָמִין. זֶהוּ שְׂכַתוֹב
 (הושע ב) וְאַרְשֶׁתֶיךָ לִי לְעוֹלָם. וּבְגִלְל שְׂתַגְלוֹת לֹא
 לְעוֹלָם הִיא, שְׂתֵרֵי יוֹשְׁבֵת בְּגִלוֹת.

בֹּא רְאֵה, שְׂסָמוּךְ לוֹ (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל
 כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָה ה' אֶחָד וְשָׁמוּ
 אֶחָד. בְּגִלְל שְׁעַד עַכְשָׁו, בְּשִׂישְׂרָאֵל בְּגִלוֹת -
 שְׂכִינָה עִמָּהֶם, וּמֶלֶךְ בְּלִי גְבִירָה אִינוּ מֶלֶךְ, אֲבָל
 אוֹתוֹ זְמַן, וְהָיָה ה' מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
 יְהִיָה ה' אֶחָד וְשָׁמוּ אֶחָד. בְּשִׁנְדָּפְקַת הַשְּׂכִינָה
 בְּצַדִּיק, אִזּוּ הוּא הַיְחִוּד.

שְׂכָךְ לְמִדְנוּ בְּסוּד שָׁל קְרִיאת שְׁמַע, שְׂצָרִיךְ אָדָם
 לְיַחַד לְאָדוֹנוֹ וּלְקִישָׁר קִשְׁרֵי הָאִמוּנָה בְּרִצּוֹן

הלב. וכשמגיע ל"אחד", צריך לו לבון בא' נספרת עתיקה [עמקה] של הכל, וח' - שמונה דרגות עליונות מחכמה עליונה עד צדיק. וד' גדולה - התדבקות של בנסת ישראל, שהיא חלקו של דוד שנקרא (תהלים פו) עני ואביון, כשנדבקות לאותן דרגות שלמעלה שרמוזות בא"ת. אז היא גדולה וכל העולם יזנק ממנה, ואותם שדים שהם במגדלות, (שיר ה) אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום.

בא ראה, פסוק זה על בנסת ישראל נתבאר. כשהיא בגלות עם פניה בין אמות העולם נקראת קטנה, זהו שכתוב (שם) אחות לנו קטנה. וכשישראל נדבקים בתורה והולכים בדרך אמת, אז מתמלאת, ושלוש מתחבר בהם. משיכה היא ואמרת, אני חומה ושדי במגדלות.

באותו זמן שהתחבר עמי, אז ושלוש. א' סוד העתיק הקדוש של הכל. ו' שבע דרגות, ושלוש שנקרא צדיק. פיון שהדרגות הללו מתחברות, אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום. ואיזה

עינים? אותן שבע דרגות שנקראות עיני ה', פני ה', ואז שלום לעולם, ושורה הטוב של העתיק במקום של זכר ונקבה, ולכן צוה משה בתורה ואמר (דברים יד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. לכן אשר את כל קשרי האמונה.

בא ראה, כל המאריך באחד, מאריכין לו ימיו ושנותיו. מה הטעם? בגלל שהיא מקום שכל ימי ושנות העולם בו תלויים בסוד אותם הדרגות שרמוזות באחד, והם עשרה, וכלם אחד. והתעוררו בו החברים ואמרו, בך"ת ויפה, בגלל שמקום זה של דך"ת הוא, ואין לה אור משלה, וצריך אדם לתאריך בה ולמשך לה ברכות מאותם ששה צדדים, ששה בנים עליונים על ידי הצדיק, ואותם ששה צדדים רמוזים בה, בסוד של שמונה.

יששת אלה, ושנים למעלה - חכמה וכינה, אב ואם - להוסיף ולהכלילם למעלה ולתת להם ברכות מאב ואם העליונים, שחרי אין שורה

הטוב של העתיק אלא במקום שלם, במקום
 שנמצאים זכר ונקבה. זהו שכתוב (שיר ג) צאינה
 וראינה פנות ציון במקלך שלמה וגומר. פיוס
 חתנתו וגומר. פיוס חתנתו דוקא. ועל זה אמרו,
 ובלבד שלא יחטף בחי"ת, אלא צריך למשך
 ברכות במקום עליון של הכל, ולהריק באותם
 ששה בנים. אחר כך לבת הזאת שאין לה ירשה
 בבית אביה ואמה, אלא רק הינ תיה. ומכאן
 למדנו שכן יורש אב ואם, וכת לא, אלא שיש לה
 מזונות מן הינ, אלא צריך להאריך בדל"ת הזאת.
 ושם אומרים כמה צריך אדם להאריך ביה,
 כשעור שיימליך אותה למעלה ולמטה
 ולארבע זוויות העולם, סוד של ששה צדדים
 עליונים שכלם יתחברו עמה ולא יפרדו
 לעולמים, וכשאדם מאריך ביה, כל אותם
 ימים ושנים עליונים מושכים ברכה על ראשו,
 והקדוש ברוך הוא קורא לו (ישעיה מט) ויאמר
 לי עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר.

בא ראה, כלל התורה בפסוק הנה רמוזים, וכלל של כל אותן האמירות שבהן נברא העולם רמוזים באחד. זהו שכתוב (איוב כג) והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש. ובהם נברא העולם. ועל זה שנינו, בעשרה מאמרות נברא העולם וכו', ופרשנו שכלם עשרה, וכלם כלולים בפסוק תראשון של התורה.

בראשית - סוד החכמה. ברא - העליון הנסתר שלא נודע. אלהים - בינה. את - כלל של חסד וגבורה. השמים - תפארת. ואת - כללות של נצח והוד. וא"ו של "ואת" - להכליל הצדיק. הארץ - כללות של בנסת ישראל, ארץ החיים, ואחר כך פרט של תורה בסוד אותם ימים עליונים. בראשית הוא מאמר, בנגד הדרגה של חכמה, ונקרא ראשית.

ויאמר אלהים יהי אור - בנגד הדרגה של חסד שהיא לימין, שחרי משם יוצא אור לכל העולמות בסוד של יום, זהו שכתוב (תהלים נב) חסד

אל כל היום. וכנגדו למטה, אברהם שאותו בחלק
הזה, ולכן כתוב כאן יום אחד, וכאן - אחד היה
אברהם, ובו כתוב (ישעיה מא) מי העיר ממזרת, בסוד
של אור שיוצא ממזרת.

ובא ראה, לא תמצא בכל שבעת הצדיקים
שאחוזים למעלה בסוד של שמותיהם
בתחלה אלה, אלא אברהם ואהרן שאחוזים בחסד
הזה, שחרי פהנים מצד החסד באים. אף על גב
שאהרן אחוז בהוד, גם בחסד הוא אחוז. ומשה,
אף על גב שאחוז בניצח, גם בתפארת אחוז הוא,
להראות שהכל אחד. ואברהם ראש לכל
הצדיקים, וממנו נפרדו למטה, שהוא לימין
הקדוש פרוץ הוא, ונקרא פהן, והו' שכתוב (תהלים
ק"ו) אפה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן
אחוז פזה בגלל שהוא פהן, אבל דרנתו הוא הוד.
ויאמר אלהים יהי רקיע בתוף המים ויהי מבדיל
וכו' - כנגד הדרנה של גבורה שאשם אחוז
יצחק, וכנגדו תפארת. המים הולידו אש, בגלל

כָּךְ יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל, וּבְגִלְגַּל כָּךְ
 לְמַטָּה (בראשית כה) אֲבָרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק, וּבְאוֹתוֹ
 יוֹם נִבְרָא גֵיהֶנָם, שְׂפִיפָא מְאוֹתָהּ אֵשׁ חוֹקָה בְּאוֹתָהּ
 מִחֻלְקָתָהּ, וְלָכֵן אוֹתוֹ יוֹם הוּא יוֹם הַדִּין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם - בְּנֶגֶד דְּרָגַת תְּפִאָרֶת
 שְׁנִקְרָא קוּ הָאֲמֻצְעִי, וּבְנֶגֶד יַעֲקֹב שֶׁהוּא
 שְׁלִישִׁי, וְנוֹטֵל שְׁנֵי חֻלְקִים בְּאוֹתוֹ שֶׁל אֵשׁ וּמַיִם
 [שֶׁל אֵשׁ הַשָּׁמַיִם] מִשְׁמַיִם, וּבְנֶגְדוֹ יוֹם שְׁלִישִׁי, וְעַל זֶה
 נִקְרָא יַעֲקֹב (שם) אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהָלִים. שָׁלֵם בְּכָל.
 שָׁלֵם בְּחֶסֶד. שָׁלֵם בְּדִין. שָׁלֵם בְּמַיִם. שָׁלֵם בְּאֵשׁ.
 יֹשֵׁב אֲהָלִים - שְׁנַיִם, חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְנוֹטֵל הַכֹּל,
 וְנִעְשָׂה בְּיָדוֹ רַחֲמִים.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ
 זֶרַע עֵץ פְּרִי וְגוֹמֵר. תִּדְרָגָה שֶׁל צַדִּיק
 שְׁנִקְרָא עֵץ הַחַיִּים, וְהוּא עוֹשֶׂה פְּרִי, שְׁחָרִי אִין
 בְּכָלֵם שְׂפִיעֵשָׂה פְּרִי פֶרֶט לוֹ. זֶרַעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ,
 דְּוָקָא, וּבְנֶגְדוֹ לְמַטָּה (שם מט) בֵּין פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּין פֶּרֶת
 עַלֵי עֵינֵי, וְנִקְרָא בְּרִית שָׁלוֹם. וְלָכֵן פְּעַמִּים בַּיּוֹם

הָיָה כִּי מָלַךְ, אַחַד כְּנָגֵד דְּרָגַת תְּפִאֲרַת, וְאַחַד
כְּנָגֵד דְּרָגַת צְדִיק, שֶׁהוּא יוֹם הַשַּׁבָּת שְׁלִמְעָלָה,
וּמַעֲשֵׂה אַחַר אֵין בּוֹ אֵלָּא זְוֹנָה לְהוֹצִיא פְּרִי נְשָׁמוֹת
לְעוֹלָם, פְּרִי מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּךְ גַּם
לְמִטָּה, שְׁזוֹנָה מִתָּר בּוֹ מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת.

בֵּא רְאֵה סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה, מָה זֶה עֵץ פְּרִי
עֵשֶׂה פְּרִי, הוּא כְּנָגֵד יוֹם הַשַּׁבָּת, מָה הַטַּעַם
נִבְלָל בְּיוֹם שְׁלִישִׁי? סוּד עֲלִיּוֹן הוּא, בְּגִלְל שְׁשָׁנִינוּ,
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר, מָה הַטַּעַם כְּתוּב
בַּתּוֹרָה (דְּבָרִים כ"ד) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה, וְלֹא כִּי תִלְקַח
אִשָּׁה לְאִישׁ? בְּגִלְל שְׁדָרְךָ הָאִישׁ לְחִזּוֹר וּלְבִקֵּשׁ
אִשָּׁה. מִשָּׁל לְאָדָם שְׁאֵבְרָה לוֹ אֵבְרָה, בְּעַל הָאֵבְרָה
מִחִזּוֹר אַחַר אֵבְרָתוֹ. וְצְדִיק (יְסוֹד) זֶה נִקְרָא אִישׁ. זֶהוּ
שַׁבָּתוֹב (בְּרֵאשִׁית מ"ג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה, כְּפִי
שְׁבִאֲרָנוּ.

וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל שְׁרֵמוּזָה בְּיוֹם רַבִּיעִי בְּסוּד שֶׁל
מְאֵרַת חָסֵר, הָעֲמוּד הַרְבִּיעִי מְלֻכּוֹת שֶׁל
דָּוִד, לְכֵן אַף עַל גַּב שְׁמֻקוֹמוֹ שֶׁל צְדִיק זֶה יוֹם

השָׁבֶת, נִכְלָל וְנִרְמָז בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, לְהִיּוֹת סְמוּךְ לַיּוֹם רְבִיעִי, וְהִיא אֲשֶׁתּוֹ, לָכֵן בַּעַל הָאֲבָדָה מְחִיר עַל אֲבָדָתּוֹ, וְלָכֵן כָּתוּב לְמַטָּה (שם מב) וַיּוֹסֶף הוּא הַשְּׁלִישִׁי עַל הָאָרֶץ.

אֲבָל לְעֵתִיד לָבֵא, שֶׁהוּא בְּאַחֲרֵי הַיָּמִים, בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהוּא הָאֵלֶּף הַשְּׁשִׁי, כְּשֵׁיבָא הַמְּשִׁיחַ, שְׁיִזְמוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵלֶּף שָׁנָה, אַף עַל גַּב שְׁחֻלְקָה שֶׁל כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל הוּא יוֹם הַרְבִּיעִי, הַלָּכָה וְנִרְמָזָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְהִיּוֹת סְמוּכָה לְבַעֲלָהּ שְׁנִקְרָא צַדִּיק, יוֹם הַשָּׁבֶת, לְתַקֵּן לוֹ שְׁלֹחַן. וְזֶהוּ שְׁכַתוּב (ירמיה לא) כִּי בָרָא ה' תְּדַשָּׁה בְּאָרֶץ נִקְבָה תְּסוּבֵב נִבְרָה. וְזֶה בְּזִמְנֵי הַמְּשִׁיחַ שֶׁהוּא בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, וְלָכֵן כָּתוּב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי. מַה הַטַּעַם נוֹסֵף ה', מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כֵּן בַּשָּׂאָר הַיָּמִים? אֲבָל בְּכָל מְקוֹם ה' זֶה כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתָּה לְהַזְדַּוֵּג עִם בַּעֲלָהּ בַּיּוֹם שָׁבֶת, כְּשֵׁיבָא בַּעֲלָהּ לְהַקְיָמָה מִן הָעֶפֶר. וּבְגִלָּל כֶּךָ כָּתוּב (ישעיה כז) וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר, זֶה צַדִּיק וְכְנֻסֵת יִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחַר, מָה הַטַּעַם נִכְלָל הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הַסּוּד
 שֶׁל צַדִּיק? בְּגִלְלֵי שְׁשָׁלֵשׁ דְּרָגוֹת מִיְמִין וְשָׁלֵשׁ
 מִשְׁמָאל, וְהוּא הָיָה בְּאִמְצַע הַגּוֹף לְהַשְׁקוֹת לְכָל
 בְּרֵי לְהַשְׁפִּיעַ הַשְּׁפָעָתוֹ לְיוֹם רְבִיעִי שֶׁהוּא פְּנֵת
 יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין לָהּ אֹר מַעֲצָמָה סְמוּךְ לְצַדִּיק הַזֶּה.
 וְבֹא תִרְאֶה, יוֹם הַשְּׁפָת הַזֶּה אֲסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ
 מְלָאכָה, מִשּׁוּם כֶּךָ נִכְלָלוּ בּוֹ שְׁנֵי וַיֹּאמֶר, כְּנֶגֶד
 שְׁתֵּי דְרָגוֹת, וְהַכֹּפֵל בּוֹ כִּי טוֹב.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת - כְּנֶגֶד דְּרָגָה שֶׁל
 צַדִּיק, מְלָכוּת שְׁלִמְעָלָה שְׂאִין לָהּ אֹר
 מִשְׁלָה אֵלָּא מַה שְּׁנוֹתֵן לָהּ עַל יְדֵי צַדִּיק, וְלִבֵּן
 דְּוֹד לְמִטָּה עֲנִי וְאֶבִּיּוֹן אֲחוּזֵי בָהּ, וְהַצְטַרֵּךְ לְהוֹסִיף
 לוֹ יָמִים וְשָׁנִים, וְחָרִי בְּאֲרָנוּ דְּוָקָא שְׁבַעִים שָׁנָה,
 וְנִקְרָא יוֹם רְבִיעִי.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם - כְּנֶגֶד דְּרָגָה שֶׁל
 נִצְחָה, שֶׁהוּא עֲמוּד יְמִין שֶׁל הַתּוֹרָה,
 וְכְנֶגֶדוֹ מִשָּׁה לְמִטָּה סוּמְךָ לְעוֹלָם בְּתוֹרָה. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגוֹמֵר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ - בְּנֶגֶד דְּרָגָה שֶׁל הוֹד
 שְׂאוֹתָיו אֶהְרֹן, וְנִקְרְאת יוֹם שְׁשִׁי. בֹּא רְאֵה,
 אֶהְרֹן לְמַטֵּה אֵף עַל נֹב שֶׁבֹא מִחֶסֶד, אֲחוֹז לְמַטֵּה
 בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁנִּקְרָא הוֹד, וְעוֹשֶׂה קְרֻפְנוֹת בְּאוֹתָם
 מִיַּי בְּהִמּוֹת מְהוֹרוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ בַּיּוֹם שֶׁלוֹ, לְקַרֵּב
 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּרְמְזָה בְּצַדִּיק, לְקַשֵּׁר דְּרָגוֹת
 הָאֱמוּנָה וְלְהוֹרִיד רַחֲמִים לְעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאֱמִירָה הַזֹּאת בְּנֶגֶד
 הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַכֹּל נִסְתַּתֶּר
 הַנִּסְתָּרִים, רְצָה לַעֲשׂוֹת כְּבוֹד לְדַמוֹתָיו בְּסוּד שֶׁל
 אָדָם, וּבְכֹל הַדְּרָגוֹת לְמַטֵּה נָתַן כֹּחַ לְהוֹצִיא, כֹּל
 אֶחָד כְּרָאוּי לוֹ, וְעֲשֶׂה אָדָם שֶׁשׁוֹלֵט בְּכֹל,
 בְּעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וּבֹא רְאֵה, עַד שֶׁלֹּא הִשְׁתַּלְּמוּ אוֹתָן שֶׁבַע דְּרָגוֹת
 שֶׁל יָמִים עֲלִיּוֹנִים, לֹא הִשְׁתַּלֵּם אָדָם לְמַעְלָה.
 בַּיּוֹן שֶׁהִשְׁתַּלֵּם לְמַעְלָה אָדָם הָעֲלִיּוֹן, הִשְׁתַּלֵּם
 לְמַטֵּה אָדָם הַתַּחְתּוֹן וְכֹל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁלְמוֹת. לְכֵן
 הִשְׁלִיט אֶת הָאָדָם הַתַּחְתּוֹן עַל כָּל מֶה שֶׁנִּבְרָא

בְּעוֹלָם, בְּגִלְלֵי שְׂאֵדָם הָעֲלִיזוֹן שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל. וְלִכֵּן
רָמַז בְּפָסוּק זֶה שִׁבְעַת דְּרָגוֹת, שֵׁשׁ בּוֹ שִׁבְעַת דְּרָגוֹת
עֲלִיזוֹנוֹת שֶׁנִּקְרָא בָּהֶם אָדָם שְׁלֹמְעֵלָה וְהַשְׁתַּלֵּם
בָּהֶם. בְּגִלְלֵי כָּהֵן, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ, לְתֵת לוֹ
שִׁבְעַת מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא חֶסֶד.

בֵּיא רְאֵה, מִי שֶׁצִּלְמֵנוּ זֶה עֲלֵינוּ, חֶסֶד יֵאל לֹא זֶה מִמֵּנוּ
וְיֹשֵׁב עַל רֵאשׁוֹ, וּמֵת־חֶכְמָת בּוֹ שְׂכִינָה בְּסוֹף
יָמָיו, בְּגִלְלֵי שֶׁחֶסֶד זֶה הוּא יוֹם רֵאשׁוֹן, וְהוּא רֵאשׁ
שֶׁל כָּל הַיָּמִים שְׁלֹמְעֵלָה. וְצִלְמֵנוּ זֶה שֶׁבֵּיא לוֹ מִמֵּנוּ
לֹא מִסְתַּלֵּק, עַד שֶׁנִּשְׁלָמִים יָמָיו בְּאוֹתָהּ הַדְּרָגָה
שֶׁנִּקְרָאת אַחֲרֵית הַיָּמִים. וְהִיא הַדְּרָגָה שֶׁל צֶדֶק,
וְהִיא שְׂבִיעִית, שְׁנַת הַשְּׂמִיטָה. וּבְאוֹתָהּ דְּרָגָה
נִשְׁלָמִים יָמֵי הָאָדָם, בְּשִׁנְשִׁלְמוֹ שִׁבְעִים שָׁנָה בְּנֶגֶד
שִׁבְעַת דְּרָגוֹת, עֲשֶׂר לְכֹל דְּרָגָה. וְהוּא שְׂפָתוֹב (תהלים ז)
יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה. מַה זֶה בָּהֶם?
בְּאוֹתָם יָמִים וְשָׁנִים שְׁלֹמְעֵלָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֵת
שְׂמוֹנִים.

בא ראה, פנים חיים ומזונות לא בזכות תלויים
 הדברים, הסוד של אותן שבע דרגות שבהן
 זכות וחוכה בסוד חסד ונבונה, שאם כף לא תיה
 לו לאדם להיות חי פרט לשבעים, אלא שפמול
 העליון העתיק של הכל תלויים, בגלל כף הוא
 מוסיף על כל ימי האדם פרצונו.

ובא ראה, כף למדנו בספרו של שלמה המלך,
 שבלילה האחרון של חג, אם יסתכל אדם
 בצלמו ויראה אותו שלם, לא נבונה עליו מיתה.
 ומה הטעם בלילה הזו? בגלל ששבעת ימי החג
 בנגד שבעה ימים עליונים הם, שכל הימים
 והשנים של העולם תלויים בהם, והם רמוזים
 בכתוב של (דברי הימים א כט) לך ה' הנדלה וגומר.
 ראשיתם חסד וסיומם ממלכה. בנסת ישראל.
 אחרית הימים שנמצאת שביעית אחרית.

וכשבא ליל השביעי הזה, נראה אם השתלמו
 הימים באחרית הזאת. ואם הצלם
 העליון הזה נראה עליו, אז חסד אל כל היום יחזר

עָלְיוּ כְּבַתְחֻלָּה, וְלֹא פוֹחֵד מִתְּהִיֵּן תְּהִיָּה שֶׁל צָדֵק,
וְהִיא עִמּוֹ בְּשִׁלְמוֹת בְּחֻדוֹה וּמִחֻיָּרָה לוֹ פָּנִים. וְלִכֵּן
הִזְחִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְצִיל מִדִּינֵי
הַצָּדֵק הַזֶּה, וְלִכְסוֹת סִפְתֵי שְׁלוֹם עֲלֵיהֶם, וְלִשְׁבֹּת
בְּצִל הַאֲמוּנָה. וְהוּא שְׂפָתוֹב (ויקרא כג) בְּסִפְתֵי תִשְׁבּוּ
שִׁבְעַת יָמִים, לְהַכְלִיל אֶת תְּדַרְנָה הַזֶּה לְמַעַלָּה
וּלְהוֹסִיף בָּהּ בְּרָכָה מִמֵּיִם הָעֲלִיּוֹנִים, בְּגִלְלֵי שִׁיּוֹם
זֶה הוּא שְׁבִיעֵי הוּא בְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל. אָנוּ מִקִּיפִים
אֶת תְּמוֹבַח תְּהִיָּה הָעֲלִיּוֹן בְּאוֹתָם שְׁנֵי לְמוֹדִים שֶׁהֵם
עַרְבֵי נַחַל, וְעוֹשִׂים בָּהּ נְסוּךְ תְּמִים, וְנוֹתֵן צָדִיק
בְּאוֹתָם שְׁתֵּי שָׁהֵם מִשִּׁשָּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, הַכֹּל
בְּסוֹד הַחֻכָּה.

וְלֵאחֵר מִכֵּן (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְּהִיָּה
לָכֶם, תַּעֲשׂוּ כְּנוֹם לְאוֹתָם שִׁבְעָה יָמִים
עֲלִיּוֹנִים, וְעֲשׂוּ יוֹם טוֹב בְּגִלְלֵי שִׁנְצָלְתָם מִדִּינֵי שֶׁל
אוֹתוֹ יוֹם שְׁבִיעֵי. בְּגִלְלֵי כֶּךָ כְּתוֹב בְּצִלְמֵנוּ
בְּדַמוֹתֵנוּ, בְּנֶגֶד יוֹם שְׁנֵי גְבוּרָה, חָלְקוּ שֶׁל יִצְחָק,
וְאֵז יֵשׁ לְאָדָם לָשִׁים אֶת 'דְּמוֹתֵנוּ' הַזֹּאת וּלְהַדְמוֹת
בְּמַעֲשָׂיו לְאוֹתָם הָעֲלִיּוֹנִים. וְכֹל זֶה לָמָּה? בְּגִלְלֵי

שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן בְּיַדִּי הָאִישׁ, אִם רוּצָה
הָאִישׁ לְדַמּוֹת עֲצָמוֹ לְאוֹתָם שְׁלַמְעֵלָה, מִשְׁתַּלֵּם
בָּהֶם, וְלֹא פוֹחֵד מִמִּדַּת הַדִּין הָעֲלִיוֹנָה.

וַיְיָרֶדוּ בְדַגַּת הַיָּם - פְּנֵגֶד הַדְּרָגָה שֶׁל נִיצַח שְׁאֲחוּז
בָּהּ מִשָּׁה, שְׂדֵגַת הַיָּם נִבְרְאוּ בְּאוֹתָהּ דְּרָגָה
(סְפִידָה), וְנָתַן לָהֶם נִסְתָּר הַנִּסְתָּרִים כַּח לְשֵׁלֵט
עֲלֵיהֶם אִם דּוֹמָה אָדָם לְעֲלִיוֹנִים, וְאִם לֹא דּוֹמָה
לְעֲלִיוֹנִים - יָרְדוּ, וְדָגֵי הַיָּם שׁוֹלְטִים בָּהֶם בְּכַנֵּי
אָדָם, וְלִכְן הִזְהִירָה אוֹתָם הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה עַל יַדִּי
מִשָּׁה, (דברים ל) וּבַחֲרַף בַּחַיִּים.

כֹּאֲ רֵאָה, מִשָּׁה, כְּשֶׁנִּזְרַק לַיָּם, לֹא שְׁלֵטוֹ עָלָיו דָּגֵי
הַיָּם וְלֹא פָחַד מֵהֶם, כְּגַלְלֵל שֶׁהוּא הָיָה עֲתִיד
לְהִתְקַרֵּב לְמַעְלָה וְלְדַבֵּק בְּקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְלֵאחֶר שֶׁנִּדְבַּק, שְׁלֵט עַל דָּגֵי הַיָּם, וְרַמְזוּ לְאַחֲרָיו
אֲחִיו שְׂיִכְּהָ אֶת הַיָּם וְיִמּוֹתוֹ הַדְּגָיִם, וְהוּא לֹא עָשָׂה
כֵּן, כְּגַלְלֵל שְׁאֲוֹתָהּ דְּרָגָה שְׁלוֹ שׁוֹלְטָת עֲלֵיהֶם וּבָהּ
נִבְרְאוּ, וְלֹא רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִכְּהָ הוּא
בְּשִׁבִיל לְהִתְהַפֵּךְ לָהֶם לְאוֹיֵב. וּבְשִׁאָדָם הוֹלֵךְ

בְּדַרְכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּתוּב עָלָיו (ישעיה מ"ג) כִּי תַעֲבֹר בַּמַּיִם אֶתְּךָ אֲנִי וְגוֹמֵר. שָׁזָה וַיְרִדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם. כְּנִגְדַּד דְּרָגָה שֶׁל שָׁמַיִם, שֶׁבְּאוֹתָהּ דְּרָגָה שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וְזוֹ תַּפְאֲרָתָהּ.

וְאֵף עַל גַּב שֶׁבְּדַרְגַּת הַנְּצִיחַ נִעְשׂוּ כָּל דְּגֵי הַיָּם וְהַעוֹפוֹת, לֹא כְּתוּב שֶׁם אֵלֶּא עוֹף כְּנָת, אֲבָל עֲבָשׁוּ קָרָא לָהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם, כְּגַלְלֵל שֶׁכֵּן אָדָם לֹא שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם אֵלֶּא מִצַּד שֶׁל שָׁמַיִם. וּבְבַהֲמָה - שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם כְּסוּד שֶׁל הוֹד שְׁנוֹתָן לוֹ סִיוֵעַ, שֶׁהֲרִי בְּאוֹתוֹ יוֹם נִבְרָאוּ הַבְּהֵמוֹת. וּבְכָל הָאָרֶץ - שׁוֹלֵט כְּסוּד שֶׁל צְדִיק שֶׁנִּקְרָא כָּל, וְהוּא שׁוֹלֵט עַל הָאָרֶץ, אָרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה. כִּךְ גַּם אָדָם לְמַטָּה שׁוֹלֵט עַל אָרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה, מִשׁוּם שֶׁחָכַל בּוֹ. וּבְכָל תְּרַמֵּשׁ תְּרַמֵּשׁ עַל הָאָרֶץ - שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם אָדָם מִסִּיוֵעַ שְׁנוֹתָן לוֹ מֵאָרֶץ תַּחְיִים, הַמְּלָכוֹת הָעֲלִיּוֹנָה: (ע"ב מההשמשות)

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה וְאָמַר, מִצְוֹת הַתּוֹרָה שְׁנוֹתָן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, כִּלְוֵן כְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה בְּדָרְךָ כָּלָל.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. זוּהִי הַמְצָוָה הַרְאשׁוּנָה
 שֶׁל הַכֹּל. וְנִקְרְאת מְצָוָה זוּ יְרֵאת ה',
 שֶׁנִּקְרְאת רֵאשִׁית, שְׁפָתוֹב (תהלים קיא) רֵאשִׁית
 חֲכָמָה יְרֵאת ה'. (משלי א) יְרֵאת ה' רֵאשִׁית דַּעַת.
 מִשׁוֹם שֶׁדָּבָר זֶה נִקְרָא רֵאשִׁית, וְזֶה הַשְּׁעָר
 לְחַכְמִים לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה, וְעַל הַמְצָוָה הַזֹּאת מִתְקַיֵּם
 כָּל הָעוֹלָם.

הַיְרֵאָה נִפְרָדָת לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים, שְׁנַיִם מֵהֶם אֵין
 בָּהֶם עֵקֶר בְּרֵאוֹי, וְאֶחָד עֵקֶר שֶׁל יְרֵאָה.
 יֵשׁ אָדָם שֶׁיֵּרָא מִתְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּדְי שְׂיַחֲיוּ בְּנֵיו
 וְלֹא יָמוּתוּ, אוֹ שֶׁיֵּרָא מִעֲנָשׁ שֶׁל גּוֹפּוֹ אוֹ שֶׁל
 מְמוֹנּוֹ, וְעַל כֵּן יֵרָא מִפְּנֵי תְּמִיד. נִמְצְאת הַיְרֵאָה
 שֶׁהוּא יֵרָא מִן הַתְּקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שֵׁם אוֹתָהּ
 לְעֵקֶר. יֵשׁ אָדָם שֶׁפּוֹחַד מִן הַתְּקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִשׁוֹם שֶׁפּוֹחַד מִעֲנָשׁ אוֹתוֹ הָעוֹלָם וּמִעֲנָשׁ הַגִּיהֶנֶם.
 שְׁנַיִם אֵלֶּה לֹא עֵקֶר שֶׁל יְרֵאָה הֵם וְהַשְּׂרֵשׁ שָׁלוֹ.

הַיְרֵאָה"ה שֶׁהוּא עֵקֶר, שֶׁאָדָם יֵרָא מִרְבוּנּוֹ מִשׁוֹם
 שֶׁהוּא גְּדוֹל וְשְׁלִיט, עֵקֶר וְשְׂרֵשׁ שֶׁל כָּל

העולמות, והכל לפניו כלא חשונים, כמו שנאמר
 (דניאל ד) וְכָל דְּיָרִי הָאָרֶץ כְּאִינָם חֲשׁוּנִים, וְלָשִׁים אֶת
 רְצוֹנָו כְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא יְרֵאָה.

כָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאַמֵּר, אִי אִם אֵמֵר, וְאִי אִם
 לֹא אֵמֵר. אִם אֵמֵר - יֵדְעוּ הַרְשָׁעִים אֵיךְ
 יַעֲבְדוּ אֶת רַבּוֹנָם. אִם לֹא אֵמֵר - יֵאָבְדוּ הַחֲבֵרִים
 אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. בְּמָקוֹם שֶׁשׁוֹרָה יְרֵאָה קְדוּשָׁה,
 מִלְּפָנֶיהָ יֵשׁ יְרֵאָה רְעָה שֶׁמִּלְּקָה וּמִכָּה וּמִקְטָרָנָה,
 וְהִיא הַרְצוּעָה לְהַלְקוֹת אֶת הַרְשָׁעִים, וּמִי שֶׁפּוֹחַד
 בְּגִלְל עֲנֵשׁ הַמִּלְקוֹת וְהַקְטָרוֹג כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר, לֹא
 שׁוֹרָה עָלָיו אוֹתָהּ יְרֵאָה ה' שֶׁנִּקְרָאת יְרֵאָה ה'
 לְחַיִּים. אֵלֶּא מִי שׁוֹרָה עָלָיו? הַיְרֵאָה הַרְעָה הַחַיָּא.
 וְנִמְצָא שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו הַרְצוּעָה הַחַיָּא, יְרֵאָה רְעָה
 וְלֹא יְרֵאָה ה'.

וּמִשׁוֹם כֵּן הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא יְרֵאָה ה' נִקְרָא
 יְרֵאָה רְעָה, וְעַל כֵּן נִבְלָלָת כָּאֵן
 הַמְצוּה הַזֶּה, וְזֶה הָעֵקֶר וְהַיְסוּד לְכָל שְׂאֵר הַמְצוּוֹת
 שֶׁל הַתּוֹרָה. מִי שֶׁשׁוֹמֵר הַיְרֵאָה הַזֶּה - שׁוֹמֵר הַכֹּל.

לא שׁוֹמֵר יִרְאֶה - לא שׁוֹמֵר אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה,
 שְׁתָּרִי זֶה הַשַּׁעַר שֶׁל הַכֹּל. וּמִשׁוֹם כֶּךָ כָּתוּב
 בְּרֵאשִׁית, שֶׁהִיא יִרְאֶה, בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת הָאָרֶץ. שָׁמַי שְׁעוֹבֵר עַל זֶה, עוֹבֵר עַל מִצְוֹת
 הַתּוֹרָה. וְעַנְשׁוֹ שֶׁל מִי שְׁעוֹבֵר עַל זֶה - הִרְצוּעָה
 הִרְעָה הַזֶּה מִלְקָה אוֹתוֹ, וְהִינּוּ וְהָאָרֶץ תִּיָּתֵחַ תִּהְיֶה
 וּבָחַו וְחִשְׁדָּה עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים. הִנֵּה אֵלֹ
 אֲרַבְעָה עֲנָשִׁים לְהַעֲנִישׁ בָּהֶם אֶת הַרְשָׁעִים.

תִּהְיֶה - זֶה חֲנֹק, שְׁכָתוּב (ישעיה לז) קִוּ תִּהְיֶה, (זכריה ב)
 חָבֵל מִדָּה. בָּחוּ - זֶה סְקִילָה, אֲבָנִים
 הַמְשַׁקְעוֹת בְּתוֹךְ הַתְּהוֹם הַגָּדוֹל לְעַנֵּשׁ אֶת
 הַרְשָׁעִים. וְחִשְׁדָּה - זֶה שִׁרְפָה, שְׁכָתוּב (דברים ה) וַיְהִי
 בְּשִׁמְעֵכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחִשְׁדָּה, (שם ה) וְתִהְיֶה בְּעַר
 בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חִשְׁדָּה וְכוּ'. וְזֶה הָאֵשׁ הַתְּחִיבָה
 שֶׁעַל רֵאשִׁי הַרְשָׁעִים מִתְחִילָה לְשַׁרְף אוֹתָם. וְרוּחַ
 - זֶה הָרֵג בְּסוּף. רוּחַ סְעָרָה, חָרַב שְׁנוֹנָה מְלַהֶטֶת
 בּוֹ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (בראשית ג) וְאֶת לֶהֱטֵ תִּחְרַב
 הַמִּתְחַפֶּכֶת, וְנִקְרָאת רוּחַ. הָעַנְשׁ הַזֶּה לְמִי שִׁיעֲבֹר
 עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה. וְאַחַר כָּתוּב יִרְאֶה רֵאשִׁית,

שְׁהִיא הַכָּלָל שֶׁל הַכֹּל. מִכָּאן וְהַלָּא שָׂאֵר מִצִּוּוֹת
הַתּוֹרָה.

מִצְוָה שְׁנִיָּה - זוֹהִי מִצְוָה שְׁמִצְוָה שֶׁל יִרְאֶה
נְאֻחָה בָּהּ וְלֹא יוֹצֵאת מִמֶּנָּה לְעוֹלָמִים,
וְהִיא אֶהְבֵּ"ת. שְׂאֵרָם יֵאָהֵב אֶת רַבּוֹנוֹ אֶהְבֵּה
שְׁלֵמָה. וּמָה הִיא אֶהְבֵּה שְׁלֵמָה? זוֹ אֶהְבֵּה רַבָּה,
שְׁכֵתוֹב (שם י"ז) הַתְּהִלָּה לְפָנַי וְהִיָּה תָמִים, שְׁלֵם
בְּאֶהְבֵּה. וְזוֹהוּ שְׁכֵתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹזֶר. זוֹ
אֶהְבֵּה שְׁלֵמָה שְׁנִקְרָאת אֶהְבֵּה רַבָּה. וְכָאן הִיא
הַמִּצְוָה שְׂאֵרָם יֵאָהֵב אֶת רַבּוֹנוֹ כְּרֵאוּי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפְיָא, אֶהְבֵּה בְּשִׁלְמוֹת אֲנִי
שְׁמַעְתִּי בְּזוֹת. אָמַר לוֹ, אָמַר, בְּנִי, לְפָנַי רַבִּי
פִּינְחָס, שְׁתַּרְי הוּא עוֹמֵד בְּדַרְגָּת חַזוֹ. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, אֶהְבֵּה רַבָּה חִינּוֹ אֶהְבֵּה שְׁלֵמָה בְּשִׁלְמוֹת
שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים, וְאִם אֵין נִכְלָלָת בְּשְׁנֵי צְדָדִים -
יב ע"א) אֵינָה אֶהְבֵּה כְּרֵאוּי בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל כֵּן שְׁנִינּוּ, לְשְׁנֵי צְדָדִים נִפְרָדָת הָאֶהְבֵּה,
אֶהְבֵּת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא. יֵשׁ מִי שְׂאוֹהֵב

אותו מתוך שיש לו עשר, אך ימים, פנים סביבו, שולט על שונאיו, ודרכיו מתקנות לו, ומתוך כך אוהב אותו. ואם לזה יתהפך ויחזיר עליו הקדוש ברוך הוא גלגול של דין קשה - ישנא אותו ולא יאהב אותו כלל, ובגלל כך אהבה זו אינה אהבה שיש לה עקר.

אהבה שנקראת שלמה, ההוא שהיה בשני הצדדים - בין בדין בין בחסד. ותקון דרכו שאהב את רבנו, כמו ששנינו, אפלו שנוטל את נשמתו ממך. זו היא אהבה שלמה בשני צדדים. ועל כן האור של מעשה בראשית יצא ואחר כך נגנו. בשנגנו, יצא דין קשה, ובגללו שני הצדדים יחד, שהתהיה שלמות האהבה בראוי.

נטלו רבי שמעון ונשקו. בא רבי פינחס ונשקו וברכו, ואמר, בודאי הקדוש ברוך הוא שלחני לבא. זה הוא אור קטן שאמרו לי שנכלל בביתי ואחר כך מאיר לכל העולם. אמר רבי אלעזר, בודאי לא צריך לשבח ירא"ה בכל

המצוות, כל שכן במצוה תזו צריך יראה להתדבק בזה. איך מתדבק? האהבה היא בצד אחד טוב, כמו שנתפאר שנותן עשר ומוב, אך של חיים, פנים ומזונות, אז צריך לעורר יראה ולפחד שלא יגרם החטא. ועל זה כתוב (משלי כח) אשרי אדם מפחד תמיד, משום שזה כולל ירא"ה באהב"ה.

וכך צריך בצד האחר של הדין הקשה לעורר בו יראה. בשרואה שהדין הקשה שורה עליו, אז יעורר יראה ויפחד מרבנו כראוי ולא יקשה לבו. ועל זה כתוב (שם) ומקשה לבו יפול ברעה, באותו הצד האחר שנקרא רעה. נמצאת שיראה שנקחה בשני צדדים ונכללת מהם, וזוהי אהבה שלמה כראוי.

מצוה שלישית - לדעת שיש אלוה גדול ושליט בעולם, וליחד אותו בכל יום יחוד כראוי באותם ששת הצדדים העליונים, ולעשות אותם יחוד אחד בשש התבות של שמע ישראל ולבון

רְצוֹן לְמַעַלָּה עִמָּהֶם. וְעַל כֵּן צָרִיךְ "אֶחָד" לְהֵאָרִיךְ
 אוֹתוֹ [נ"א בְּשֵׁשׁ] בְּשֵׁשׁ תִּבְנוֹת, וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב יִקְוּוּ הַמִּיִּם
 מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. יִתְכַנְּסוּ הַדְּרָגוֹת
 שֶׁתַּחַת הַשָּׁמַיִם שֶׁתֵּאָחֲזוּ בָּהֶן יִרְאֶה לְהִיּוֹת בְּשִׁלְמוֹת
 לְשִׁשָּׁה צְדָדִים כְּרֵאוּי. וְעַם כָּל זֶה, בְּאוֹתוֹ הַיַּחֲוֹד
 צָרִיךְ לְקַשֵּׁר בּוֹ יִרְאֶה, שֶׁצָּרִיךְ לְהֵאָרִיךְ בְּדִלְ"ת שֶׁל
 אֶחָד, שֶׁדִּלְ"ת שֶׁל אֶחָד גְּדוֹלָה. וְהֵינּוּ שְׁפָתוֹב
 וְהִתְרָאָה הַיִּבְשָׁה, שֶׁתִּרְאֶה וְתִתְקַשֵּׁר דִּלְ"ת, שֶׁהִיא
 יִבְשָׁה, בְּאוֹתוֹ הַיַּחֲוֹד.

וְאַחַר שֶׁנִּקְשְׁרָה שָׁם לְמַעַלָּה, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר אוֹתָהּ
 לְמַטָּה עִם אוֹכְלוֹסִיָּה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים
 הַאֲחֵרִים שֶׁלְמַטָּה, כְּרוֹךְ שָׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
 וָעַד, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שֵׁשׁ תִּבְנוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל הַיַּחֲוֹד. וְאִזּוֹ,
 מֵה שֶׁהִיָּתָה יִבְשָׁה, נִעְשְׂתָה אֶרֶץ לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת
 וְאֲבִים וְלִנְטֵעַ אֵילָנוֹת. וְהֵינּוּ מֵה שְׁפָתוֹב וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אֶרֶץ, בְּאוֹתוֹ הַיַּחֲוֹד שֶׁלְמַטָּה אֶרֶץ,
 רְצוֹן שָׁלֵם כְּרֵאוּי. וְעַל כֵּן כִּי טוֹב כִּי טוֹב פְּעַמִּים.
 יַחֲוֹד אֶחָד עֲלִיוֹן וַיַּחֲוֹד אֶחָד תַּחְתּוֹן. כִּיּוֹן שֶׁנֵּאָחֲזוּ

בְּשָׁנֵי צָדָדִים, מִכָּאן וְהִלָּאָה תִּדְרָשׂא הָאָרֶץ דְּרָשׂא.
הַתְּתַקְנָה לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְאִבִּים פְּרָאוּי.

מִצְוָה רְבִיעִית - לְדַעַת שְׁה' הוּא הָאֱלֹהִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד) וַיְדַעַת הַיּוֹם וְהִשְׁכַּתָּ אֶל
לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. וְשִׁכַּלְל הַשֵּׁם שֶׁל
אֱלֹהִים בַּשֵּׁם שֶׁל יי', לְדַעַת שְׁהֵם אֶחָד וְאִין בָּהֶם
פְּרוּד. וְהִינוּ סוּד הַכְּתוּב יְהִי מְאֲרַת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם
לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, שְׁיִהְיוּ שְׁנֵי הַשָּׁמַיִם אֶחָד בְּלִי
פְּרוּד בְּלָל, שְׁיִכַּלְל מְאֲרַת חֶסֶד בַּשֵּׁם שֶׁל שָׁמַיִם [נ"א
שָׁרְשִׁימ] שְׁהֵם אֶחָד וְאִין בָּהֶם פְּרוּד. אִזְר שְׁחַר בְּאִזְר
לְבָן אִין בָּהֶם פְּרוּד, וְהַכֹּל [דְּבָר] אֶחָד. (דף יב ע"ב) וְזֶה הוּא
עֲנֵן הַלְבָן שֶׁל הַיּוֹם וְעֲנֵן שֶׁל אֵשׁ בְּלִילָה, מְנַדַת יוֹם
וּמְנַדַת לַיְלָה, וַיִּתְתַּקְּנוּ זֶה עִם זֶה לְהָאִיר, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְזֶהוּ הַחֲטָא שֶׁל הַנְּחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי הַהוּא - חֲבַר
לְמַטָּה וְהַפְּרִיד לְמַעְלָה, וּמַשׁוּם כִּף גָּרָם
מֵה שְׁנָרָם לְעוֹלָם, מַשׁוּם שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְּרִיד לְמַטָּה
וּלְחַבַּר לְמַעְלָה. וְאִזְר שְׁחַר צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְמַעְלָה

בְּחִבּוּר אַחֵר, וּלְהֶאֱחֹז אַחֵר כֶּךָ בְּאוֹכְלוֹסְיָהּ
 בְּיַחְזֵרָה וּלְהַפְרִיד אוֹתָהּ מִן הַצַּד הָרָע. וְעַם כָּל
 זֶה צָרִיךְ לַדַּעַת שְׁאֵלָהִים ה' הַכֹּל אַחֵר בְּלִי פִּרּוּד.
 ה' הוּא הָאֱלֹהִים. וּבְשִׁינְדַע אָדָם שֶׁהַכֹּל אַחֵר וְלֹא
 יֵשִׁים פִּרּוּד, אֲפֹלוּ אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר יִסְתַּלֵּק מִן
 הָעוֹלָם וְלֹא יִמָּשֵׁךְ לְמַטָּה.

וְהֵינּוּ סוּד הַכָּתוּב וְהֵיוּ לְמֵאֲרוֹת. שֶׁהֵנָּה הַקְּלָפָה
 עוֹלָה אַחֵר הַמַּח. הַמַּח אֹר. הַצַּד הָאֲחֵר
 מָוֵת. אֹר בְּחִבּוּר שֶׁל אוֹתִיּוֹת. מָוֵת בְּפִרּוּד.
 וּבְשֶׁהָאֹר תָּוָה מִסְתַּלֵּק מִשָּׁם, מִתְחַבֵּר בְּאוֹתִיּוֹת
 מָוֵת שֶׁל פִּרּוּד. מִהָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ הַתְּחִילָה תָּוָה
 וְגֵרָמָה רַע עַל הָעוֹלָם, בְּכַתּוּב (בראשית ג) וַתֵּרָא
 הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. תְּחִיּוּרָה הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע וְנִשְׂאָר
 מ"ו, וְהֵם הִלְכוּ וְנִטְלוּ הָאוֹת תִּי"ו עִמָּם, וְגֵרָמָה
 מָוֵת עַל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַתֵּרָא. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, אֲבֵא, הֲרִי לְמִדְנוּ מ"ם נִשְׂאָרָה יַחֲדָה. וְא"ו
 שֶׁהִיא חַיִּים, תְּמִיד מִתְחַפֵּקת וְהוֹלֶכֶת וְנוֹטָלָת
 תִּי"ו, שֶׁכָּתוּב וַתִּקַּח וַתִּתֵּן. וְנִשְׁלָמָה הַתְּבָחָה הֵיוּ

והתחברו האותיות. אמר לו, ברוך אתה בני, והרי
בארנו הדבר הזה.

מצוה חמישית - בתוב ישרצו המים שרץ נפש
חיה. בפסוק הזה יש שלש מצוות: אחת
לעם בתורה, ואחת להתעסק בפריה ורבייה,
ואחת למוול לשמונה ימים ולהעביר משם הערלה.
לעם בתורה ולהשתדל בה ולהגדילה בכל יום
לתקן את נפשו ורוחו.

שכיון שאדם מתעסק בתורה, הוא נתקן בנשמה
אחרת קדושה, שבתוב שרץ נפש חיה.
הנפש של החיה הקדושה היא. שפאשר אין אדם
מתעסק בתורה, אין לו נפש קדושה, והקדושה
שלמעלה אינה שורה עליו. וכאשר משתדל
בתורה, באותו הדבור שהיא מברר בה, הוא זוכה
לנפש החיה היא ולהיות כמו מלאכים קדושים,
שבתוב (תהלים קג) ברכו ה' מלאכיו. אלו הם
שמתעסקים בתורה שנקראים מלאכיו בארץ.

וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. זֶה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה. וּבְאוֹתוֹ הָעוֹלָם שְׁנִינּוּ, שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם בְּנַפְיִים בְּנִשְׁרִים וְשִׁישׁוֹטוֹ
 בְּכָל הָעוֹלָם, שְׁפָתוֹב (ישעיה מ) וְקוֹי ה' יַחְלִיפוּ כַח
 יַעֲלוּ יֶאֱכֹר בְּנִשְׁרִים. וְהִינּוּ מֵה שְׁפָתוֹב וְעוֹף יְעוֹפֵף
 עַל הָאָרֶץ - זו הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת מִיָּם, יִשְׂרָצוּ
 וַיּוֹצִיאוּ שְׂרָץ שָׁל נֶפֶשׁ חַיָּה מִחַמְקוֹם שָׁל חַחְיָה
 חַחִיָּא יִמְשְׁכוּ אוֹתָהּ לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׁנִתְבְּאָר. וְעַל כֵּן
 אָמַר דָּוִד (תהלים נא) יָב טָהוֹר בָּרָא לִי אֱלֹהִים, לַעֲסֵק
 בַּתּוֹרָה, וְאֵז - וְרוּחַ נְכוֹן חִדֵּשׁ בְּקַרְבִּי.

מַצָּוָה שְׁשִׁית - לְהַתְעַסֵּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. שְׁכָל מִי
 שְׁמַתְעַסֵּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, גּוֹרֵם לְנִתְרַח חַחִוָּא
 לְחַיּוֹת נוֹבַע תָּמִיד וְלֹא יִפְסְקוּ מִיָּמִיו. וְחַיִּים
 מִתְמַלֵּא בְּכָל הַצְּדָדִים. וְנִשְׁמוֹת חֲדָשׁוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת
 וַיּוֹצִאוֹת מֵאוֹתוֹ הָאֵילָן, וְצִבְאוֹת רַבִּים מִתְנַדְּלִים
 לְמַעְלָה עִם אוֹתָם הַנִּשְׁמוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית א)
 יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה. זו בְּרִית הַקְּדוֹשׁ,
 הַנִּתְרַח שְׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא, וְהַמַּיִם שָׁלוּ מִתְרַבִּים
 וְשׁוֹרְצִים שְׂרָץ וְהַתְרַבּוֹת שָׁל נִשְׁמָתוֹ לְחַיָּה חַחִיָּא.

וּבְאוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּכְנָסוֹת לַחַיָּה הַהִיא, יוֹצְאִים
 בְּמַה עוֹפוֹת שְׁפוֹרָחִים וְטָסִים בְּכָל
 הָעוֹלָם. וּבְאֲשֶׁר הַנְּשָׁמָה יוֹצֵאת אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה,
 הָעוֹף הַהוּא שְׁפוֹרַח וְיוֹצֵא עִם הַנְּשָׁמָה הַזֶּה, מֵאוֹתוֹ
 הָעֵץ יוֹצֵא עִמוֹ. בְּמַה יוֹצְאִים עִם כָּל הַנְּשָׁמָה
 וְהַנְּשָׁמָה? שְׁנַיִם, אֶחָד מִיְמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל. אִם
 הוּא זוֹכָה - הֵם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ, שְׁכַתוֹב (תהלים צא)
 כִּי מִלְּאֲכָלֵינוּ יִצְוָה לָךְ. וְאִם לֹא - הֵם מְקַטְרְגִים
 עָלָיו.

אָמַר רַבִּי פִּינְחָס, ^(דף יג ע"א) שְׁלֹשָׁה הֵם שְׁעוֹמְדִים
 אֲפוֹטְרוֹפּוֹסִים עַל הָאָדָם בְּשָׂהוּא זוֹכָה,
 שְׁכַתוֹב (אייוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ מִלֵּיץ אֶחָד מִנִּי
 אֶלְף לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרָאֵל. אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ הַגֵּה
 אֶחָד. מִלֵּיץ - שְׁנַיִם. אֶחָד מִנִּי אֶלְף לְהַגִּיד לְאָדָם
 יִשְׂרָאֵל - הַגֵּה שְׁלֹשָׁה. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן חַמְשָׁה,
 שְׁכַתוֹב יוֹתֵר, וַיַּחֲנְנוּ וַיֵּאמְרוּ. וַיַּחֲנְנוּ - אֶחָד. וַיֵּאמְרוּ
 - שְׁנַיִם. אָמַר לוֹ, לֹא כָכָה, אֶלָּא וַיַּחֲנְנוּ זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְבָדוֹ, שְׁתֵּרֵי אֵין רְשׁוֹת לְאַחַר אֶלָּא לוֹ.

אמר לו, יפה אמרת, ומי שנמנע מפריה ורביה,
 בכיכול ממעיט את הדמות שכוללת את
 כל הדמיות, וגורם לאותו הנקר שאין שופעים
 מימיו, ופוגם את הפרית הקדוש בכל הצדדים,
 ועליו כתוב (ישעיה סו) ויצאו וראו בפגרי האנשים
 הפשעים בני בני ודאי זה לגוף, ואין נשמתו נכנסת
 לפרגוד כלל, והוא נטרד מאותו העולם.

מצוה שביעית - למול לשמנה ימים ולהעביר את
 זממת הערלה, משום שהחיה הרי היא
 הדרגה השמינית לכל הדרגות, והנפש הרי היא
 שפורחת ממנה צריכה להראות לפניה לשמנה
 ימים כמו שהיא דרגה שמינית, ואז ודאי נראה
 שהיא נפש חיה. הנפש של החיה הרי היא תקדושה,
 ולא מן הצד האחר. וזהו ישרצו המים. בספרו של
 חנוך ירשמו המים של זרע קדש רשם של נפש
 חיה. וזה הרשם של האות יו"ד שגורשם בבשר
 הקדש מכל שאר הרשומים של העולם.

וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ - זֶה אֱלֹהֵינוּ שְׁטַם אֶת כָּל
הָעוֹלָם בְּאַרְבַּע טִיסוֹת לְהִיּוֹת שָׁם בְּאוֹתָהּ
הַמִּילָה שֶׁל בְּרִית הַקֹּדֶשׁ. וְצָרִיךְ לְסַדֵּר לוֹ כִּסֵּא,
וּלְהוֹכִיר בְּפִיו: זֶה הַכִּסֵּא שֶׁל אֱלֹהֵינוּ. וְאִם לֹא -
אֵינּוּ שׁוֹרֵה שָׁם. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנַיִנִם הַגְּדֹלִים
- שְׁנֵי אֵלֶּה עֶרְלָה וּפְרִיעָה. הַמִּילָה שֶׁל הָעֶרְלָה,
וְאַחַר כֵּן הַפְּרִיעָה. וְהֵם זָכָר וּנְקֵבָה. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ
תַּחֲיָה הַרְמֵשֶׁת - זֶה הַרְשָׁם שֶׁל אוֹת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ,
שֶׁהִיא הַנֶּפֶשׁ תַּחֲיָה הַקְּדוֹשָׁה כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ. אֲשֶׁר
שָׂרְצוּ הַמַּיִם - הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים שֶׁנִּמְשְׁכוּ אֵלֶיָּה שֶׁל
אוֹת הַרְשָׁם הַזֶּה.

וּבְגִלְלָל זֶה נִרְשָׁמוּ יִשְׂרָאֵל בְּרִשָׁם קְדוֹשׁ וּמְהוֹר
לְמַטָּה. בְּדַגְמַת אוֹתָם רִשׁוּמֵי קְדוֹשִׁים,
לְהַכִּיר בֵּין צַד הַקֹּדֶשׁ לְצַד הָאֲחֵר שֶׁל הַטְּמֵאָה,
אֵף יִשְׂרָאֵל רִשׁוּמֵי לְהַכִּיר בֵּין צַד הַקֹּדֶשׁ לְעַמִּים
עֲבוּ"ם, שְׂפָאִים מְצַד הָאֲחֵר שֶׁל טְמֵאָה, כְּמוֹ
שְׁנֵת־בְּאֵר. וְכְמוֹ שְׂרוּשָׁם אוֹתָם, כְּךָ רוּשָׁם הַבְּהֵמוֹת
וְהָעוֹפּוֹת שֶׁלָּהֶם לְבֵהֵמוֹת וְעוֹפּוֹת שֶׁל הָעַמִּים
עֲבוּ"ם. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

מַצְוָה שְׁמִינִית - לְאַהֲבָה אֶת הַגֵּר שֶׁנִּכְנָס לְמוֹל אֶת
 עַצְמוֹ וּלְהַכְנִיס תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה. וְהִיא
 מְכַנֶּסֶת אוֹתָם תַּחַת כַּנְּפֵיהָ לְאוֹתָם שֶׁנִּפְרָדִים מֵעַד
 הַטְּמֵאָה הָאֲחֵר וּמִתְקַרְבִּים אֵלֶיהָ, שְׂפָתוֹב תּוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְאִם תֵּאמַר שֶׁנֶּפֶשׁ הַחַיָּה
 הַזֹּאת שְׂפָלוּלָה בְּיִשְׂרָאֵל הִיא מְזַמְּנָת לְכָל - תּוֹר
 וְאָמַר לְמִינָהּ. כִּמָּה אֲכַסְדְּרָאוֹת וְחֻדְרִים זֶה לְפָנִים
 מִזֶּה יֵשׁ לְאָרֶץ הַזֹּאת שֶׁהִיא חַיָּה. תַּחַת כַּנְּפֵיהָ.

כְּנָף יְמִין, יֵשׁ לָהּ שְׁתֵּי אֲכַסְדְּרָאוֹת. וּמִהַכְנָף הַזֹּאת
 נִפְרָדִים לְשְׁתֵּי אֲמוֹת אַחֲרוֹת שֶׁהֵן קְרוֹבוֹת
 בְּיַחְוֹד לְיִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיסָם לְתוֹךְ הָאֲכַסְדְּרָאוֹת
 הַלְלוֹ. וְתַחַת כְּנָף שְׂמֹאל יֵשׁ שְׁתֵּי אֲכַסְדְּרָאוֹת
 אַחֲרוֹת, וְנִפְרָדִים לְשְׁתֵּי אֲמוֹת אַחֲרוֹת, שֶׁהֵם עֲמוּן
 וּמוֹאָב. וְכֻלָּם נִקְרָאִים נֶפֶשׁ חַיָּה. וְכִמָּה חֻדְרִים
 סְתוּמִים אַחֲרֵים וְהַיְכָלוֹת אַחֲרֵים כָּכֵל כְּנָף וְכְנָף,
 וּמִהֶם יוֹצֵאוֹת רוּחוֹת לְהַפְרִיד לְכָל אוֹתָם הַגֵּרִים
 שְׂפָתַגְיָרִים, וְנִקְרָאִים נֶפֶשׁ חַיָּה, אֲבָל לְמִינָהּ. וְכֻלָּם
 נִכְנָסִים תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה וְלֹא יוֹתֵר.

אֲבָל נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאת מִתּוֹךְ הַגּוֹף שֶׁל הָאֵילָן
הַהוּא, וּמִשָּׁם פּוֹרְחוֹת הַנְּשָׁמוֹת לְתוֹךְ הָאָרֶץ
הַזֶּה לְתוֹךְ יַמְעִיָּה לְפָנַי וְלִפְנֵי, וְהַסּוֹד - (מלאכי ג) כִּי
תִהְיוּ אַתֶּם אֶרֶץ חַפְּזָה. וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל בֵּין יַקִּיר
שָׁהֲמוּ יַמְעִיָּה עָלָיו, וְנִקְרָאִים (ישעיה מו) הַעֲמָסִים מִנִּי
בְּטֶן, וְלֹא מִהַכְּנָפִים הַחוּצָה. וְעוֹד, (דף יג ע"ב) לְגֵרִים אֵין
חֶלֶק בְּאֵילָן הָעֲלִיזוֹן, וְכָל שָׁכֵן בַּגּוֹף שָׁלוֹ. אֲבָל
הַחֶלֶק שֶׁלָּהֶם הוּא בַּכְּנָפִים וְלֹא יוֹתֵר, וְהַגֵּר תַּחַת
כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה וְלֹא יוֹתֵר. גֵּרֵי הַצֶּדֶק הֵם שְׂשׂוּרִים
שָׁם וְנֶאֱחָזִים, וְלֹא לְפָנִים, כְּמוֹ שְׂנֵת־פֶּאֶר. וּמִשּׁוֹם
כֵּךְ תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְלִמִּי? בְּהִמָּה
וּרְמֵשׁ וְחִיתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ. כֹּלֵם שׂוֹאֲבִים נֶפֶשׁ
מִתְחַיֶּה הַהִיא, אֲבָל כָּל אֶחָד לְמִינָהּ כָּרְאוּי לָהּ.

מִצְוָה תְּשִׁיעִית - לָחֹן אֶת הָעֲנִיִּים וְלָתֵת לָהֶם
מָרָף, שְׂכָתוֹב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ
בְּדַמוֹתֵנוּ. נַעֲשֶׂה אָדָם - מִשְׁתָּף, כָּלֵל שֶׁל זָכָר
וְנִקְבָּה. בְּצִלְמֵנוּ - עֲשִׂירִים. בְּדַמוֹתֵנוּ - עֲנִיִּים.
שְׁתֵּרֵי מִצַּד הַזָּכָר עֲשִׂירִים, וּמִצַּד הַנְּקִבָּה עֲנִיִּים.
כְּמוֹ שֶׁהֵם בְּשִׁתְּפוֹת אַחַת וְזֶה חָם עַל זֶה, וְזֶה נוֹתֵן

לָזֶה וְגוֹמֵל לוֹ חֶסֶד, כִּי צָרִיךְ אָדָם לְמַטָּה שְׂיֵהוּ
עֲשִׂיר וְעֲנִי בְחֵבוֹר אַחֵד, וְלָתֵת זֶה לָזֶה וְלִגְמֹל חֶסֶד
זֶה לָזֶה.

וַיִּרְדּוּ בְדִנַּת הַיָּם וְגו' - הַסּוֹד שְׁלָנוּ רָאִינוּ בְּסִפְרוֹ
שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שְׁכָל מִי שֶׁחָס עַל
הָעֲנִיִּים בְּרִצּוֹן הַלֵּב, לֹא מִשְׁתַּנָּה דְמוּתוֹ לְעוֹלָם
מִדְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְכִיּוֹן שְׁדְמוּתוֹ שֶׁל
אָדָם נִרְשָׁמָה בּוֹ, הוּא שׁוֹלֵט עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁל
הָעוֹלָם בְּאוֹתָהּ הַדְמוּת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית ט)
וּמִרְאֵכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְגו'.
כֵּן זָעִים וּפּוֹחֲדִים מֵאוֹתָהּ הַדְמוּת שְׁנִרְשָׁמָה בּוֹ,
מִשּׁוֹם שֶׁזֶּה הֵיא מִצּוּחַ מְעַלָּה שְׂיֵתֶעְלָה בֵּן אָדָם
בְּדְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם עַל כָּל שְׂאָר הַמְּצֻוֹת.

מִנֵּיִן לָנוּ? מִנְּבוֹכְדִנְצַר [הַרְשָׁע]. אַף עַל גַּב שְׁחָלָם
אֵת הַחֲלוּם הַהוּא - כָּל זְמַן שֶׁהֵיחָ מְרַחֵם עַל
הָעֲנִיִּים, לֹא שָׁרָה עֲלָיו חֲלוּמוֹ. כִּיּוֹן שֶׁהַטִּיל עֵינָיו
רָעָה שְׁלֵא לְרַחֵם עַל עֲנִיִּים, מַה כָּתוּב? (דניאל ד) עוֹד
הַדְּבָר בְּפִי הַמֶּלֶךְ וְגו'. מִיָּד הַשְׁתַּנְּתָה דְמוּתוֹ וְנִטְרַד

מִבְּנֵי הָאָדָם. וּמִשׁוּם כֶּךָ נִעֲשֶׂה אָדָם. כָּתוּב כָּאֵן
עֲשִׂיהָ, וְכָתוּב שָׁם (רות ב) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי
עִמּוֹ הַיּוֹם בְּעוֹז.

מִצְוָה עֲשִׂירִית - לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין וּלְהַשְׁלִים אֶת
עֲצָמוֹ בְּדַמוֹת הָעֲלִיזוֹת, שְׂפָתוֹב (בראשית א)
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ. פָּתַח וְאָמַר, (שיר
ו) רֵאשֶׁךְ עֲלֶיךָ כַּבְרָמֶל. הַפְּסוּק הַזֶּה הָעֵמֶד־נֹהוּ
וְנִתְּבָאֵר. אֲבָל רֵאשֶׁךְ עֲלֶיךָ כַּבְרָמֶל - זֶה הָרֵאשׁ
הָעֲלִיזוֹן, תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ
יְהוָה בְּאוֹתֵינוֹת רְשׁוּמוֹת, וְכָל אוֹת וְאוֹת פְּרָשָׁה
אַחַת, הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ חָקוֹק בְּסִדּוֹר שֶׁל הָאוֹתֵינוֹת
בְּרֵאוֹי. וְשְׁנֵינוֹ, (דברים כח) כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ
וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי - אֵלוֹ תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שֶׁהֵם שֵׁם
קָדוֹשׁ בְּסִדּוֹר שֶׁל אוֹתֵינוֹתֵינוּ.

פְּרָשָׁה רֵאשׁוֹנָה - (שמות יג) קָדֵשׁ לִי כָל בְּכוֹר, זוּ י'
שְׁהִיא קָדֵשׁ, הַבְּכוֹר שֶׁל כָּל הַקְּדָשִׁים
הָעֲלִיזוֹנִים. פֶּטֶר כָּל רָחֵם - בְּשִׁבִיל תְּדַק הַחוּא

שְׂיֹרֵד מִיֹּד, שֶׁהוּא פּוֹתַח אֶת רַחֲמָה לַעֲשׂוֹת
פְּרוֹת וְאֲבִים כְּרֵאוֹי, וְהוּא קָדֵשׁ עֲלִיּוֹן.

הַפְּרָשָׁה הַשְּׁנֵייה - (שם) וְהָיָה כִּי יִבְאֶרְךָ, זֶה ה'
הַהִיכָל שֶׁנִּפְתַּח רַחֲמָה מִתּוֹךְ יוֹ"ד
בְּחַמְשֵׁים פְּתָחִים, אֲכַסְדָּרָאוֹת וְחֲדָרִים הַנִּסְתָּרִים
שָׁבוּ. שֶׁתִּפְטָר הַהוּא שֶׁעָשָׂה יוֹ"ד בְּהִיכָל הַזֶּה
לְשִׁמְעַ בָּהּ קוֹל שְׂיֹצֵא מִתּוֹךְ הַשׁוֹפָר הַזֶּה, מִשׁוֹם
שֶׁהַשׁוֹפָר הַזֶּה הוּא נִסְתָּר בְּכָל הַצְּדָדִים, וְכֹא יוֹ"ד
וּפְתַח אוֹתוֹ לְהוֹצִיא מִפְּנֵי קוֹל. וְכִיּוֹן שֶׁפְּתַח אוֹתוֹ,
תִּקַּע לוֹ וְהוֹצִיא מִפְּנֵי קוֹל לְהוֹצִיא עֲבָדִים לְחֵרוֹת.
וּבִתְקִיעַת הַשׁוֹפָר הַזֶּה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְכֹךְ
עֲתִיד בְּפַעַם אַחֲרַת בְּסוֹף הַיָּמִים. וְכָל גְּאֻלָּה בָּאָה
מִן הַשׁוֹפָר הַזֶּה, וּמִשׁוֹם כֹּךְ יֵשׁ יְצִיאַת מִצְרַיִם
בְּפְרָשָׁה הַזֹּאת, שֶׁתִּרִי מִהַשׁוֹפָר הַזֶּה כָּאֵל בְּכַח שֶׁל יוֹ"ד
שֶׁפּוֹתַח רַחֲמָה וּמוֹצִיא קוֹלוֹ לְגְאֻלַּת הָעֲבָדִים. וְזוֹ
הַ, הָאוֹת הַשְּׁנֵייה שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.

פְּרָשָׁה שְׁלִישִׁית - סוּד הַיְחוּד שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
(דברים ו). זֶה וְאִ"ו שֶׁכּוֹלְלֵת הַכֹּל וְכֵה הַיְחוּד

שֶׁל הַכֹּל, וְבוֹ מְתִיחִים וְהוּא נוֹטֵל הַכֹּל. הַפְּרָשָׁה
הַרְבִּיעִית - (שם ה) וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ, כְּלֹלֹת שֶׁל שְׁנֵי
צָדָדִים (דף יד ע"א) שְׁנֵאֲחֻזֹת בָּהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הַגְּבוּרָה
שֶׁל מִטָּה. וְזוֹ ה' הָאֲחֻזָּה שְׁנוּטֵלֶת אוֹתָם וְנִכְלָלֶת
מֵהֶם. וְהַתְּפִלִּין הֵם מִמַּשׁ אוֹתֵיזוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.
וְעַל בֶּן, רֹאשׁוֹ עֲלִיף כַּכְּרָמֶל - אֵלּוֹ תְּפִלִּין שֶׁל
רֹאשׁ. וְדִלֵּת רֹאשׁוֹ - הַתְּפִלָּה הַחַיָּא שֶׁל יָד, שֶׁהִיא
עֲנִיָּה כְּלַפֵּי מַעְלָה, אֵף כִּי שְׁלֵמוֹת יֵשׁ לָהּ כְּמוֹ
שֶׁל מַעְלָה.

מִלְּךָ אִסוּר בְּרִהְטִים - הוּא קָשׁוּר וְאֲחֻזוֹ בְּאוֹתָם
הַכְּתִיבִים לְהֲאֲחִיזוֹ בַּשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַחַיָּא כְּרֹאוּי.
וְעַל בֶּן מִי שְׁמֵתִתְקַנֵּן בָּהֶם הוּא בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים. מֵה
בְּאֱלֹהִים מְתִיחַד בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, אֵף הוּא מְתִיחַד
בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֹאוּי. וְכִי וְנִקְבָּה כְּרֹא אֹתָם.
תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וְתְּפִלָּה שֶׁל יָד, וְהַכֹּל אֶחָד.

מִצְוָה אַחַת עֲשֶׂרָה - לְעֵשֶׂר מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ. כָּאֵן
יֵשׁ שְׁתֵּי מִצְוֹת - אַחַת לְעֵשֶׂר מַעֲשֵׂר שֶׁל
הָאָרֶץ, וְאַחַת בְּבוּרִים שֶׁל פְּרוֹת הָאֵילָן, שְׁכַתוֹב

(בראשית א) הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ. פתוב פאן הנה נתתי, וכתוב שם (במדבר יח) ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל, וכתוב (ויקרא כז) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא.

מצוה שתיים עשרה - להביא בכורי האילן, שפתוב (בראשית א) ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע. כל מה שראוי לי, לכם אסור למאכל. התיר להם ונתן להם כל המעשר שלו ובכורי האילנות. נתתי לכם - לכם ולא לדורות שאחריכם.

מצוה שלש עשרה - לעשות פדיון לבנו לקשר אותו בחיים. ששני ממנים הם, אחד של חיים ואחד של מות, ועומדים על האדם. וכשיפדה האיש את בנו, מיד המות שהוא פודה אותו, ולא יכול לשלם עליו. וזה סוד של נירא אלהים את כל אשר עשה, בכלל, והנה טוב - זה מלאך חיים, מאד - זה מלאך המות. ועל בן

בַּפְּדִיּוֹן הַהוּא מִתְקַיֵּם זֶה שֶׁל חַיִּים, וְנִחְלָשׁ אֹתוֹ
 שֶׁל הַמָּוֶת. בַּפְּדִיּוֹן הַזֶּה קוֹנֶה לוֹ חַיִּים, כְּמוֹ
 שְׁנֵת־כַּאֲר. וְאוֹתוֹ הַצַּד הָרַע עוֹזֵב אוֹתוֹ וְלֹא אוֹחֵז
 בוֹ.

מִצְוַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה - לְשָׁמֵר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת,
 שֶׁהוּא יוֹם הַמְּנוּחָה מִכָּל מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית. כָּאֵן כָּלֹלֹת שְׁתֵּי מִצְוֹת - אַחַת
 שְׁמִירַת יוֹם הַשַּׁבָּת, וְאַחַת לְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ הַיּוֹם
 בְּקִדּוּשׁוֹ. לְשָׁמֵר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁהוֹפְרָנוּ
 וְהַעֲרָנוּ עָלֵינוּ, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁל מְנוּחָה לְעוֹלָמוֹת,
 וְכָל הַמַּעֲשִׂים נִשְׁתַּכְּלָלוּ בוֹ וְנִעְשׂוּ עַד שֶׁהַתְּקִדֵּשׁ
 הַיּוֹם. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּקִדֵּשׁ הַיּוֹם, נִשְׁאַרָה בְּרִיאָה שֶׁל
 רוּחֹת שְׁלֵא נִבְרָאוּ לָהֶם גּוֹפּוֹת. וְכִי לֹא יָדַע
 תְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעַכְב לְקַדֵּשׁ אֶת הַיּוֹם עַד
 שֶׁיִּבְרָאוּ גּוֹפּוֹת לְרוּחֹת הַלָּלוּ? אֵלֶּא עַיֵן הַדַּעַת
 מֵזֶב וְרַע עוֹזֵר אֶת אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר שֶׁל הָרַע
 וְרָצָה לְהַתְחַזֵּק בְּעוֹלָם, וְנִפְרְדוּ בִּפְמָה רוּחֹת
 בְּכַמָּה מִיָּנִים לְהַתְחַזֵּק בְּעוֹלָם בְּגּוֹפּוֹת.

כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקְדוּשׁ כָּרוּךְ הוּא כָּה, נִתְעוֹרֵר מִתּוֹךְ
 עֵץ הַחַיִּים נְשִׁיבַת רוּחַ וְהִכָּה בְּאֵילָן אַחֵר,
 וְהִתְעוֹרֵר צַד אַחֵר שֶׁל טוֹב וְהִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם. שְׁהֲרִי
 בְּרִיאַת גּוֹפּוֹת וְהִתְעוֹרְרוֹת רוּחוֹת בְּצַד הַטּוֹב הִיא
 בְּלִילָה תְּהֵא, וְלֹא בְּצַד הָאֵחֵר. וְאִלְמָלֵא הַקְּדִים
 הַצַּד הָאֵחֵר בְּלִילָה תְּהֵא מָרָם שְׁיִקְדִים צַד הַטּוֹב,
 לֹא יִכּוֹל הָעוֹלָם לְעַמּוֹד לְפָנֵיהֶם אֲפִלּוּ רַנַּע אֶחָד.
 אֲבָל הַקְּדוּשׁ כָּרוּךְ הוּא הַקְּדִים רְפוּאָה - שְׁדִלְג
 לְפָנָיו קְדוּשׁ הַיּוֹם, וְהַקְּדִים לְפָנָיו הַצַּד הָאֵחֵר,
 וְהִתְקִים הָעוֹלָם. וּמֵה שְׁחָשַׁב הַצַּד הָאֵחֵר לְהַפְּנוֹת
 בְּעוֹלָם לְהַתְחַזֵּק, נִבְּנָה בְּלִילָה תְּהֵא צַד הַטּוֹב
 וְהַתְחַזֵּק, וְנִבְּנָו גּוֹפּוֹת וְרוּחוֹת קְדוּשׁוֹת בְּלִילָה תְּהֵא
 מִצַּד הַטּוֹב. וּמִשּׁוֹם כֵּן עוֹנֵתָן שֶׁל חֲכָמִים שְׂיִוְדָעִים
 אֵת זֶה מִשְׁפָּת ^(דף יד ע"ב) לְשִׁפָּת.

שְׁהֲרִי אִזּוּ רְוָאָה אֵת זֶה הַצַּד הָאֵחֵר, שְׁכֻמוֹ שֶׁהוּא
 חֲשָׁבָה לְעִשׂוֹת - עֲשֵׂתָה צַד שֶׁל הַקְּדִשָּׁה.
 הוֹלְכַת וּמְשׁוּמְטָת בְּכַמָּה צְבָאוֹת וְהַצְּדִים שְׁלָה,
 וְרוּאָה אֵת כָּל אוֹתָם שְׁמִשְׁמִשִּׁים אֵת מִפְּתָם בְּגִלּוּי
 שֶׁל גּוֹפָם לְאוֹר הַיָּר, וְכָל אוֹתָם הַפְּנִים שְׂיִוְצָאוֹם

מִשָּׁם הֵם נִכְפִּים, שְׁהִיוּ שְׂרוּיִים עֲלֵיהֶם רוּחוֹת
 מִהַצַּד הָאֲחֵר הַהוּא. וְאוֹתָם הָרוּחוֹת הָעֲרִמְיָלָאוֹת
 שֶׁל הָרָשָׁעִים שֶׁנִּקְרְאוּ מִזִּיקִים, וְשׂוֹרָה בָּהֶם
 לִיִּלִּי"ת וְהוֹרֶגֶת אוֹתָם.

בִּיּוֹן שְׁהִתְקַדַּשׁ הַיּוֹם וְהִתְקַדְּשָׁה שׂוֹלְמַת עַל
 הָעוֹלָם, אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר מִקְטִינ עֲצֻמוֹ
 וְנִטְמָן כָּל לַיִל שַׁבָּת וַיּוֹם הַשַּׁבָּת, פָּרַט לְאַסִּימוֹ"ן,
 וְכָל חֲבַת שָׁלוֹ שְׁהוֹלְכִים עַל הַנְּרוֹת בַּסֶּתֶר לְרֵאוֹת
 אֶת הַגְּלוּיִים שֶׁל הַתְּשֻׁמִּישִׁים, וְאֲחֵר כֶּף נִטְמָנִים
 בְּתוֹךְ נֶקֶב הַתְּחוּם הַגָּדוֹל. בִּיּוֹן שְׁיִצְאָה הַשַּׁבָּת,
 בְּמַה צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת פּוֹרְחִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם,
 וְעַל בֶּן תִּקַּן שִׁיר שֶׁל פְּנָעִים שְׁלֵא יִשְׁלֹטוּ עַל הָעַם
 הַקְּדוֹשׁ. לְאִיזָה מְקוֹם מְשׁוֹטְטִים בְּלִילָה הַהוּא?
 בְּשִׁיּוֹצָאִים בְּחַפְזוֹן וְחוֹשְׁבִים לְשַׁלֵּט בְּעוֹלָם עַל
 הָעַם הַקְּדוֹשׁ, וְרוֹאִים אוֹתָם בְּתַפְלָה וְאוֹמְרִים אֶת
 הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וּבְרֵאשִׁית מִבְּדִילִים בְּתַפְלָה
 וּמִבְּדִילִים עַל הַכּוֹס, פּוֹרְחִים מִשָּׁם וְהוֹלְכִים
 וּמְשׁוֹטְטִים וּמְגִיעִים לְתוֹךְ הַמְּדַבֵּר. תְּרַחֲמֵן יִצְיָלְנוּ
 מֵהֶם וּמֵהַצְּרָדִים הָרָעִים.

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, שְׁלֹשָׁה הֵם
שְׁנוֹרָמִים רָעָה לְעֵצָמָם: אֶחָד - מִי
שְׁמַקְלִל אֶת עֵצְמוֹ. הַשֵּׁנִי - מִי שְׁזוֹרֵק לָחֶם אוֹ
פְּרוֹרִים שֵׁשׁ פָּהֶם פְּנִיתוֹ. הַשְּׁלִישִׁי - מִי שְׁמַדְלִיק
גֵּר בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת בְּמָרָם שְׁמֹנֵיעִים יִשְׂרָאֵל לְקַדְשָׁהּ
דְּסִדְרָא, שְׁנוֹרָם לְאִשׁ הַגֵּיהֶנָם לְהַדְלִיק בְּאִשׁ הַזֶּה
מָרָם שְׁתֵּנִיעַ זְמַנָּם. שְׁמַקּוֹם אֶחָד יֵשׁ בְּגֵיהֶנָם
לְאוֹתָם שְׁמַחֲלָלִים שַׁבָּתוֹת, וְאוֹתָם שְׁעֲנוּשִׁים
בְּגֵיהֶנָם מְקַלְלִים אֶת אוֹתוֹ שְׁהַדְלִיק גֵּר מָרָם
שְׁתֵּנִיעַ זְמַנּוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ: (ישעיה כב) הִנֵּה ה' ^{ה'}
מְטַלְטֵלְךָ מְטַלְטֵלְךָ גָּבֵר וְגוֹ', (שם) צָנוּף יִצְנַפְךָ צִנְפָה
בְּדוֹר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם.

מִשּׁוֹם שָׂאִין רְאוּי הוּא לְהַדְלִיק אִשׁ בְּשִׁיּוּצֵאת
שַׁבָּת עַד שִׁישְׂרָאֵל מִבְּדִילִים בְּתַפְלָה
וּמִבְּדִילִים עַל הַכּוֹס, מִשּׁוֹם שְׁעַד אוֹתוֹ הַזְּמַן שַׁבָּת
הִיא, וְקַדְשֵׁת הַשַּׁבָּת שׁוֹלְטַת עָלֵינוּ. וּבְשַׁעָה
שְׁמַבְדִּילִים עַל הַכּוֹס, כָּל אוֹתָם תְּחִילוֹת וְכָל
אוֹתָם תְּמַחֲנוֹת שְׁתֵּמְנוּ עַל יְמוֹת הַחַל, כָּל אֶחָד
וְאֶחָד יָשׁוּב לְמְקוֹמוֹ וְלַעֲבוּדָתוֹ שְׁתֵּמְנָה עָלֶיהָ.

מִשׁוּם שְׂכַשְׁנִכְנִסָּה שַׁבָּת וְהַתְּקַדֵּשׁ הַיּוֹם, הַקִּדְשׁ
 מִתְעוֹרָר וְשׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, וְהַחֵל מִתְבַּטֵּל
 שְׁלֵטוֹנוֹ, עַד הַשָּׁעָה שִׁיּוּצֵאת הַשַּׁבָּת לֹא שָׁבִים
 לְמְקוֹמָם. וְאַף עַל גַּב שִׁיּוּצֵאת שַׁבָּת, לֹא שָׁבִים
 לְמְקוֹמָם עַד הַיּוֹמָן שִׁישְׂרָאֵל אוֹמְרִים בְּרוּךְ אַתָּה יי'
 הַמְבַדִּיל בֵּין קִדְשׁ לְחֵל. אִזּוּ הַקִּדְשׁ מִסְתַּלַּק,
 וְהַמְחַנּוֹת שֶׁהַתְּמַנּוּ עַל יְמוֹת הַחֵל מִתְעוֹרְרִים
 וְשָׁבִים לְמְקוֹמָם, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד עַל מִשְׁמַרְתּוֹ
 שֶׁהִתְקַדַּעַלְיָהּ. וְעַם כֹּל זֶה לֹא שׁוֹלֵטִים עַד שִׁיְהִיוּ
 אוֹרוֹת מְסוּד הַיָּר. וְכֻלָּם נִקְרָאִים מְאוּרֵי הָאֵשׁ,
 מִשׁוּם [שְׁמַאוֹר הָאֵשׁ שְׁשׁוּפָע] [נ"א שְׁמַסּוּד עַמּוּד הָאֵשׁ] וּמִיְסוּד הָאֵשׁ
 בָּאִים כֻּלָּם וְשׁוֹלֵטִים עַל הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן. וְכֹל זֶה
 בְּשִׂאָדָם מִדְּלִיק נֵר טָרָם הַשְּׁלִימוֹ יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַקִּדְשָׁה דְסִדְרָא.

אֲבָל אִם הוּא מִמְתִּין עַד שִׁישְׂלִימוֹ קִדְשָׁה דְסִדְרָא,
 אוֹתָם הִרְשָׁעִים שְׁכַנִּיחָנָם מְצַדִּיקִים עֲלֵיהֶם אֶת
 דִּינּוֹ שֶׁל הַקִּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם מְקַיְמִים עַל אוֹתוֹ
 הָאֵשׁ כֹּל הַבְּרָכוֹת שֶׁאוֹמְרִים תַּצְבּוֹר (בראשית כז) וְיִתֵּן
 לָךְ תְּאֵלֵהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם (דברים כח) בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר

וּבְרוּךְ אַתָּה בְּשָׂדֶה וְגו'. (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל
דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלִיטְהוּ ה'. בְּיוֹם רַע הִיָּה צָרִיךְ לְהִיזוֹת,
מַה זֶה בְּיוֹם רָעָה? הַיּוֹם שֶׁשׂוֹלְטֵת הַרְעָה הִיא
לְקַחַת אֶת נַשְׁמָתוֹ. אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל - זֶהוּ שֹׁכֵב
מֵרַע לְרַפָּאוֹ מִחֲטָאוֹ אֵצֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּבַר
אַחַר - זֶה הַיּוֹם שֶׁתְּדִין שׁוֹרֵה עַל הָעוֹלָם, נִצּוֹל מִמֶּנּוּ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹם רָעָה יִמְלִיטְהוּ ה'. הַיּוֹם שֶׁנִּמְסַר
תְּדִין לְאוֹתָהּ רָעָה לְשֵׁלֵט עַל הָעוֹלָם.

(דף טו ע"א)